

CONSILIUL CONCURENȚEI

**RAPORTUL
PRIVIND AJUTOARELE DE STAT
ACORDATE ÎN REPUBLICA MOLDOVA
PENTRU ANUL 2022**

CHIȘINĂU

Cuprins

ABREVIERI ȘI ACRONIME.....	3
INTRODUCERE	4
SINTEZA	7
CAPITOLUL I. SITUAȚIA SOCIAL-ECONOMICĂ A REPUBLICII MOLDOVA.....	9
CAPITOLUL II. ANALIZA AJUTORULUI DE STAT RAPORTAT.....	12
2.1.CARACTERIZARE GENERALĂ.....	12
2.2. ALINIAREA SCHEMELOR DE AJUTOR DE STAT EXISTENT ÎN CONFORMITATE CU LEGISLAȚIA ÎN DOMENIUL AJUTORULUI DE STAT	17
2.3.MODALITĂȚILE DE ACORDARE A AJUTORULUI DE STAT	20
2.4.FORMELE DE ACORDARE A AJUTORULUI DE STAT	22
2.5. OBIECTIVE DE ACORDARE A AJUTORULUI DE STAT.....	27
2.6. FURNIZORII AJUTORULUI DE STAT.....	39
CAPITOLUL III. MĂSURI DE SPRIJIN CU IMPACT ANTICONCURENȚIAL NESEMNIFICATIV	41
3.1.AJUTORUL DE MINIMIS.....	41
3.2. MĂSURILE DE SPRIJIN ACORDATE PENTRU PRESTAREA SERVICIILOR DE INTERES ECONOMIC GENERAL	49
3.3.AJUTOARELE DE STAT DESTINATE REMEDIERII PAGUBELOR CAUZATE DE CALAMITĂȚI NATURALE SAU DE ALTE SITUAȚII EXCEPȚIONALE	65
CAPITOLUL IV. MONITORIZAREA AJUTOARELOR DE STAT AUTORIZATE.....	68
CAPITOLUL V. IMPLEMENTAREA SISTEMULUI INFORMAȚIONAL AUTOMATIZAT ”REGISTRUL AJUTOARELOR DE STAT”.....	79
DIRECȚII DE PERFEȚIONARE A POLITICII CONCURENȚIALE ÎN DOMENIUL AJUTORULUI DE STAT	81
ANEXE.....	82
ANEXA NR. 1. ANEXA TEHNICĂ.....	82
ANEXA NR. 2. LISTA ACTELOR JURIDICE ÎN BAZA CĂRORA AU FOST ACORDATE AJUTOARELE DE STAT RAPORTATE ÎN BAZA CADRULUI GENERAL PENTRU ANUL 2022	85
ANEXA NR. 3.	89
VALOAREA AJUTORULUI DE STAT RAPORTAT PE OBIECTIVE ȘI FORME DE ACORDARE, ÎN BAZA CADRULUI GENERAL.....	89
ANEXA NR. 4.	90
VALOAREA AJUTORULUI DE STAT RAPORTAT PE FORME DE ACORDARE ȘI FURNIZORI, ÎN BAZA CADRULUI GENERAL	90
ANEXA NR. 5.	92
VALOAREA AJUTORULUI DE STAT ACORDAT PENTRU PRESTAREA SIEG PE FORME DE ACORDARE ȘI FURNIZORI.....	92

ABREVIERI ȘI ACRONIME

Acord de Asociere	Acordul de Asociere între Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte, ratificat prin Legea nr.112/2014 (publicat în Monitorul Oficial nr. 185-199 din 18.07.2014)
AIPA	Agencia de Intervenție și Plăți pentru Agricultură
Anul de raportare	Perioada 01.01.2022-31.12.2022
APC	Autorități ale administrației publice centrale
APL	Autorități ale administrației publice locale
BERD	Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare
BNM	Banca Națională a Moldovei
BNS	Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova
ÎMM	Întreprinderi mici și mijlocii
Legea cu privire la ajutorul de stat	Legea nr.139/2012 cu privire la ajutorul de stat (publicat în Monitorul Oficial nr. 166-169a din 16.08.2012)
MO	Monitorul Oficial
ODA	Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului
p.p.	Puncte procentuale
PI	Parc industrial
PIB	Produsul Intern Brut
SIEG	Servicii de interes economic general
SIRASM	Sistemul informațional automatizat “Registrul ajutoarelor de stat”, elaborat în conformitate cu Hotărârea Guvernului nr.378/2014 pentru aprobarea Conceptului sistemului informațional automatizat „Registrul ajutoarelor de stat” (publicat în Monitorul Oficial nr. 142-146 din 03.06.2014)
UE	Uniunea Europeană
VAB	Valoarea adăugată brută

INTRODUCERE

Monitorizarea ajutorului de stat reprezintă unul din pilonii cheie în asigurarea unui mediu concurențial loial și a condițiilor de concurență echitabile dintre întreprinderi.

Ajutorul de stat este un avantaj acordat sub orice formă, conferit în mod selectiv întreprinderilor de către autoritățile publice. O întreprindere care primește măsura de sprijin din partea statului obține un avantaj economic competitiv față de ceilalți jucători de pe piață. Intervenția statului în economie este justificată în situațiile în care aceasta contribuie la creșterea eficienței pieței și/sau reducerea inechității sociale sau regionale.

Referitor la ajutoarele de stat acordate în anul 2022, Consiliul Concurenței a fost informat de către **336 de furnizori**. Informația a fost prezentată de către APC, instituțiile subordonate acestora și de către APL nivelul I și II.

Prezentul raport, fiind **al X-lea raport** din domeniu de la intrarea în vigoare a Legii cu privire la ajutorul de stat, **reprezintă un instrument statistic** destinat asigurării transparenței în materie de ajutor de stat, oferind astfel informație relevantă APC și APL pentru elaborarea politicilor în diverse domenii ale economiei naționale și luarea deciziilor privind direcționarea eficientă a resurselor publice disponibile. De asemenea, acesta poate constitui o bază informațională pentru diverse cercetări științifice.

Raportul conține analiza, atât a ajutoarelor existente care au continuat a fi acordate în perioada de raportare, cât și a ajutoarelor noi, ajutoarelor de minimis, măsurilor de sprijin oferite pentru prestarea SIEG și a ajutoarelor destinate remedierii pagubelor cauzate de calamități naturale sau de alte situații excepționale. Măsurile de sprijin aflate în examinare la Consiliul Concurenței au fost excluse din analiza prezentată în raport.

Cuprinde o analiză a valorii, structurii și a tendințelor înregistrate pe parcursul ultimilor 3 ani în acordarea ajutoarelor de stat, ajutoarelor de minimis, măsurilor de sprijin acordate pentru prestarea SIEG, a ajutoarelor destinate remedierii pagubelor cauzate de calamități naturale sau de alte situații excepționale, principalelor constatări

efectuate în cadrul monitorizării ajutoarelor de stat autorizate, precum și reflectă implementarea SIRASM. Concomitent, prezentul raport conține informații privind realizarea angajamentelor asumate de Republica Moldova prin Acordul de Asociere în partea ce ține de alinierea schemelor de ajutor de stat existent.

Cu referire la Metodologia și modul de prezentare ale analizei anuale a UE privind ajutoarele de stat, prezentul raport va cuprinde, inclusiv valoarea ajutorului de stat în prețuri constante ajustate la efectele inflației. Valoarea ajutorului a fost calculată în prețuri constante din anul 2022 utilizând deflatorul PIB.

Datele raportate pentru perioada anilor 2020-2021 au fost actualizate și corectate în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr.1112/2016 pentru aprobarea Regulamentului privind modalitatea de ținere a Registrului ajutoarelor de stat. De menționat că, actualizarea și corectarea datelor privind ajutorul de stat acordat în anii precedenți este în conformitate cu Metodologia UE în domeniul ajutorului de stat. Totodată, informația privind valoarea ajutoarelor de stat și de minimis oferită în anii 2021-2022 va fi reactualizată în rapoartele ulterioare privind ajutoarele de stat acordate în Republica Moldova.

În aspect structural raportul este prezentat sub următorul conținut:

La *Capitolul I* – analiza social-economică a Republicii Moldova pentru anul 2022.

La *Capitolul II* – analiza valorii, structurii și a tendințelor înregistrate în acordarea ajutoarelor de stat în anul 2022. Datele prezentate pentru perioada anilor 2020-2021 au fost actualizate și corectate, inclusiv ca urmare a informației prezentate de către furnizori. Concomitent, în capitolul dat sunt prezentate schemele de ajutor de stat aliniate la prevederile legislației în domeniul ajutorului de stat.

La *Capitolul III* – analiza valorii și a tendințelor înregistrate în acordarea măsurilor de sprijin cu impact anticoncurențial nesemnificativ, și anume a ajutoarelor de minimis, a măsurilor de sprijin oferite pentru prestarea SIEG și a măsurilor de sprijin destinate remedierii pagubelor cauzate de calamități naturale sau de alte situații excepționale în anul 2022.

La *Capitolul IV* – principalele constatări efectuate în cadrul monitorizării ajutoarelor de stat autorizate.

La *Capitolul V* – implementarea Sistemului informațional automatizat “Registrul ajutoarelor de stat”.

În *Anexa nr. 1* - informații despre sfera ajutoarelor de stat analizate în raport, obiectivele ajutorului de stat și sursele obținerii datelor.

În *Anexa nr. 2* - actele juridice conform cărora au fost acordate măsurile de sprijin în anul 2022.

În *Anexa nr. 3* - situația sumară a ajutoarelor de stat raportate pentru perioada 2020-2022, pe obiective și forme acordate, în baza cadrului general.

În *Anexa nr. 4* - informații privind ajutorul de stat oferit pe furnizori și forme în perioada 2020-2022, în baza cadrului general.

În *Anexa nr. 5* - informații privind ajutorul de stat oferit pentru prestarea SIEG per furnizori și forme în perioada 2020-2022.

SINTEZA

Direcțiile prioritare în domeniul ajutorului de stat pentru anul 2022 au fost:

- alinierea schemelor de ajutor de stat existent
- elaborarea și modificarea actelor normative în vigoare conform legislația UE în materie de ajutor de stat
- promovarea culturii concurențiale în partea ce ține de ajutor de stat

Valoarea totală a ajutorului de stat raportată, pentru anul 2022, a fost de 3 369 924 mii lei sau 1.23% din PIB.

Valoarea ajutorului de stat autorizat, conform Legii cu privire la ajutorul de stat, a constituit 2 823 288 mii lei (sau circa 84% din valoarea ajutorului de stat raportat). Potrivit legislației în domeniul ajutorului de stat, există categorii de măsuri de sprijin considerate autorizate în virtutea legii și, prin urmare, sunt exceptate de la obligația de notificare către Consiliul Concurenței. Această categorie de ajutoare include măsurile de sprijin destinate remedierii pagubelor cauzate de calamități naturale sau de alte situații excepționale. Astfel, cuantumul ajutorului de stat destinat remedierii pagubelor cauzate de calamități naturale sau de alte situații excepționale a fost de 1 048 177 mii lei (sau circa 31% din valoarea ajutorului raportat).

În anul 2022, furnizorii au ales în continuare acordarea ajutoarelor de stat prin intermediul ***schemelor*** (83% din numărul total), ceea ce este conform bunelor practici a UE în domeniu, fiind considerate mai puțin nocive pentru mediul concurențial.

După ***forma de acordare*** a ajutoarelor de stat, cea mai mare pondere din ajutor a fost raportat sub formă de ***renunțări la veniturile bugetare***, fiind de circa 65% din valoarea totală a ajutorului de stat. Această structură a fost generată de oferirea, preponderent, a ajutorului de stat sub formă de facilități fiscale și vamale.

Din perspectiva ***obiectivelor de acordare*** a ajutoarelor de stat, cea mai mare pondere a ajutorului de stat a fost orientată spre dezvoltare regională, fiind circa 64% din total. Ajutoarele de stat pentru dezvoltare regională au înregistrat o majorare în valoare absolută în raport cu anul 2021. Această evoluție ascendentă a fost determinată, în special, de creșterea valorii schemei de ajutor de stat "Moldova IT

Park” implementată de către Serviciul Fiscal de Stat, ca urmare a sporirii numărului beneficiarilor măsurii date de sprijin.

În anul 2022, la fel ca și în anii precedenți, principalii *furnizori de ajutor de stat* au fost APC. Astfel, 99.8% din cuantumul total al ajutorului de stat raportat a fost oferit de către APC. Cât privește APL, acestea au fost principalii furnizori de ajutoare de minimis și de măsuri de sprijin oferite pentru SIEG.

Valoarea ajutorului de minimis (inclusiv pentru SIEG) a fost de 152 342 mii lei, înregistrând o creștere nesemnificativă comparativ cu anul 2021.

Potrivit *obiectivului* de acordare, circa 90% din valoarea *ajutorului de minimis* raportată a fost pentru obiective orizontale, fiind o diminuare nesemnificativă în raport cu anul 2021. Această tendință a fost determinată de micșorarea cuantumului ajutorului acordat pentru susținerea IMM.

Cea mai mare pondere a ajutorului de minimis a fost raportată sub *formă* de subvenții și/sau subsidii, fiind de circa 84% din valoarea total raportată, ceea ce a fost efectiv la același nivel cu anul 2021.

Valoarea totală a măsurilor de sprijin acordate pentru prestarea SIEG a fost de 1 118 374 mii lei, fiind în diminuare în raport cu anii precedenți. Din valoarea măsurilor de sprijin total raportată, valoarea ajutorului de stat autorizată a constituit 814 941 mii lei.

Valoarea măsurilor de sprijin oferite în contextul remedierii pagubelor cauzate de calamitățile naturale sau alte situații excepționale a constituit 1 048 177 mii lei sau circa 31% din valoarea ajutorului de stat raportat. Conform formei de acordare, furnizorii au ales oferirea ajutorului sub formă de investiții ale furnizorului (dacă rata profitului acestor investiții este mai mică decât cea normală, anticipată de către un investitor privat prudent), fiind circa 99% din valoarea totală.

În anul 2022 a continuat procesul de implementare a *SIRASM*, elaborat cu suportul Băncii Mondiale.

CAPITOLUL I. Situația social-economică a Republicii Moldova

- 1.1. În anul 2022, economia mondială a înregistrat o creștere de 3.4%¹.
- 1.2. În Republica Moldova, în anul 2022, PIB a înregistrat o valoare de 272 556 mil. lei (prețuri curente), fiind în descreștere, în termeni reali, cu 5.9% față de anul 2021.²
- 1.3. După categoria de resurse, la descreșterea PIB, în anul 2022 față de anul 2021, au contribuit, preponderent, următoarele activități economice: agricultura, silvicultura și pescuit (-2.7%); construcțiile (-0.8%); tranzacțiile imobiliare (-0.8%); industria prelucrătoare (-0.7%); producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat (-0.4%). Diminuarea PIB a fost atenuată de următoarele activități: financiare și asigurări (+0.4%), informații și comunicații (+0.3%); comerț interior (+0.2%); activității de cazare și alimentație publică (+0.2%)².
- 1.4. Volumul impozitelor nete pe produs a diminuat cu 7.6% în anul 2022, ceea ce a contribuit la descreșterea PIB cu 1.1%².
- 1.5. Volumul formării brute de capital fix s-a redus cu 6.8% comparativ cu anul precedent, ceea ce a generat o diminuare a PIB cu 1.7%².
- 1.6. Exporturile de mărfuri au înregistrat 4 335.1 mil. dolari SUA, fiind în creștere cu 37.9% în raport cu anul 2021. Importurile de mărfuri au însumat 9 219.1 mil. dolari SUA sau cu 28.5% mai mult față de anul precedent. Deficitul balanței comerciale, înregistrând în anul 2022 valoarea de 4 884 mil. dolari SUA, a crescut cu 21.1% comparativ cu deficitul înregistrat în anul 2021.³
- 1.7. În anul 2022, rata medie a indicelui prețului de consum (IPC) a constituit 28.7%, fiind în creștere cu 23.6 p.p. față de anul 2021. Pe parcursul anului de raportare, rata anuală a inflației a continuat traiectoria ascendentă pronunțată din anul precedent până în luna octombrie 2022. Acesta s-a majorat de la 13.9% în luna decembrie 2021 până la valoarea de 34.6% în luna octombrie

¹ World Economic Outlook, Fondul Monetar Internațional, Aprilie 2023, Disponibil: <https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2023/04/11/world-economic-outlook-april-2023>

²Produsul Intern Brut în trimestrul IV 2022 și în anul 2022. Biroul Național de Statistică. Disponibil:

https://statistica.gov.md/ro/produsul-intern-brut-in-trimestrul-iv-si-ianuarie-decembrie-2022-9497_60340.html

³ Comerțul internațional cu mărfuri al Republicii Moldova în luna decembrie 2022 și în anul 2022 pe ansamblu. Biroul Național de Statistică. https://statistica.gov.md/index.php/ro/comertul-international-cu-marfuri-al-republicii-moldova-in-luna-decembrie-2022-s-9539_60309.html

2022. Ulterior, în perioada noiembrie-decembrie 2022, aceasta a înregistrat o tendință descendentă, înregistrând valoarea de 30.2 la sută în luna decembrie 2022. Majorarea prețurilor a fost determinată inclusiv de creșterea prețurilor pe piața internațională și regională la produsele alimentare și la resursele energetice, fapt ce a determinat creșterea prețurilor acestora pe piața internă, precum și de ajustarea mai multor tarife din cadrul prețurilor la carburanți.⁴

- 1.8. În anul 2022, forța de muncă (populația activă de 15 ani și peste) a constituit 890 mii persoane. Populația ocupată a constituit 862.3 mii persoane, fiind în creștere cu 2.2 % față de anul 2021 (843.4 mii).⁵
- 1.9. Conform definiției Biroului Internațional al Muncii, numărul șomerilor a constituit 27.7 mii persoane, fiind în descreștere față de nivelul anului 2021 (28.2 mii). La rândul său, rata șomajului a înregistrat valoarea de 3.1%, fiind, practic, la nivel anului 2021.
- 1.10. Potrivit Raportului privind executarea bugetului de stat în anul 2022⁶, la bugetul public național au fost acumulate venituri în sumă totală de 91 505.4 mil. lei, fiind în creștere cu 18.3% față de anul 2021.
- 1.11. În structura veniturilor publice naționale, cea mai mare pondere au deținut impozitele și taxele - 62.9% (57 524.2 mil. lei), din acestea: impozite și taxe pe mărfuri și servicii – 39 310.9 mil. lei, impozite pe venit – 14 725.9 mil. lei, taxe asupra comerțului exterior și operațiunilor externe - 2 732.1 mil. lei și impozitele pe proprietate - 755.3 mil. lei.
- 1.12. Din suma totală a veniturilor bugetului public național în anul 2022, 60.1% revine veniturilor administrate de către Serviciul Fiscal de Stat și 37.0% – veniturilor administrate de către Serviciul Vamal. Comparativ cu anul 2021, încasările veniturilor administrate de către organele Serviciului Fiscal de Stat au crescut cu 7 731.6 mil. lei sau cu 16.4%, iar veniturile administrate de către organele Serviciului Vamal s-au majorat cu 5 325.6 mil. lei sau cu 18.7%. Se

⁴ Raport anual 2022, Banca Națională a Moldovei, Disponibil: https://bnm.md/files/Raport_anual_2022%20ISBN-.pdf

⁵ Forța de muncă: ocuparea și șomajul în anul 2022, Biroul Național de Statistică. Disponibil: https://statistica.gov.md/ro/forta-de-munca-ocuparea-si-somajul-in-anul-2022-9430_60383.html

⁶ Raportul privind executarea bugetului de stat în anul 2022 (aprobat de Guvern). Disponibil: <https://mf.gov.md/ro/trezorerie/rapoarte-privind-executarea-bugetului/rapoarte-anuale>

precizează faptul că, Serviciul Fiscal de Stat și Serviciul Vamal constituie unii din cei mai mari furnizori de ajutor de stat din Republica Moldova, fiind astfel principalele autorități care administrează veniturile bugetului de stat.

- 1.13. În anul 2022, au fost debursate granturi în sumă de 4 539.4 mil. lei, constituind 5.0% din veniturile bugetului public național. Din totalul granturilor, cele destinate susținerii bugetului au reprezentat 83.8%, iar cele destinate proiectelor finanțate din surse externe au constituit 16.2%. Ponderea granturilor în PIB a constituit circa 1.7% în anul 2022.
- 1.14. În anul 2022, cheltuielile publice au fost executate în volum de 100 374.2 mil. lei, ce a constituit 92.3% față de prevederile anuale. Cheltuielile bugetului public național au atestat o creștere cu 18 360.7 mil. lei în anul 2022 față de anul 2021 sau o majorare de 22.4%.
- 1.15. Ca pondere în PIB, cheltuielile bugetului public național realizate în anul 2022 au reprezentat 36.82%, având o creștere de 2.94 p.p. față de anul precedent.
- 1.16. Exercițiul bugetar pentru anul 2022 s-a încheiat cu un sold bugetar (deficit), în sumă de 8 868.8 mil. lei. Raportat la PIB, soldul bugetar reprezintă 3.3%, cu 1.4 p.p. mai mult decât în anul 2021.
- 1.17. ***Tendința indicatorilor macroeconomici nominalizați a avut impact și asupra volumului și structurii ajutorului acordat pentru anul 2022, ceea ce va fi descris în următoarele capitole din prezentul raport.***

CAPITOLUL II. Analiza ajutorului de stat raportat

2.1. Caracterizare generală

- 2.1. În conformitate cu art.342, alin. (1) din Acordul de Asociere, începând cu 01.01.2016, Republica Moldova urmează să prezinte un raport la fiecare doi ani, urmând Metodologia și modul de prezentare ale analizei anuale a UE privind ajutoarele de stat. Cu referire la cele expuse mai sus și în conformitate cu experiența UE, măsurile de sprijin în examinare sunt excluse. Totodată, în prezentul raport, ajutoarele de stat acordate în baza cadrului general vor fi analizate, separat, față de măsurile de sprijin acordate în contextul situației excepționale, pentru SIEG și ajutoarele de minimis.
- 2.2. Ajutorul de stat descris în prezentul capitol cuprinde ajutoarele raportate pentru anul 2022, și anume: ajutoarele existente și ajutoarele de stat noi examinate de către Consiliul Concurenței.
- 2.3. Pentru a realiza o imagine cât mai cuprinzătoare privind ajutoarele de stat raportate de către furnizori, valoarea ajutorului de stat prezentată în tabelul 1 include ajutoarele acordate întreprinderilor pentru prestarea SIEG, măsurile de sprijin în examinare la Consiliul Concurenței și ajutoarele destinate remedierii pagubelor cauzate de calamități naturale sau de alte situații excepționale.

Tabelul 1. Ajutorul de stat total raportat în perioada anilor 2020-2022

Nr.	Indicatorii	2020*	2021*	2022
1.	Valoarea ajutorului de stat total raportat, mii lei (prețuri curente)	2 246 578	5 696 450	3 369 924
	<u>inclusiv:</u>			
1.1.	<i>Valoarea ajutorului de stat examinat de către Consiliul Concurenței, mii lei</i>	1 645 563	1 969 302	1 775 111
1.2.	<i>Valoarea ajutorului de stat implementată până la intrarea în vigoare a Legii cu privire la ajutorul de stat, mii lei</i>	231 516	230 903	230 501
1.3.	<i>Valoarea ajutorului de stat destinat remedierii pagubelor cauzate de calamități naturale sau de alte situații excepționale, mii lei</i>	91 431	326 836	1 048 177
1.4.	<i>Valoarea măsurilor de sprijin în examinare la Consiliul Concurenței, mii lei</i>	278 069	3 169 408	316 136
2.	Ponderea în PIB, %	1.13	2.35	1.23
3.	Ajutorul de stat pe cap de locuitor**** - lei	853	2 169	1 314

*datele sunt actualizate în conformitate cu informația prezentată de furnizorii de ajutor de stat

** calculat pe baza cursului mediu anual al leului în raport cu euro, sursa BNM (lei/euro, anul 2020=19.74, anul 2021= 20.93 și anul 2022= 19.90)

*** calculat în baza indicelui-deflator al PIB, sursa BNS (https://statistica.gov.md/ro/statistic_indicator_details/12)

**** numărul locuitorilor este în conformitate cu informația plasată pe pagina web a BNS. Datele pentru anii 2020-2022 sunt actualizate în conformitate cu noua metodologie de calcul privind populația cu reședința obișnuită

http://statbank.statistica.md/PxWeb/Pxweb/ro/20%20Populatia%20si%20procesele%20demografice/20%20Populatia%20si%20procesele%20demografice__POP010__POPro/POP010100rcl.px/tabl e/tableViewLayout1/?rxid=9a62a0d7-86c4-45da-b7e4-fecc26003802

- 2.4. Informația pentru perioada 2020-2021 este diferită de datele pentru aceiași ani prezentate în rapoartele anterioare, fiind actualizate în baza datelor furnizate de către autorități.
- 2.5. Pentru anul 2021, revizuirea datelor se datorează, preponderent, măsurilor de sprijin oferite S.A. "Energocom", raportate de către Agenția Proprietății Publice în anul 2023. Circa 94% din valoarea ajutorului raportat pentru remedierea pagubelor cauzate de calamități naturale sau de alte situații excepționale a fost acordat S.A. "Energocom", în vederea sporirii securității energetice a Republicii Moldova.
- 2.6. La fel, în anul 2021 au fost oferite măsuri de sprijin S.A. "Energocom" și S.A. "Termoelectrica" în baza Hotărârii Guvernului nr. 380/2021 cu privire la alocarea mijloacelor financiare și încheierea unei tranzacții de proporții. Aceste măsuri de sprijin au fost acordate în vederea asigurării furnizării neîntrerupte cu gaze naturale a consumatorilor, evitarea creării unui deficit de gaze în sistemul de distribuție a gazelor naturale, depășirea situației de criză energetică, inițierea procesului de restructurare a datoriilor istorice ale S.A. "Termoelectrica" și rambursarea acestora, conform unui grafic stabilit, fortificarea securității energetice ale statului prin preluarea unei părți a datoriilor S.A. "Termoelectrica" față de S.A. "Moldovagaz". Măsurile date de sprijin sunt în examinare la Consiliul Concurenței. Prin urmare, valoarea ajutorului de stat raportată va fi actualizată în următoarele rapoarte, după caz, reieșind din cele constatate în decizia Plenului Consiliului Concurenței vis-a-vis de măsurile date de sprijin.
- 2.7. Valoarea totală a ajutorului de stat raportat (în prețuri curente), pentru anul 2022, a fost 3 369 924 mii lei sau 1.23% din PIB. Măsurile de sprijin au fost acordate pentru 2 763 de persoane juridice și fizice, care desfășoară activitate economică. Circa 49% din valoarea totală a ajutorului de stat raportată pentru anul 2022 a fost acordată S.A. "Energocom", Î.M. "Regia Transport Electric" și Î.M. "Parcul Urban de Autobuze". Valoarea semnificativă al ajutorului de stat acordat S.A. "Energocom" s-a datorat ajutorului oferit întreprinderii în

vederea remedierii situației excepționale. Cât privește cuantumul ajutorului de stat acordat celor 2 întreprinderi municipale, acesta a fost oferit în vederea asigurării prestării serviciilor de transport public de pasageri în municipiul Chișinău.

- 2.8. În anul 2022, circa 9% din volumul total al ajutorului de stat, constituie măsurile de sprijin aflate în examinare la Consiliul Concurenței (figura 1). Se remarcă faptul, circa 42% din valoarea măsurilor de sprijin aflate în examinare la Consiliul Concurenței sunt acordate în vederea prestării SIEG.

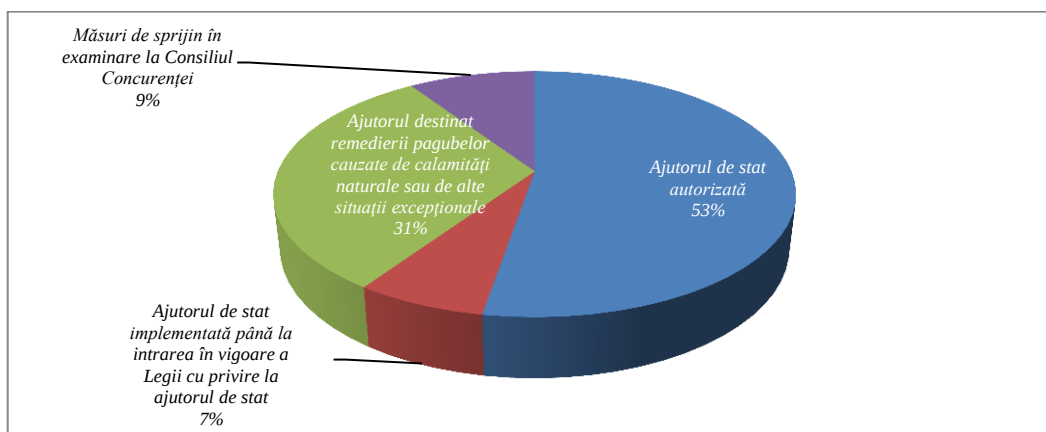

Figura 1. Structura măsurilor de sprijin raportate de către Consiliul Concurenței, anul 2022

- 2.9. Din suma totală a ajutorului de stat raportat pentru anul 2022, respectiv 3 369 924 mii lei, **valoarea ajutorul de stat autorizat, conform Legii cu privire la ajutorul de stat**, a constituit 2 823 288 mii lei (sau circa 84% din valoarea ajutorului de stat raportat). Totodată, potrivit legislației în domeniul ajutorului de stat, există categorii de măsuri de sprijin considerate autorizate în virtutea legii și, prin urmare, sunt exceptate de la obligația de notificare către Consiliul Concurenței. Această categorie de ajutoare include măsurile de sprijin destinate remedierii pagubelor cauzate de calamități naturale sau de alte situații excepționale. Astfel, cuantumul ajutorului de stat destinat remedierii pagubelor cauzate de calamități naturale sau de alte situații excepționale a fost de 1 048 177 mii lei (sau circa 31% din valoarea ajutorului raportat).
- 2.10. În continuare este prezentată evoluția **nivelului ajutorului de stat raportat și examinat de către Consiliul Concurenței, precum și măsurile de sprijin**

implementate până la intrarea în vigoare a Legii cu privire la ajutorul de stat, exceptând ajutorul oferit pentru prestarea SIEG, ajutorul destinat remedierii pagubelor cauzate de calamități naturale sau de alte situații excepționale și măsurile de sprijin aflate în examinare la Consiliul Concurenței, ținând cont de Metodologia și modul de prezentare ale analizei anuale a UE privind ajutoarele de stat, conform tabelului 2.

Tabelul 2. Ajutorul de stat raportat în perioada anilor 2020-2022

Nr.	Indicatorii	2020*	2021*	2022
1.	Valoarea ajutorului de stat (exceptând, ajutorul pentru SIEG și ajutorul destinat remedierii pagubelor cauzate de calamități naturale sau de alte situații excepționale și măsurile de sprijin aflate în examinare la Consiliul Concurenței), exprimat în:			
1.1.	mii lei, în prețuri curente	783 400	996 949	1 055 077
1.2.	mii euro**, în prețuri curente	39 686	47 633	53 019
1.3.	mii lei***, în prețuri constante la nivelul anului 2022	884 897	1 117 574	1 055 077
1.4.	mii euro***, în prețuri constante la nivelul anului 2022	44 828	53 396	53 019
2.	Ponderea în PIB, %	0.39	0.41	0.38
3.	Ajutorul de stat (exceptând ajutorul pentru SIEG și ajutorul destinat remedierii pagubelor cauzate de calamități naturale sau de alte situații excepționale) pe cap de locuitor**** - lei	296	380	305
4.	Ajutorul de stat (exceptând ajutorul pentru SIEG și ajutorul destinat remedierii pagubelor cauzate de calamități naturale sau de alte situații excepționale) pe cap de locuitor – euro	15	18	15

*datele sunt actualizate în conformitate cu informația prezentată de furnizorii de ajutor de stat

** calculat pe baza cursului mediu anual al leului în raport cu euro, sursa BNM (lei/euro, anul 2020=19.74, anul 2021= 20.93 și anul 2022= 19.90)

*** calculat în baza indicelui-deflator al PIB, sursa BNS (https://statistica.gov.md/ro/statistic_indicator_details/12)

****numărul locuitorilor este în conformitate cu informația plasată pe pagina web a BNS

2.11. Valoarea ajutorului de stat pentru perioada anilor 2021-2022, va fi actualizată, inclusiv, ținând cont de deciziile Plenului Consiliului Concurenței, care vor fi adoptate vis-a-vis de măsurile de sprijin aflate în examinare la autoritatea de concurență.

2.12. *Valoarea ajutorului de stat raportat* (în prețuri curente), pentru anul 2022 a înregistrat o majorare în raport cu anii 2020-2021. Astfel, valoarea ajutorului s-a majorat cu 5.83% față de anul 2021 și cu 34.68% în raport cu anul 2020. Această evoluție s-a datorat, în special, majorării semnificative a volumului

schemei de ajutor de stat "Moldova IT Park", implementată de către Serviciul Fiscal de Stat.

- 2.13. Cât privește valoarea ajutorului de stat ajustată la inflație, aceasta a diminuat, în anul 2022, cu circa 6% față de anul 2021, dar a sporit cu circa 19% comparativ cu anul 2020. Această dinamică a valorii ajutorului de stat, în prețuri constante, a fost generată de nivelul inflației.
- 2.14. Potrivit prevederilor Hotărârii Guvernului nr.1112/2016 pentru aprobarea Regulamentului privind modalitatea de ținere a Registrului ajutoarelor de stat, furnizorii de ajutor de stat urmau să prezinte, separat, valoarea măsurilor de sprijin acordate din resursele de stat și din fondurile externe. În conformitate cu practica UE în domeniul ajutorului de stat, resursele acordate de către UE, Banca Europeană de Investiții, Fondul European de Investiții sau de instituții financiare internaționale sunt considerate resurse de stat în cazul în care autoritățile naționale au putere discreționară în ceea ce privește utilizarea resurselor respective (în special selecția beneficiarilor). În anul 2022, ajutorul de stat acordat din *fonduri externe* a constituit 1.86% din valoarea ajutorului de stat raportat. Valoarea ajutorului de stat oferit din fondurile externe a înregistrat o evoluție ascendentă în anul 2022 în raport cu anii 2020 - 2021. Această dinamică al ajutorului de stat s-a datorat majorării cuantumului măsurii de sprijin acordate Î.S. "Calea Ferată din Moldova" de către Ministerul Finanțelor, în cadrul proiectului de achiziție a locomotivelor și restructurarea infrastructurii feroviare, și a valorii schemei de ajutor de stat "Ajutor de stat acordat în baza Programului de re tehnologizare și eficiență energetică a întreprinderilor mici și mijlocii" implementată de către ODA.
- 2.15. În anul 2022, *ponderea ajutorului de stat* raportat în PIB în Republica Moldova a constituit 0.38%, înregistrând o diminuare nesemnificativă față de anii precedenți fiind generată de evoluția valorii ajutorului de stat raportat și a nivelului PIB înregistrat în perioada anilor 2020-2022.

- 2.16. *Exprimat în Euro*, în anul 2022 valoarea ajutorului de stat a înregistrat o majorare în raport cu anii precedenți. Această tendință a fost determinată, în mare parte, de cuantumul ajutorului de stat raportat.
- 2.17. *Valoarea ajutorului de stat raportată (exceptând ajutorul pentru SIEG, ajutoarul destinat remedierii pagubelor cauzate de calamități naturale sau de alte situații excepționale și măsurile de sprijin aflate în examinare la Consiliul Concurenței), pentru anul 2022 a constituit 0.38% din PIB. Potrivit bunelor practici internaționale în domeniul ajutorului de stat se recomandă de a reduce nivelul general al ajutoarelor de stat astfel încât acest indicator să constituie mai puțin de 1% în PIB, fără a compromite scopul măsurilor de sprijin, și anume corectarea eșecurilor pieței.*

2.2. Alinierea schemelor de ajutor de stat existent în conformitate cu legislația în domeniul ajutorului de stat

- 2.18. Potrivit art. 341 din Acordul de Asociere, unul din angajamentele asumate de Republica Moldova este alinierea schemelor de ajutoare de stat instituite înainte de 16.08.2013 la legislația UE în materie de ajutor de stat, **în termen de 8 ani de la data intrării în vigoare a Acordului de Asociere** (sau până la 01.09.2022). Excepție constituie schemele de ajutoare de stat instituite în temeiul Legii nr. 440/2001 cu privire la zonele economice libere, pentru care perioada a fost prelungită până la 10 ani de la data intrării în vigoare a Acordului de Asociere.
- 2.19. Schemele de ajutor de stat existente reprezintă măsurile de sprijin implementate până la intrarea în vigoare a Legii cu privire la ajutorul de stat, prin urmare, acestea nu au fost notificate la Consiliul Concurenței și nu au fost examinate prin prisma legislației în domeniul ajutorului de stat.
- 2.20. Alinierea schemelor de ajutor de stat existente reprezintă aducerea în concordanță a măsurilor de sprijin implementate până la intrarea în vigoare a Legii cu privire la ajutorul de stat cu prevederile legislației în domeniu. Astfel, în cadrul alinierii schemelor de ajutor de stat existente, Consiliul Concurenței

în colaborare cu furnizorii urma să identifice dacă măsurile de sprijin raportate sunt în derulare și dacă acestea se încadrează în prevederile legislației în domeniul ajutorului de stat. În cazul identificării incompatibilității unei măsuri de sprijin raportate cu prevederile legislației în domeniul ajutorului de stat, aceasta urmează a fi compatibilizată cu reglementările din domeniu sau a fi stopată implementarea acesteia.

- 2.21. Alinierea schemelor de ajutor de stat existent are un impact asupra valorii și structurii ajutorului de stat și ajutorului de minimis raportat. În vederea prezentării informației corecte și complete privind valoarea măsurilor de sprijin raportate, la analiza acestora s-a luat în calcul și deciziile Plenului Consiliului Concurenței adoptate în anul următor anului raportării. În anul 2023, a fost aprobată [Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASR-03 din 09.02.2023](#) aferentă măsurilor de sprijin privind scutirea de plată a T.V.A. la energia electrică importată și livrată către rețelele de distribuție sau importată de acestea, cu excepția serviciilor de transport al energiei electrice importate.
- 2.22. Măsurile de sprijin sunt acordate în temeiul prevederilor art. 103 alin. (1) pct. 18) din Codul fiscal. Ca urmare a examinării măsurilor de sprijin, s-a constatat că acestea nu întrunesc criteriul de selectivitate, fiind justificate prin natura sau economia generală a sistemului de referință.
- 2.23. Ținând cont de faptul că cel puțin una din condițiile prevăzute la art. 3 din Legea cu privire la ajutorul de stat nu a fost îndeplinită, prin decizia Plenului Consiliului Concurenței, s-a constatat că măsurile de sprijin nu constituie ajutor de stat în sensul legii nominalizate.
- 2.24. Întru realizarea angajamentelor asumate prin Acordul de Asociere de către Republica Moldova, Consiliul Concurenței a examinat și s-a expus asupra tuturor schemelor de ajutor de stat existente, cu excepția celor instituite în temeiul Legii nr. 440/2001 cu privire la zonele economice libere (termenul – limită fiind până la 01.09.2024). Rezultatele alinierii schemelor de ajutor de stat existente sunt prezentate în figura 2.

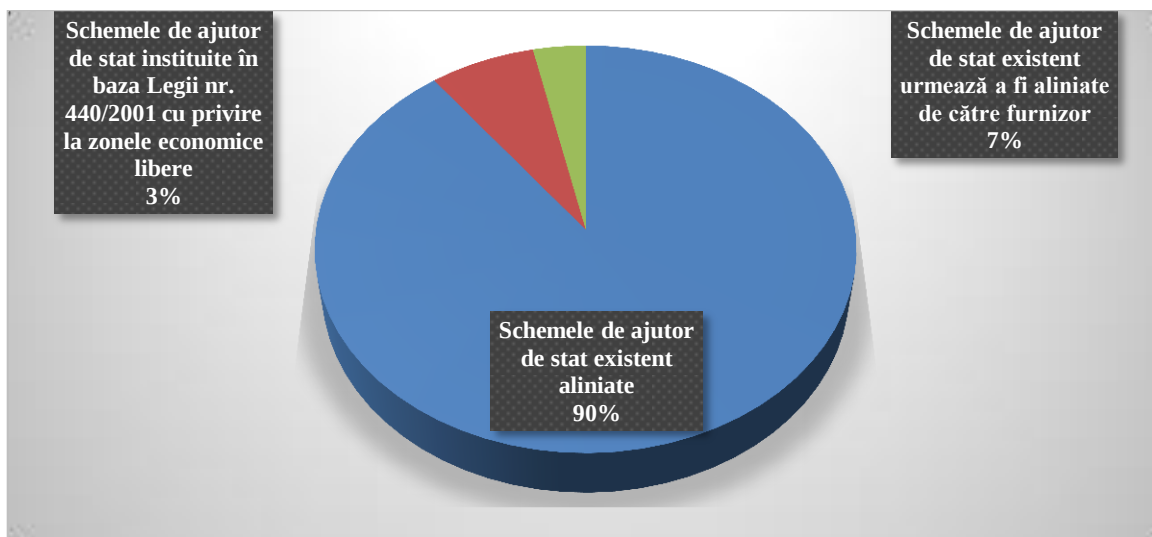

Figura 2. Alinierea schemelor de ajutor de stat existent, conform numărului

- 2.25. Reieșind din informația prezentată în figura 2, se remarcă faptul că 12 scheme de ajutor de stat existent (sau circa 7% din numărul schemelor de ajutor de stat existent) urmează a fi aliniate de către furnizori (Ministerul Finanțelor, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Sănătății și Agenția Proprietății Publice). Preponderent, urmează a fi modificate schemele de ajutor de stat existente implementate în baza Codului fiscal.
- 2.26. Cât privește schemele de ajutor de stat existente implementate în baza Legii nr. 440/2001 cu privire la zonele economice libere, prin Decizia Prim-ministrului Republicii Moldova nr. 120 din 26.12.2022 a fost instituit Grupul de lucru interinstitucional, responsabil de evaluarea cadrului normativ și armonizarea legislației în domeniul ajutorului de stat, în special zonele economice libere. Din grupul de lucru fac parte și reprezentanții Consiliului Concurenței.
- 2.27. ***În vederea îndeplinirii angajamentelor asumate de către Republica Moldova prin Acordul de Asociere, Consiliul Concurenței s-a expus asupra tuturor măsurilor de sprijin raportate de către furnizori conform art. 23 alin. (2) din Legea cu privire la ajutorul de stat, cu excepția schemelor de ajutor de stat existent instituite în temeiul Legii nr. 440/2001 cu privire la zonele economice libere. Acestea urmează a fi aliniate până la data de 01.09.2024.***

2.3.Modalitățile de acordare a ajutorului de stat

- 2.28. Întreprinderile din Republica Moldova pot beneficia de măsuri de sprijin fie ca ajutoare individuale, fie prin intermediul unor scheme de ajutor de stat.
- 2.29. **Schema de ajutor de stat**, în sensul Legii cu privire la ajutorul de stat, este orice act în baza căruia pot fi acordate ajutoare de stat beneficiarilor definiți în cuprinsul actului, într-un mod general și abstract, fără a fi necesare măsuri suplimentare de punere în aplicare sau orice act în baza căruia ajutoarele care nu sunt legate de un proiect specific pot fi acordate unuia sau mai multor beneficiari pentru o perioadă nedeterminată de timp și/sau într-un quantum nedeterminat.
- 2.30. **Ajutorul individual** este ajutorul de stat care nu este acordat în baza unei scheme de ajutor de stat sau este acordat în baza unei scheme care trebuie notificată în mod individual.
- 2.31. Pentru anul 2022, furnizorii de ajutor de stat au raportat **35 de măsuri de sprijin** (exceptând ajutorul pentru SIEG, ajutorul destinat remedierii pagubelor cauzate de calamități naturale sau de alte situații excepționale și măsurile de sprijin aflate în examinare la Consiliul Concurenței).
- 2.32. Potrivit figurii 3 privind **structura măsurilor** administrate de către furnizori în anul 2022, raportat la modalități de acordare a ajutoarelor de stat, se constată că furnizorii au ales în continuare implementarea preponderent a schemelor de ajutor de stat, acestea fiind circa 83% din numărul total de măsuri raportate.

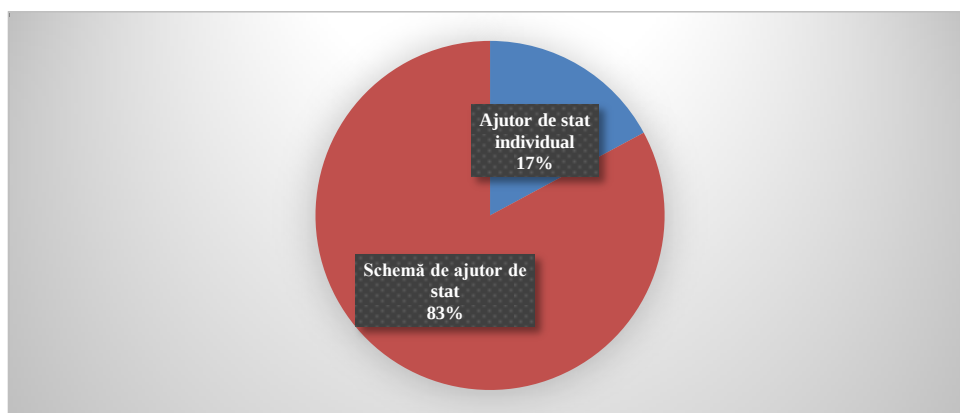

Figura 3. Structura ajutorului de stat raportat pentru anul 2022, ca ajutoare individuale sau scheme de ajutor de stat

- 2.33. Luând în considerare Metodologia și modul de prezentare ale analizei anuale a UE privind ajutoarele de stat, în continuare va fi prezentată o analiză mai detaliată a ajutorului de stat oferit în dependență de modalitățile de acordare, exceptând măsurile de sprijin oferite pentru prestarea SIEG, ajutoarelor destinate remedierii pagubelor cauzate de calamități naturale sau de alte situații excepționale și măsurile de sprijin aflate în examinare la Consiliul Concurenței.
- 2.34. Din punct de vedere valoric (exceptând ajutorul pentru SIEG, ajutorul destinat remedierii pagubelor cauzate de calamități naturale sau de alte situații excepționale și măsurile de sprijin în examinare la Consiliul Concurenței), ajutoarele de stat au fost implementate, preponderent, prin intermediul schemei de ajutor de stat. O situație comparativă a acestor modalități de acordare, ținând cont de cuantumul ajutoarelor de stat raportate este prezentată în tabelul 3.

Tabelul 3. Valoarea și structura ajutoarelor de stat în dependență de modalitățile de acordare în perioada anilor 2020-2022

Nr	Tipul ajutorului de stat	2020		2021		2022	
		mii lei	%	mii lei	%	mii lei	%
Ajutorul de stat (exceptând, ajutorul pentru SIEG, ajutorul destinat remedierii pagubelor cauzate de calamități naturale sau de alte situații excepționale și măsurile de sprijin în examinare la Consiliul Concurenței)							
1.	Scheme de ajutor de stat	772 891	98.66	974 785	97.78	1 037 064	98.29
2.	Ajutoare individuale	10 510	1.34	22 164	2.22	18 013	1.71
	TOTAL	783 400	100	996 949	100	1 055 077	100

- 2.35. Comparativ cu anul 2021 a crescut atât valoarea schemelor de ajutor de stat raportate, cât și ponderea acestora în valoarea totală a ajutorului de stat raportat. Evoluția ascendentă a volumului schemelor de ajutor de stat implementate în anul 2022 a fost determinată, inclusiv, de creșterea valorii schemei de ajutor de stat "Moldova IT Park" administrată de către Serviciul Fiscal de Stat.
- 2.36. Cea mai semnificativă schemă de ajutor de stat implementată în anul 2022 a fost "Moldova IT Park" administrată de către Serviciul Fiscal de Stat. În anul

2022, de măsuri de sprijin acordate în cadrul schemei de ajutor de stat supra nominalizată au beneficiat 1 116 de întreprinderi, fiind în creștere cu 40% față de anul precedent.

- 2.37. ***La fel, ca și în anii precedenți, în anul 2022 s-a menținut tendința de oferire a măsurilor de sprijin (exceptând, ajutorul pentru SIEG, ajutorul destinat remedierii pagubelor cauzate de calamități naturale sau de alte situații excepționale și măsurile de sprijin în examinare la Consiliul Concurenței), prin intermediul schemelor de stat, ceea ce este în conformitate cu bunele practici internaționale în domeniu și contribuie la eficientizarea mecanismului de acordare a ajutorului. Se precizează faptul că potrivit experienței UE, ajutoarele de stat acordate prin scheme sunt mai puțin nocive pentru mediul concurențial. Acordarea măsurilor de sprijin, predominant prin intermediul schemelor de ajutor de stat, extinde gradul de accesibilitate al măsurilor de sprijin, astfel înregistrând o creștere a numărului de operatori economici eligibili și creând premisele necesare pentru o dezvoltare social-economică durabilă.***

2.4. Formele de acordare a ajutorului de stat

- 2.38. Furnizorii pot acorda ajutoare de stat sub diferite forme: subvenții, scutiri fiscale, garanții în condiții preferențiale și altele. În raport cu politica publică într-un anumit domeniu și luând în considerare specificul întreprinderilor care vor fi sprijinite, furnizorul alege o formă de acordare a ajutorului de stat, care oferă cea mai bună posibilitate de a depăși un eșec al pieței sau a reduce o inechitate socială sau regională. Totodată, este necesar de menționat că noțiunea de ajutor de stat este o noțiune obiectivă care nu ține cont de forma de acordare, dar de efectele acesteia asupra mediului concurențial.
- 2.39. Ajutorul de stat poate fi exprimat prin transmiterea de bunuri publice, inclusiv sub formă de mijloace financiare, către un beneficiar sau prin renunțarea furnizorului la anumite venituri viitoare, certe sau posibile pe care le-ar obține de la un beneficiar. Ținând cont că ajutorul este oferit din resursele statului sau

din resursele unităților administrativ-teritoriale, acesta poate fi acordat de către furnizor sub formă de renunțări la veniturile și cheltuielile bugetare.

- 2.40. Cu referire la Metodologia și modul de prezentare ale analizei anuale a UE privind ajutoarele de stat, în continuare va fi expusă o examinare mai detaliată a ajutorului de stat oferit în dependență de formele de acordare, exceptând ajutorul pentru SIEG, ajutorul destinat remedierii pagubelor cauzate de calamități naturale sau de alte situații excepționale și măsurile de sprijin în examinare la Consiliul Concurenței.
- 2.41. În anul 2022, ponderea ajutorului de stat raportat sub formă de **renunțări la veniturile bugetare** a constituit 64.79% din valoarea totală a ajutorului de stat, înregistrând o diminuare nesemnificativă în raport cu anul 2021, cu circa 2 p.p., dar fiind cu circa 16 p.p. mai mare în raport cu anul 2020.
- 2.42. Cât privește valoarea ajutorului oferită sub formă de **cheltuieli bugetare**, aceasta a constituit 35.21% în anul 2022. Potrivit tabelului 4, se observă o creștere a cuantumului ajutorului de stat oferit sub formă de **cheltuieli bugetare**, cu circa 12% în anul 2022 în raport cu anul 2021.
- 2.43. Valoarea ajutorului de stat din perspectiva cheltuielilor și renunțărilor la venituri bugetare înregistrate, în perioada 2020-2022, este prezentată în tabelul 4.

Tabelul 4. Valoarea și structura ajutorului de stat raportat, din perspectiva cheltuielilor/renunțărilor bugetare înregistrate în perioada 2020-2022

Nr	Categorie	2020		2021		2022	
		mii lei	%	mii lei	%	mii lei	%
1.	Renunțare la venituri bugetare	378 876	48.36	664 418	66.65	683 622	64.79
2.	Cheltuieli bugetare	404 524	51.64	332 531	33.35	371 455	35.21
	TOTAL	783 400	100	996 949	100	1 055 077	100

- 2.44. Structura și dinamica ajutorului de stat raportat, prin prisma cheltuielilor/renunțărilor bugetare în perioada 2020-2022, este expusă în figura 4.

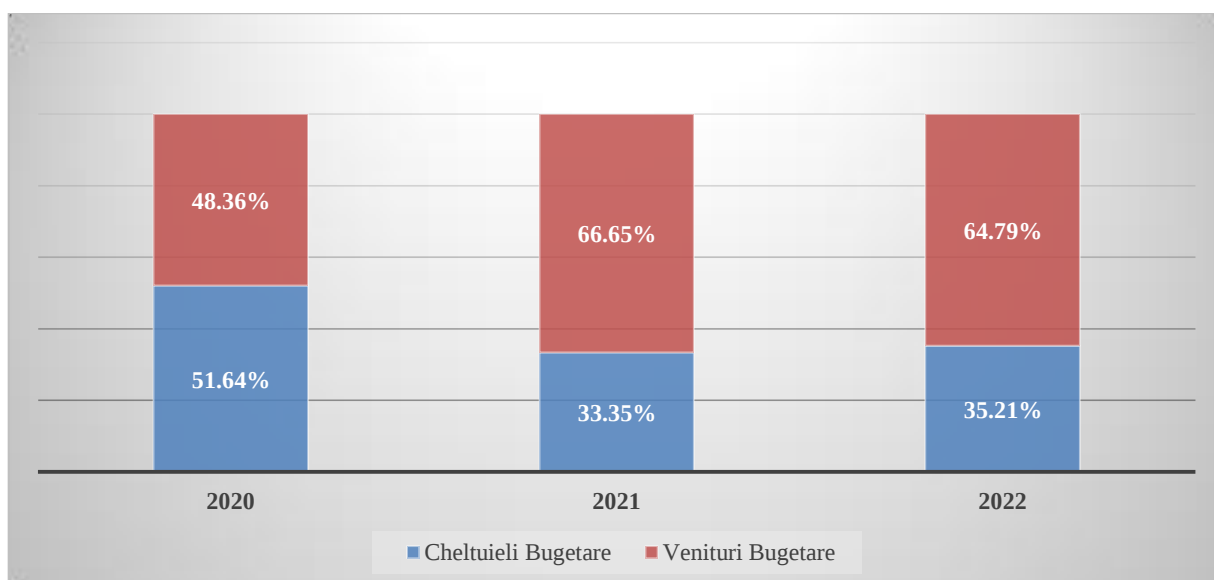

Figura 4. Structura și dinamica ajutorului de stat raportat (exceptând, ajutorul pentru SIEG, ajutorul destinat remedierii pagubelor cauzate de calamități naturale sau de alte situații excepționale și măsurile de sprijin în examinare la Consiliul Concurenței) din perspectiva cheltuielilor/renunțărilor bugetare în perioada 2020-2022

- 2.45. Ținând cont de practica internațională în oferirea ajutorului de stat sub diferite forme, cel mai popular instrument de acordare a ajutorului de stat în ultimii ani este sub formă de cheltuieli bugetare. Astfel, în anul 2021⁷ ponderea medie a ajutoarelor de stat oferite în UE, sub formă de granturi (una din componentele ajutoarelor de stat oferite ca cheltuieli bugetare), a constituit circa 58% din valoarea totală.
- 2.46. Structura ajutorului de stat raportat din perspectiva cheltuielilor/renunțărilor bugetare a fost determinată de forma acordării ajutorului de stat de către furnizori.
- 2.47. Valoarea anuală a ajutoarelor de stat, în funcție de forma prin care întreprinderile au beneficiat de aceste măsuri de sprijin, este prezentată în tabelul 5.

⁷ Ultima informație actualizată referitor la ajutorul de stat acordat în UE, conform raportului Directoratului General pe Concurență "State aid Scoreboard 2022". Disponibil: https://competition-policy.ec.europa.eu/system/files/2023-06/state_aid_scoreboard_note_2022.pdf

Tabelul 5. Valoarea și structura ajutorului de stat raportat în funcție de forma de acordare, în perioada anilor 2020-2022

Nr	Forma de acordare	2020		2021		2022	
		mii lei	%	mii lei	%	mii lei	%
1.	Subvenții și/sau subsidii	339 012	50.93	325 788	32.68	366 253	34.71
2.	Alocații bugetare	5 512	0.70	6 743	0.68	5 202	0.49
3.	Scutiri și/sau reduceri la plata impozitelor, a taxelor și a altor plăți obligatorii	358 579	45.77	638 114	64.01	666 464	63.17
4.	Acordare a unor împrumuturi în condiții preferențiale	3 777	0.48	15 377	1.54	15 935	1.51
5.	Reduceri de preț la bunurile și serviciile furnizate, inclusiv vânzarea unor bunuri mobile și imobile sub prețul pieței	16 519	2.11	10 928	1.10	1 223	0.12
	TOTAL	783 400	100	996 949	100	1 055 077	100

2.48. Majorarea valorii ajutorului de stat oferit ca renunțare la venituri bugetare în raport cu anul 2021 a fost determinată, în mare măsură, de creșterea volumului ajutorului acordat sub formă de facilități fiscale și vamale.

2.49. Circa 63% din valoarea ajutorului de stat raportat a fost oferit sub formă de **facilități fiscale și vamale**. Valoarea ajutorului de stat raportată sub forma nominalizată a crescut cu circa 4% în anul 2022 față de anul 2021. Evoluția ascendentă a fost determinată, inclusiv de creșterea valorii schemei de ajutor de stat ”Moldova IT Park”, gestionată de Serviciul Fiscal de Stat (autorizată prin [Decizia Plenului Consiliului Concurenței ASS-17 din 29.03.2018](#)). Măsura de sprijin a constat în aplicarea impozitului unic rezidenților ”Moldova IT Park”.

2.50. Majorarea cuantumului ajutorului de stat acordat sub formă de facilități fiscale și vamale, în anul 2022 comparativ cu anul 2021, a fost atenuată de reducerea semnificativă a volumului schemei de ajutor de stat ”Scutiri la plata accizei pentru autoturismele cu motor hibrid”, implementată de către Serviciul Vamal (autorizată prin [Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASO-52 din 28.10.2021](#)).

2.51. Cea mai mare pondere din măsurile de sprijin oferite, sub formă de facilități fiscale și vamale în anul 2022, au fost orientate spre dezvoltare regională fiind circa 88% din valoarea totală a măsurilor de sprijin acordate sub această formă.

- 2.52. În anul 2022, s-a majorat valoarea ajutorului de stat raportat sub formă de **împrumuturi cu dobânzi preferențiale**. Cuantumul acestuia a crescut nesemnificativ în anul 2022 față de anul 2021 (cu circa 4%). Iar, circa 99% din valoarea ajutorului acordat sub formă de împrumuturi cu dobânzi preferențiale a fost orientată spre obiective sectoriale.
- 2.53. Evoluția ascendentă a valorii ajutorului de stat acordat sub formă de renunțare la venituri bugetare a fost atenuată de evoluția negativă a cuantumului ajutorului acordat sub formă de **reduceri de preț la bunurile și serviciile furnizate** (inclusiv vânzare a unor bunuri mobile și imobile sub prețul pieței). Această evoluție a ajutorului a fost generată, în mare parte, de finalizarea perioadei de implementare a unor măsuri de sprijin.
- 2.54. Circa 96% din valoarea ajutorului de stat raportat sub formă de reduceri de preț la bunurile și serviciile furnizate (inclusiv vânzare a unor bunuri mobile și imobile sub prețul pieței) a fost orientat spre dezvoltare regională.
- 2.55. Cât privește evoluția valorii ajutorului de stat acordat sub formă de cheltuieli bugetare, impact pozitiv asupra acestuia a avut ajutorul de stat acordat sub formă de subvenții și/sau subsidii.
- 2.56. Valoarea ajutorului de stat acordat sub formă de **subvenții și/sau subsidii** s-a majorat cu 12.42% în anul 2022 față de anul 2021, dar în continuare a fost inferior nivelului înregistrat în anul 2020 (cu 8.21%). Evoluția pozitivă a valorii ajutorului față de anul 2021 a fost determinată, în special, de majorarea cuantumului schemei de ajutor de stat "Acordarea subvențiilor instituțiilor publice teatral-concertistice" implementată de către Ministerul Culturii (autorizată prin [Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASS-100 din 19.12.2019](#)) și a implementării schemei de ajutor de stat "Programului de susținere a afacerilor cu potențial înalt de creștere și internaționalizare a acestora" gestionată de către ODA (autorizată prin [Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASO-46 din 30.06.2022](#)).
- 2.57. Impact negativ asupra dinamicii valorii ajutorului de stat oferit sub formă de cheltuieli bugetare a avut ajutorul acordat sub formă de **alocații bugetare**.

Aceasta a diminuat cu circa 23% în anul 2022 comparativ cu anul 2021, ceea ce a fost generat de reducerea cuantumului schemei de ajutor de stat "Ajutor de stat pentru cercetare și inovare" implementat de către Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare (autorizată prin [Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr.ASO - 15 din 13.05.2021](#)).

- 2.58. Date privind valoarea ajutoarelor de stat raportate pe forme și obiective de acordare se regăsesc în Anexa nr. 3.
- 2.59. ***În anul 2022, s-a înregistrat o evoluție pozitivă a valorii ajutorului de stat acordat sub formă de renunțări la veniturile bugetare. Potrivit experienței internaționale, aceste ajutoare sunt considerate, de regulă, mai nocive pentru economia de piață decât cele sub forma cheltuielilor bugetare (subvenții, subsidii, alocații bugetare etc.). Ajutoarele din categoriile cheltuielilor bugetare sunt considerate mai puțin dăunătoare pentru concurență și totodată mai transparente. Astfel, statul urmează să analizeze oportunitatea de a oferi mai multe măsuri de sprijin sub formă de cheltuieli bugetare și diminuarea celor acordate sub formă de renunțări la venituri bugetare.***

2.5. Obiective de acordare a ajutorului de stat

- 2.60. În conformitate cu Legea cu privire la ajutorul de stat, cu excepția derogărilor stabilite în art.4 și art.5, acordarea ajutorului de stat este considerată incompatibilă cu mediul concurențial normal.
- 2.61. În art.5 din Legea cu privire la ajutorul de stat sunt specificate obiectivele conform cărora ajutoarele de stat pot fi considerate compatibile cu mediul concurențial normal, și anume: ajutorul destinat să remedieze o perturbare gravă a economiei; ajutorul pentru instruirea angajaților și pentru crearea de noi locuri de muncă; ajutorul acordat pentru susținerea IMM; ajutorul pentru cercetare, dezvoltare și inovare; ajutorul destinat protecției mediului înconjurător; ajutorul acordat beneficiarilor ce prestează SIEG; ajutorul acordat pentru salvarea beneficiarilor aflați în dificultate; ajutorul pentru înființarea de întreprinderi de către femeile antreprenor; ajutorul sectorial, în funcție de

sectoarele de activitate ale economiei naționale și ajutorul pentru dezvoltarea regională.

2.62. Evaluarea compatibilității ajutoarelor de stat cu un mediu concurențial normal se face în funcție de obiectivul principal stabilit la alocarea acestora.

2.63. În prezentul raport sunt analizate ajutoarele de stat în funcție de obiectivul principal la acordare, după cum urmează.

a) ajutoare de stat pentru obiective orizontale se referă la ajutoarele de stat acordate persoanelor juridice și fizice care desfășoară activitate economică, indiferent de domeniu de activitate al acestuia, pentru realizarea în bune condiții a unor acțiuni, cum ar fi: promovarea investițiilor, IMM pentru consultanță și participarea lor la târguri, instruirea angajaților, crearea de noi locuri de muncă, cercetare-dezvoltare și inovare, protecția mediului etc.

b) ajutoare de stat pentru obiective sectoriale se referă la ajutoarele de stat destinate unui anumit domeniu de activitate economic, spre exemplu: dezvoltarea rapidă a rețelelor de comunicații electronice în bandă largă, serviciile publice de transport feroviar și rutier de călători, pentru întreprinderile feroviare, sectorul financiar etc. Totodată, în această categoria de ajutoare vor fi incluse și măsurile de sprijin oferite pentru *promovarea culturii și conservarea patrimoniului cultural*, care sunt destinate pentru obiective și activități culturale, precum: muzee, arhive, biblioteci, centre sau spații artistice și culturale, teatre, opere, săli de concerte, alte organizații care se ocupă de spectacole live, instituții care se ocupă de patrimoniul filmografic și alte infrastructuri, organizații și instituții artistice și culturale similare; patrimoniul material, imobil și mobil, inclusiv siturile arheologice, monumentele, siturile și clădirile istorice; patrimoniul natural legat de patrimoniul cultural sau dacă este recunoscut, în mod oficial, ca patrimoniu cultural sau natural de către autoritățile publice competente ale statului etc.

c) ajutoare de stat pentru dezvoltare regională sunt destinate să favorizeze dezvoltarea economică a anumitor regiuni defavorizate prin sprijinirea investițiilor și a creării de noi locuri de muncă, prin extinderea și diversificarea activităților economice ale întreprinderilor situate în regiunile slab dezvoltate și prin

încurajarea întreprinderilor să înființeze noi unități în aceste regiuni. Ajutorul de stat regional cuprinde ajutorul pentru investiții acordat întreprinderilor mari, mici și mijlocii, ajutoarelor regionale pentru întreprinderile mici nou-create și, în anumite circumstanțe excepționale, ajutoarele pentru operare.

d) ajutoare destinate remedierii pagubelor cauzate de calamități naturale sau de alte situații excepționale.

e) ajutoare de stat acordate beneficiarilor pentru prestarea SIEG – ajutoare de stat sub forma compensațiilor acordate beneficiarilor cărora le-a fost încredințată prestarea unor SIEG. Se precizează faptul că, SIEG sunt activități economice care sunt destinate populației și sunt în interesul societății, dar pe care întreprinderile nu le-ar presta (sau le-ar presta în alte condiții în ceea ce privește calitatea, siguranța, accesibilitatea, tratamentul egal sau accesul universal), fără intervenție publică.

2.64. Valoarea ajutorului de stat raportat pe obiective este prezentat sintetic în tabelul 6.

Tabelul 6. Valoarea și structura ajutorului de stat raportat pe obiective, în perioada anilor 2020-2022

Nr.	Obiectivul	2020		2021		2022	
		mii lei	%	mii lei	%	mii lei	%
1.	Obiective orizontale	112 333	14.34	242 651	24.34	96 720	9.17
1.1.	Cercetare-dezvoltare și inovare	5 512	0.70	6 743	0.68	5 202	0.49
1.2.	Protecția mediului	43 265	5.52	207 121	20.78	50 302	4.77
1.3.	Pentru susținerea IMM	10 635	1.36	5 402	0.54	20 499	1.94
1.4.	Ajutor pentru instruirea angajaților și pentru crearea de noi locuri de muncă	52 921	6.76	23 385	2.35	20 717	1.96
2.	Ajutor sectorial, în funcție de sectoarele de activitate ale economiei naționale*	227 043	28.98	261 466	26.23	286 688	27.17
2.1.	<i>inclusiv:</i> ajutor pentru promovarea culturii și conservarea patrimoniului cultural	194 696	24.85	205 758	20.64	230 211	21.82
3.	Ajutor de stat pentru dezvoltare regională	444 024	56.68	492 833	49.43	671 669	63.66
	Valoarea totală a ajutorului de stat	783 400	100	996 949	100	1 055 077	100

- 2.65. Pornind de la experiența UE, în partea ce ține de analiza ajutoarelor de stat, în continuare vor fi analizate ajutoarele de stat raportate, cu excepția ajutorului pentru SIEG, ajutorului destinat remedierii pagubelor cauzate de calamități naturale sau de alte situații excepționale și măsurile de sprijin în examinare la Consiliul Concurenței.
- 2.66. Cea mai mare pondere a ajutorului de stat, raportat pentru anul 2022, a fost orientat spre **dezvoltare regională** fiind circa 64% din valoarea totală a ajutorului de stat. În perioada de raportare, se observă o creștere cu circa 36% a valorii ajutorului nominalizat în anul 2022 în raport cu anul precedent și cu circa 51% față de anul 2020. Evoluția pozitivă al ajutorului de stat acordat pentru dezvoltare regională fost determinată, în special, de majorarea valorii schemei de ajutor de stat "Moldova IT Park" implementată de către Serviciul Fiscal de Stat, ca urmare a sporirii numărului beneficiarilor măsurii date de sprijin.
- 2.67. Ponderea ajutorului de stat **pentru obiective sectoriale** în valoare totală a constituit 27% în anul 2022. Quantumul ajutorului de stat pentru obiective sectoriale a înregistrat o majorare cu circa 10% față de anul 2021 și cu circa 26% comparativ cu anul 2020. Tendința ascendentă a valorii ajutorului de stat acordat pentru obiective sectoriale a fost determinată de majorarea volumului schemei de ajutor de stat "Acordarea subvențiilor instituțiilor teatral-concertistice" implementată de către Ministerul Culturii (autorizată prin Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASS-100 din 19.12.2019).
- 2.68. Valoarea ajutorului de stat pentru **obiective orizontale** a diminuat cu circa 60%, în perioada de raportare, comparativ cu anul 2021. Dinamica negativă a cuantumului ajutorului de stat, înregistrată în anul 2022 față de anul 2021, a fost determinată, preponderent, de diminuarea semnificativă cuantumului ajutorului oferit pentru protecția mediului.

O analiză mai detaliată referitor la ajutoarele de stat raportate pe obiective este prezentată în continuare.

Obiective orizontale

2.69. Dinamica și structura valorii ajutorului de stat pe obiective orizontale a variat în perioada anilor 2020-2022, conform tabelului de mai jos.

Tabelul 7. Valoarea și structura ajutorului de stat raportat pe obiective orizontale, în perioada anilor 2020-2022

Nr.	Obiectivul orizontal	2020		2021		2022	
		mii lei	%	mii lei	%	mii lei	%
1.	Pentru susținerea IMM	10 635	9.47	5 402	2.23	20 499	21.19
2.	Cercetare-dezvoltare și inovare	5 512	4.91	6 743	2.78	5 202	5.38
3.	Protecția mediului	43 265	38.51	207 121	85.36	50 302	52.01
4.	Ajutor pentru instruirea angajaților și pentru crearea de noi locuri de muncă	52 921	47.11	23 385	9.64	20 717	21.42
TOTAL		112 333	100	242 651	100	96 720	100

2.70. În anul 2022, cea mai mare cotă din valoarea ajutorului de stat acordat pentru obiective orizontale a fost orientată spre **protecția mediului** (circa 52%). Totuși, valoarea ajutorului de stat acordat pentru protecția mediului a diminuat semnificativ în raport cu anul 2021 (cu circa 76%). Evoluția negativă a valorii ajutorului de stat pentru protecția mediului a fost generată, în special, de reducerea cu circa 80% a volumului schemei de ajutor de stat ”Scutiri la plata accizei pentru autoturismele cu motor hybrid” implementată de către Serviciul Vamal (autorizată prin [Decizia Plenumului Consiliului Concurenței nr. ASO-52 din 28.10.2021](#)).

2.71. La fel, în anul 2022 au continuat a fi implementate măsurile de sprijin acordate de către Agenția pentru Eficiență Energetică, după cum urmează.

- a) apelul de propuneri de proiect nr. 3. Finanțarea cu titlu gratuit și/sau oneros, a proiectelor de investiții pentru creșterea eficienței energetice și valorificării surselor de energie regenerabilă în Republica Moldova, autorizat prin [Decizia Plenumului Consiliului Concurenței nr. ASO-09 din 15.03.2016](#).
- b) proiecte -pilot. Finanțarea cu titlu gratuit și/sau oneros a proiectelor de investiții pentru creșterea eficienței energetice și valorificării surselor de energie regenerabilă în Republica Moldova, autorizat prin [Decizia Plenumului Consiliului Concurenței nr. ASO-19 din 22.05.2017](#).

- c) apelul de propuneri de proiect nr.1. Finanțarea cu titlu gratuit și/sau oneros a proiectelor de investiții pentru creșterea eficienței energetice și valorificării surselor de energie regenerabilă în Republica Moldova, autorizat prin [Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASO-43 din 09.09.2020](#).
- 2.72. În anul 2022, Consiliul Concurenței s-a expus asupra ajutorului de stat acordat Î.M. Regia „Exdrupo” de către Consiliul municipal Chișinău, sub forma de alocații bugetare anuale, scutiri de la plata pentru locațiunea mijloacelor fixe utilizate și transmitere cu titlul gratuit a unor mijloace fixe ([Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASO-34/21-28 din 31.05.2022](#)). Măsura de sprijin a fost acordată în vederea prestării serviciilor de salubritate a străzilor, inclusiv în perioada rece a anului (spălarea și măturarea părții carosabile a drumurilor, presărarea cu material antiderapant și curățirea zăpezii de pe partea carosabilă a drumurilor și piețelor municipiului pe care sunt stabilite rute ale transportului urban de călători), precum și de curățare a canalizării pluviale. În conformitate cu decizia Plenului Consiliului Concurenței, s-a constatat că o parte din măsurile de sprijin acordate Î.M. Regia „Exdrupo” constituie ajutor de stat ilegal și incompatibil, ce denaturează semnificativ mediul concurențial normal. La fel, se precizează faptul că valoarea măsurii de sprijin nu a fost determinată de către furnizor conform pct. 7 din Decizia Plenului Consiliului nr. ASO-34/21-28 din 31.05.2022. Astfel, valoarea ajutorului de stat total raportat urmează a fi actualizată în viitoarele rapoarte.
- 2.73. Circa 20% din numărul întreprinderilor care au beneficiat de ajutor pentru protecția mediului au primit aproximativ 83% din valoarea măsurilor de sprijin orientate spre obiectivul nominalizat. Cei mai semnificativi beneficiari ai ajutorului de stat pentru protecția mediului au fost S.R.L. ”Daac-Autosport”, S.R.L. ”Autospace” și S.R.L. ”Continent”. Întreprinderile menționate au primit ajutor în cadrul schemei ”Scutiri la plata accizei pentru autoturismele cu motor hibrid” implementată de către Serviciul Vamal.
- 2.74. Ponderea ajutorului de stat acordat pentru *instruirea angajaților și pentru crearea de noi locuri de muncă* a constituit 21%, fiind în creștere cu 11.78

p.p. față de anul 2021. Totuși, valoarea ajutorului de stat raportată pentru obiectivul dat a diminuat cu 11.41% în raport cu anul 2021. Diminuarea valorii ajutorului de stat nominalizat a fost generat, în mare parte, de încheierea perioadei de implementare a schemei de ajutor de stat ”Scutirea de plată a T.V.A. aferentă mărfurilor produse și serviciilor prestate de către organizațiile și întreprinderile societăților orbilor, societăților surzilor și societăților invalizilor” administrat de către Serviciul Fiscal de Stat.

- 2.75. În anul 2022, a continuat a fi implementată schema de ajutor de stat ”Ajutor pentru instruirea angajaților și pentru crearea de noi locuri de muncă” gestionată de către Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă (autorizată prin [Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASR-14 din 29.04.2020](#)). Această schemă de ajutor de stat a constituit și cea mai semnificativă măsură de sprijin oferită pentru instruirea angajaților și pentru crearea de noi locuri de muncă în anul 2022.
- 2.76. Circa 20% din numărul întreprinderilor beneficiare de ajutor de stat pentru instruirea angajaților și pentru crearea de noi locuri de muncă au primit aproximativ 81% din cuantumul ajutorului acordat pentru obiectivul supra nominalizat. Se precizează că, cei mai mari beneficiari ai ajutorului au fost organizațiile, întreprinderile și societățile orbilor, societățile surzilor și societățile invalizilor. Aceste măsuri de sprijin au fost instituite până la intrarea în vigoare a Legii cu privire la ajutorul de stat. În cadrul alinierii schemelor de ajutor de stat existent, Consiliul Concurenței a constatat că măsurile de sprijin oferite organizațiilor și întreprinderilor societăților orbilor, societăților surzilor și societăților invalizilor constituie ajutor de stat și urmează a fi aliniate la legislația UE în domeniul ajutorului de stat de către autoritățile administrației publice responsabile.
- 2.77. În anul 2022, cuantumul *ajutorului acordat pentru susținerea IMM* a constituit 20 499 mii lei, fiind în creștere de circa 4 ori în raport cu anul 2021 și de circa 2 ori față de anul 2020. Evoluția pozitivă a volumului ajutorului de stat a fost determinată de implementarea a 2 scheme noi de ajutor de stat de către

- ODA. Astfel, prin [Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASO - 46 din 30.06.2022](#) a fost autorizată schema de ajutor de stat ”Programului de susținere a afacerilor cu potențial înalt de creștere și internaționalizare a acestora”. Măsura de sprijin constă, atât în acordarea suportului consultativ prin Business Voucher, cât și financiar prin schema de Grant. În anul 2022, de această măsură de sprijin au beneficiat 37 de întreprinderi.
- 2.78. O altă schemă de ajutor de stat, implementată de către ODA, a fost ”Programul de re tehnologizare și eficiență energetică a întreprinderilor mici și mijlocii” (autorizată prin [Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASO-66 din 02.11.2022](#)). Ajutorul de stat constă în acordarea suportului financiar nerambursabil, care constituie 50% din valoarea proiectului investițional, dar nu poate depăși suma de 2 000 000 de lei per beneficiar. În anul 2022, de măsura dată de sprijin au beneficiat 12 agenți economici.
- 2.79. Circa 20% din numărul întreprinderilor beneficiare de ajutor de stat pentru susținerea IMM au beneficiat de 69% din valoarea ajutorului raportat pentru obiectivul nominalizat. Cei mai semnificativi beneficiari ai ajutorului oferit pentru susținerea IMM au fost: S.R.L. ”Arama R”, S.R.L. ”Colvels”, S.R.L. ”Unitech Engineering Solutions”, S.R.L. ”Sicom” și S.R.L. ”Ecofarm-Prod”. Aceste întreprinderi au beneficiat de ajutor în cadrul schemelor de ajutor de stat implementate de către ODA (Programul de susținere a afacerilor cu potențial înalt de creștere și internaționalizare a acestora și Programul de re tehnologizare și eficiență energetică a întreprinderilor mici și mijlocii).
- 2.80. În anul 2022, circa 5% din valoarea ajutorului de stat pentru obiective orizontale a fost orientată spre **cercetare-dezvoltare și inovare**. În raport cu anul 2021, valoarea ajutorului pentru cercetare-dezvoltare și inovare a diminuat cu circa 23% în anul 2022. Evoluția negativă a ajutorului a fost determinată de reducerea volumului schemei de ajutor de stat implementată de către Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare.
- 2.81. Schema de ajutor de stat implementată de către Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare constă în finanțarea din bugetul de stat a proiectelor de

inovare și transfer tehnologic care corespund priorităților strategice stabilite în Programul național în domeniile cercetării și inovării pentru anii 2020-2023, aprobat de Guvern (autorizată prin [Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASO - 15 din 13.05.2021](#)). În anul 2022, valoarea totală a ajutorului acordată în cadrul schemei date de ajutor de stat a fost de 5 202 mii lei.

2.82. De circa 76% din valoarea ajutorului acordat pentru cercetare-dezvoltare și inovare au beneficiat: S.R.L.”Gora Technology Group”, USMF ”N.Testemițianu”, S.R.L. ”Euroalun” și Universitatea de Stat din Moldova.

Obiective sectoriale

2.83. În anul 2022, valoarea ajutorului de stat sectorial a fost de 286 688 mii lei, fiind circa 27% din valoarea ajutorului de stat raportată.

2.84. Ajutoarele de stat sectoriale au fost orientate și spre alte sectoare, precum sunt prezentate în figura 5.

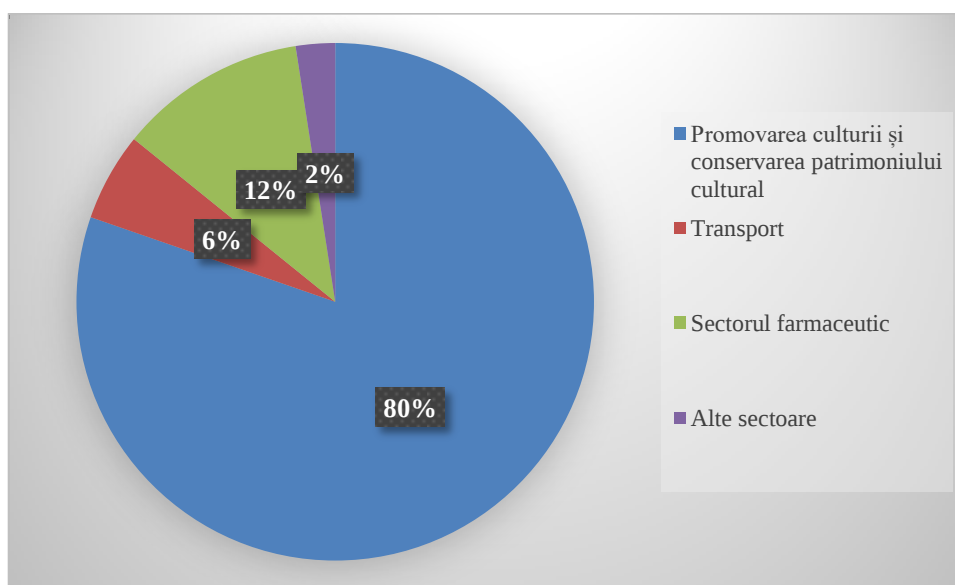

Figura 5. Structura ajutorului de stat sectorial

2.85. În figura 5, se observă că o pondere semnificativă a ajutorului de stat a fost orientată spre sectorul cultură și conservarea patrimoniului, aceasta fiind circa 80% din valoarea totală. Circa 99% din măsurile de sprijin oferite pentru promovarea culturii și conservarea patrimoniului cultural au fost implementate de către Ministerul Culturii.

- 2.86. În perioada de raportare, au continuat a fi implementate de către Ministerul Culturii, următoarele măsuri de sprijin:
- a) schema de ajutor de stat "Acordarea subvențiilor instituțiilor teatral-concertistice", autorizată prin [Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr.ASS-100 din 19.12.2019.](#)
 - b) schema de ajutor de stat "Susținerea proiectelor cinematografice", autorizată prin [Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASS-01 din 18.01.2019.](#)
 - c) schema de ajutor de stat "Finanțarea publicațiilor periodice pentru copii și adolescenți", aliniată și autorizată prin [Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr.ASR-31 din 25.06.2021.](#)
- 2.87. În anul 2022, a continuat acordarea ajutorului de stat Întreprinderii de Stat - Publicația Periodică - ziarului "Вести Гагаузии" de către Direcția Generală de Finanțe a UTA Găgăuzia al Comitetului Executiv al Găgăuziei de către Primăria municipiului Comrat (autorizat prin [Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr.ASO-96 din 19.12.2019\).](#)
- 2.88. Cât privește măsurile de sprijin oferite pentru sectorul farmaceutic, acestea reprezintă ajutoare de stat existente, care urmează a fi aliniate în contextul angajamentelor asumate prin Acordul de Asociere.
- 2.89. Se remarcă faptul că, aproximativ 20% din numărul întreprinderilor au beneficiat de circa 63% din valoarea ajutorului de stat sectorial. Cei mai semnificativi beneficiari a acestor măsuri de sprijin sunt: I.P. "Teatrul National Opera și Balet Maria Bieșu", Î.S. OCI "Moldova-Concert", I.P. "Filarmonica Nationala Serghei Lunchevici" și I.P. "Teatrul Național Mihai Eminescu".
- 2.90. Circa 80% din valoarea ajutorului de stat sectorial a fost raportat sub formă de subvenții și/sau subsidii.

Ajutoare de stat pentru dezvoltare regională

- 2.91. Potrivit Hărții ajutoarelor regionale a Republicii Moldova, toate regiunile de dezvoltare din țară sunt eligibile pentru acordarea ajutoarelor de stat pe obiectivul analizat, cu o intensitate maximă admisibilă de 50%. În conformitate

cu practica UE în domeniu, aceasta este determinată de dezvoltarea economică a regiunii, densitatea populației, nivelul șomajului în regiunile în cauză și de alți indicatori. Potrivit normelor UE, întreg teritoriul al Republicii Moldova corespunde criteriilor ce caracterizează regiunea defavorizată.

- 2.92. În anul 2022, ponderea ajutorului de stat pentru dezvoltare regională a constituit 64% din volumul total, ceea ce a reprezentat o majorare în raport cu anii precedenți.
- 2.93. Cea mai semnificativă măsură de sprijin orientată spre dezvoltare regională a constituit schema de ajutor de stat "Moldova IT Park", gestionată de către Serviciul Fiscal de Stat (autorizată prin [Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASS-17 din 29.03.2018](#)). În anul 2022, valoarea ajutorului de stat acordat în cadrul schemei "Moldova IT Park" a constituit 550 403 mii lei, fiind circa 82% din valoarea ajutorului de stat raportat pentru dezvoltare regională.
- 2.94. O altă măsură de sprijin acordată pentru dezvoltare regională constituie schema de ajutor de stat orientată spre producătorii agricoli, care are drept scop stimularea investițiilor pentru dezvoltarea infrastructurii postrecoltare și procesare, care face parte din măsura nr.2 privind efectuarea investițiilor în prelucrarea și comercializarea produselor agricole, conform Anexei nr.1 la Hotărârea Guvernului nr. 455/2017 cu privire la modul de repartizare a mijloacelor Fondului Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural, implementată de către AIPA (autorizată prin [Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASS-73 din 01.10.2018](#)). Această măsură de sprijin a constituit circa 12% din valoarea ajutorului pentru dezvoltare regională raportată pentru anul 2022, fiind 82 854 mii lei.
- 2.95. În anul 2022 a continuat implementarea și a altor măsuri de sprijin autorizate de către Consiliul Concurenței:
- a) schema de ajutor de stat oferită în condițiile actelor normative aferente Programului de asistență condiționată finanțat din contul creditului Guvernului Republicii Polone acordat Guvernului Republicii Moldova pentru realizarea

proiectelor în domeniul agriculturii, procesării produselor alimentare și infrastructurii aferente acestora, sub forma de împrumuturi în condiții preferențiale (autorizat prin [Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASO-4 din 02.02.2017](#)).

b) ajutor de stat acordat pentru crearea/dezvoltarea parcurilor industriale PI "Edineț" și PI "Comrat" (autorizat prin [Deciziile Plenului Consiliului Concurenței nr. ASO-20 din 16.06.2014](#) și [nr.ASER-36 din 16.10.2014](#)).

c) schema de ajutor de stat pentru dezvoltare regională, orientată către regiunea de dezvoltare UTA Găgăuzia, instituită în baza prevederilor Legii UTA Găgăuzia nr. 73/2016 cu privire la investiții (autorizat prin [Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASO-25 din 25.04.2019](#)).

2.96. În anul 2022, Plenul Consiliului Concurenței s-a expus asupra ajutorului de stat pentru dezvoltare regională acordat SRL „SE Bordnetze” de către Primăria municipiului Orhei și ÎM „Servicii Comunal-Locative Orhei”. Astfel, prin [Decizia nr. ASER-33/21-25 din 25.05.2022](#) Plenul Consiliului Concurenței a constatat acordarea ajutorului ilegal SRL „SE Bordnetze” de către Primăria municipiului Orhei și ÎM „Servicii Comunal-Locative Orhei”.

2.97. Circa 82% din valoarea ajutorului de stat pentru dezvoltare regională a fost orientată spre 20% din beneficiari. Cei mai semnificativi beneficiari ai măsurilor de sprijin pentru dezvoltare regională au fost: I.C.S. "Endava" S.R.L., S.R.L. "Kivork" și S.R.L. "Amdaris". Întreprinderile I.C.S. "Endava" S.R.L., S.R.L. "Kivork" și S.R.L. "Amdaris" aceasta a beneficiat de măsura de sprijin în cadrul schemei de ajutor de stat "Moldova IT Park".

2.98. În perioada de raportare, cea mai mare pondere a ajutorului pentru dezvoltare regională a fost raportată sub formă de scutiri fiscale (fiind peste 87% din totalul ajutorului de stat pentru dezvoltare regională).

2.99. *În anul 2022, cea mai semnificativă parte a ajutorului de stat a fost orientată spre dezvoltare regională. Potrivit experienței internaționale în domeniul ajutorului de stat, de regulă, ajutoarele de stat orizontale și pentru dezvoltare regională au un impact mai puțin nociv asupra mediului concurențial și din*

aceste considerente sunt mai acceptate în comparație cu ajutoarele de stat sectoriale. Reieșind din practica internațională și structura ajutorului de stat pentru anul 2022, este oportun ca statul să orienteze, preponderent, viitoarele măsuri de sprijin spre obiective orizontale și pentru dezvoltare regională.

2.6. Furnizorii ajutorului de stat

2.100. **Furnizor al ajutorului de stat**, în conformitate cu Legea cu privire la ajutorul de stat, este orice autoritate a administrației publice centrale ori a unei unități administrativ-teritoriale sau orice persoană juridică care administrează direct ori indirect resursele statului sau ale unităților administrativ-teritoriale. Resursele statului sau ale unităților administrativ-teritoriale sunt totalitatea patrimoniului, inclusiv sub formă de mijloace financiare ce aparțin statului, unităților administrativ-teritoriale, unității teritoriale autonome Găgăuzia.

2.101. Pentru anul 2022 au fost raportate **35 de măsuri de sprijin** oferite în baza cadrului general, inclusiv APC au prezentat informația referitor la 30 de măsuri de sprijin, iar APL- 5 măsuri de sprijin. Potrivit valorii ajutorului de stat raportat, circa 99.8 % din cuantumul total a fost oferit de către APC, fapt datorat numărului mai mare a măsurilor de sprijin acordate și a cuantumului per măsură de sprijin raportat.

2.102. În tabelul 8 este prezentată valoarea ajutorului de stat raportat pe furnizori de ajutor de stat.

Tabelul 8. Ajutorul de stat raportat per furnizori în perioada 2020-2022

Nr.	Furnizorul	2020		2021		2022	
		mii lei	%	mii lei	%	mii lei	%
1.	Serviciul Fiscal de Stat	268 969	34.03	386 899	38.81	570 757	54.10
2.	Ministerul Culturii	194 660	24.85	205 700	20.63	230 160	21.81
3.	Serviciul Vamal	89 610	11.44	251 215	25.20	95 706	9.07
4.	AIPA	157 189	20.06	90 515	9.08	82 854	7.85
5.	APL	5 753	0.73	5 775	0.58	1 545	0.15
6.	Alți furnizori	67 219	8.58	56 846	5.70	74 055	7.02
TOTAL		783 400	100	996 949	100	1 055 077	100

- 2.103. Precum este prezentat în tabelul 8, se observă că în anul 2022 cei mai mari furnizori de ajutor de stat au fost Serviciul Fiscal de Stat, Ministerul Culturii și Serviciul Vamal, care cumulativ au implementat circa 85% din valoarea ajutorului total raportată.
- 2.104. Valoarea ajutorului de stat acordat de către Serviciul Fiscal de Stat s-a majorat cu circa 48% în anul 2022 față de anul 2021 și de circa 2 ori în raport cu anul 2020. Schema de ajutor de stat care a deținut ponderea semnificativă din valoarea ajutorului de stat acordat de furnizorul nominalizat (circa 96%) este ”Moldova IT Park”.
- 2.105. Ministerul Culturii a continuat implementarea a 3 scheme de ajutor de stat orientate spre susținerea instituțiilor teatral-concertistice; suportul proiectelor cinematografice și finanțarea publicațiilor periodice.
- 2.106. Valoarea ajutorului de stat raportat de Serviciul Vamal, în anul 2022, a diminuat semnificativ față de anul 2021 (circa 62%). Această dinamică a valorii măsurilor de sprijin s-a datorat, în mare parte, diminuării semnificative a cuantumului ajutorului de stat acordat prin intermediul schemei ajutorului de stat ”Scutirea de plata accizei pentru autoturismele cu motor hybrid”.
- 2.107. Date privind valoarea și formele ajutoarelor de stat raportate de furnizorii de ajutor de stat pot fi găsite în Anexa nr. 4.
- 2.108. În anul 2022, din numărul total de măsuri raportate de APC – 28 de măsuri au reprezentat scheme de ajutor de stat, fiind 93% din numărul total de măsuri de sprijin raportate de către APC. La rândul său, APL a oferit o măsură de sprijin ca ajutor individual și a implementat o schemă de ajutor de stat.
- 2.109. ***În concluzie, cei mai importanți furnizori de ajutor de stat sunt în continuare APC, ceea ce se datorează și valorii resurselor de stat administrate de către aceștia în raport cu APL.***

CAPITOLUL III. Măsuri de sprijin cu impact anticoncurențial nesemnificativ

3.1. Ajutorul de minimis

- 3.1. Ajutorul de minimis este ajutor având un echivalent valoric sub pragul de 2 mil. lei acordat aceluiași beneficiar într-o perioadă maximă de 3 ani, indiferent de forma acestuia și de obiectivul urmărit, cu condiția să nu fie legat de activități de export. Ajutoarele destinate acoperirii costurilor de participare la târguri comerciale sau a costurilor studiilor sau serviciilor de consultanță necesare pentru lansarea unui produs nou sau existent pe o piață nouă nu constituie, în mod normal, ajutoare destinate activităților legate de export.
- 3.2. Ajutorul de minimis trebuie să fie acordat cu respectarea Legii cu privire la ajutorul de stat și a Regulamentului privind ajutorul de minimis (Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr. 01/2020). Regulamentul prenotat instituie modalitatea de calcul a termenului de 3 ani stabilit de Legea cu privire la ajutorul de stat, procedura de acordare a ajutorului de minimis, modalitatea de calificare a ajutorului de minimis, cumulul și evidența ajutorului de minimis acordat.
- 3.3. Întru realizarea unei imagini cât mai cuprinzătoare privind ajutoarele de minimis raportate, în tabelul 9 este prezentată, în mod distinct, valoarea totală a ajutorului de minimis raportată și valoarea ajutorului de minimis, exceptând măsurile de sprijin oferite pentru prestarea SIEG.

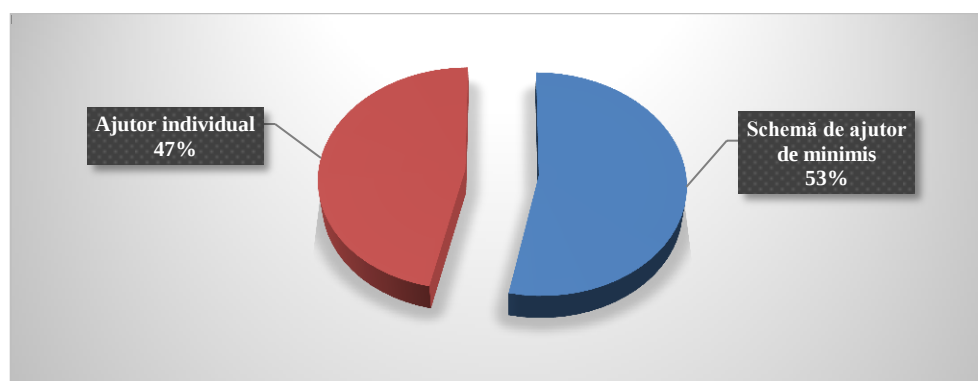
Tabelul 9. Valoarea ajutorului de minimis raportat, în perioada anilor 2020-2022

Nr.	Indicatorul	2020	2021	2022
1.	Valoarea ajutorului de minimis (exceptând, ajutorul pentru SIEG) exprimat în:			
1.1	mii lei	124 874	132 802	131 090
1.2	mii euro	6 326	6 345	6 587
2.	Valoarea ajutorului de minimis (inclusiv, ajutorul pentru SIEG) exprimat în:			
2.1	mii lei	145 927	148 681	152 342
2.2	mii euro	7 392	7 104	7 655

*calculat pe baza cursului mediu anual al leului în raport cu euro. sursa BNM (anul 2020= 19.74; anul 2021=20.93, anul 2022= 19,90)

- 3.4. Datele raportate pentru perioada anilor 2020-2021 au fost actualizate și corectate în conformitate cu informația prezentată de către furnizori. În continuare valoarea ajutorului de minimis oferit pentru SIEG va fi examinat în cadrul Secțiunii 3.2. din capitolul dat.

- 3.5. **Valoarea ajutorului de minimis** (exceptând, ajutorul pentru SIEG) a diminuat nesemnificativ în anul 2022 față de anul 2021, și anume cu 1.29%. Totuși, în raport cu anul 2020, volumul ajutorului de minimis a crescut cu circa 5%.
- 3.6. **Exprimat în Euro**, valoarea ajutorului de minimis s-a majorat cu circa 4% în anul 2022 față de anii 2020-2021. Această tendință a fost determinată de fluctuația cursului valutar.
- 3.7. În perioada de raportare, circa **3 792 de persoane fizice și juridice**, care desfășoară activitate economică, au beneficiat de ajutoare de minimis (exceptând ajutorul pentru SIEG).
- 3.8. Circa 7% din valoarea totală a ajutorului de minimis raportat pentru anul 2022 a fost acordat din **fondurile externe**. Valoarea ajutorului de minimis oferit din fondurile externe a diminuat semnificativ în anul 2022 în raport cu anul 2021, și anume cu 73.45%. Evoluția negativă a valorii măsurii de sprijin a fost determinată, în mare parte, de faptul că în cadrul schemelor de ajutor de minimis, implementate de către ODA, au fost oferite resurse *doar* din sursele de stat, dar nu și din fondurile externe comparativ cu anii precedenți.
- 3.9. Cele mai semnificative scheme de ajutor de minimis finanțate din fondurile externe au fost raportate de către Oficiul de gestionare a programelor de asistență externă. Măsurile de sprijin au constat în oferirea împrumuturilor la dobânzi preferențiale în cadrul Programului ”Facilității de Creditare a Tinerilor”.
- 3.10. Pentru anul 2022, furnizorii au raportat **75 de măsuri de ajutor de minimis**, exceptând ajutoarele oferite pentru prestarea SIEG. Cele mai multe ajutoare de minimis au fost raportate de **APL și incubatoarele de afaceri**, acestea constituind circa 65% din numărul total de măsuri raportate, celelalte măsuri de sprijin au fost oferite de către APC. Potrivit valorii ajutorului de minimis raportat pentru anul 2022, circa 94% din valoarea totală a fost oferită de APC.
- 3.11. În anul 2022, furnizorii au continuat a oferi ajutoare de minimis, preponderent, prin intermediul **schemelor de ajutoare de minimis** (53%).

Figură 6. Structura ajutoarelor de minimis (exceptând ajutorul pentru SIEG), raportată pentru anul 2022 ca ajutoare de minimis individuale/scheme de ajutoare de minimis

3.12. O analiză comparativă a ajutoarelor de minimis (exceptând ajutorul pentru SIEG), raportate pentru perioada 2020-2022, potrivit **modalității de acordare** este prezentată în tabelul de mai jos. Informația referitor la ajutoarele oferite pentru prestarea SIEG va fi analizată în Secțiunea 3.2. a prezentului capitol.

Tabelul 10. Valoarea și structura ajutorului de minimis (exceptând ajutorul pentru SIEG), raportat conform modalităților de acordare în perioada anilor 2020-2022

Nr.	Tipul ajutorului de minimis	2020		2021		2022	
		mii lei	%	mii lei	%	mii lei	%
1.	Ajutor de minimis individual	3 816	3.06	3 742	2.82	7 056	5.38
2.	Schemă de ajutor de minimis	121 058	96.94	129 060	97.18	124 034	94.62
	TOTAL	124 874	100	132 802	100	131 090	100

3.13. Reîșind din datele prezentate în tabelul 10, se observă că valoarea ajutorului de minimis implementat prin intermediul schemelor a înregistrat o diminuare nesemnificativă în anul 2022 în raport cu anul 2021, fiind de 3.89%. Această evoluție a valorii schemelor de ajutor de minimis a fost determinată de reducerea cuantumului măsurilor de sprijin implementate de către ODA, prin intermediul Programului de transformare digitală a IMM și a Programului ”Femei în afaceri”. Cu toate acestea, cuantumul schemelor de ajutor de minimis implementate în anul 2022 s-a majorat cu 2.46% față de anul 2020.

3.14. Schema de ajutor de minimis, care a înregistrat cea mai mare valoare din cuantumul ajutorului de minimis raportat pentru anul 2022, circa 32%, a constituit *Programul de atragere a remitențelor în economie “PARE 1+2”*, implementată de către ODA. Programul de atragere a remitențelor în economie

“PARE 1+2” a fost elaborat ca urmare a evaluării Programului de atragere a remitențelor în economie „PARE 1+1”. Programul de atragere a remitențelor în economie “PARE 1+2” este destinat lucrătorilor migranți și rudelor de gradul I ai acestora, care intenționează să investească remitențele în inițierea sau în dezvoltarea unei afaceri. Ca urmare a implementării programului nominalizat sunt planificați realizarea următorilor indicatori de rezultat: circa 100 de afaceri noi create de către migranți sau rude de gradul I ale acestora; volumul remitențelor investite în economia națională în creștere cu 45 mil. de lei; volumul de investiții în economia națională în creștere cu circa 320 mil. de lei; cel puțin 600 de locuri de muncă menținute etc⁸.

3.15. Valoarea **ajutorului de minimis** raportat în **funcție de forma de acordare** este prezentată în tabelul 11.

Tabelul 11. Valoarea și structura ajutorului de minimis (exceptând ajutorul pentru SIEG) raportat în perioada anilor 2020-2022 în funcție de forma de acordare

Nr.	Forma de acordare	2020		2021		2022	
		mii lei	%	mii lei	%	mii lei	%
1.	Subvenții și/sau subsidii	106 079	84.95	112 617	84.80	110 149	84.03
2.	Alocații bugetare	0	0.00	927	0.70	2 023	1.54
3.	Scutiri și/sau reduceri la plata impozitelor, a taxelor și a altor plăți obligatorii	5 650	4.52	7 337	5.53	3 025	2.31
4.	Acordarea unor împrumuturi în condiții preferențiale	4 247	3.40	7 715	5.81	8 153	6.22
5.	Garanții de stat, garanții acordate de autorități/instituții publice și persoane asimilate autorităților publice, întreprinderi de stat/municipale și de către societățile comerciale cu capital integral sau majoritar public	480	0.38	1 073	0.81	3 940	3.01
6.	Investiții ale furnizorului, dacă rata profitului acestor investiții este mai mică decât cea normală, anticipată de către un investitor privat prudent	186	0.15	0	0	798	0.61
7.	Reduceri de preț la bunurile și serviciile furnizate, inclusiv vânzare a unor bunuri mobile și imobile sub prețul pieței	8 233	6.59	3 134	2.36	3 002	2.29
TOTAL		124 874	100	132 802	100	131 090	100

⁸ Hotărârea Guvernului nr. 622/2022 cu privire la aprobarea Programului de atragere a remitențelor în economie „PARE 1+2”

- 3.16. Cea mai mare pondere a ajutorului de minimis raportat pentru anul 2022 în continuare a fost oferit sub formă de **subvenții și/sau subsidii**, fiind circa 84% din valoarea total raportată.
- 3.17. Ajutorul de minimis oferit sub formă de subvenții și/sau subsidii a diminuat cu 2.19% în anul 2022 față de anul precedent. Această tendință a ajutorului de minimis a fost determinată, în special, de reducerea cuantumului măsurilor de sprijin implementate de către ODA, prin intermediul Programului de transformare digitală a IMM și a Programului "Femei în afaceri". Totuși, ajutorul oferit sub formă de subvenții a fost cu circa 4% mai mare față de nivelul înregistrat în anul 2020.
- 3.18. Circa 89% din ajutorul de minimis raportat sub formă de subvenții și/sau subsidii a fost oferit de către ODA, prin intermediul schemelor de ajutor de minimis orientate, preponderent, spre susținerea IMM.
- 3.19. În anul 2022, în Republica Moldova s-a înregistrat o tendință pozitivă al ajutorului de minimis acordat sub formă de **alocații bugetare**. Astfel, valoarea ajutorului a crescut de circa 2 ori în anul 2022 față de anul 2021, ceea ce a fost determinat de raportarea noilor măsuri de sprijin. Cea mai mare pondere din valoarea ajutorului acordat sub forma menționată (circa 55%) a fost oferit de către Ministerul Culturii prin intermediul schemei de ajutor de minimis "Susținerea altor genuri culturale din domeniul cinematografiei".
- 3.20. Cât privește ajutorul de minimis raportat sub formă de **scutiri și/sau reduceri la plata impozitelor, a taxelor și a altor plăți obligatorii** acesta a diminuat în raport cu anii precedenți. Astfel, în anul 2022 valoarea ajutorului de minimis acordat sub forma nominalizată s-a micșorat cu 58.77% comparativ cu anul 2021. Dinamica valorii ajutorului a fost generată, în mare parte, de revizuirea unor măsuri de sprijin raportate de către furnizori prin prisma Legii cu privire la ajutorul de stat.
- 3.21. Cea mai semnificativă măsură de sprijin acordată sub formă de scutiri și/sau reduceri la plata impozitelor, a taxelor și a altor plăți obligatorii a fost

implementată de către Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală, prin intermediul schemei de ajutor de minimis ”Reduceri acordate întreprinderilor mici și mijlocii pentru protecția invențiilor, soiurilor de plante, mărcilor comerciale, denumirilor de origine a produsului, desenelor și modelelor industriale” (constituind circa 75%).

- 3.22. Valoarea totală ajutorului de minimis oferit sub formă de **împrumuturi în condiții preferențiale** s-a majorat nesemnificativ în anul 2022 față de anul 2021, și anume cu 5.67%. Toate măsurile de sprijin au fost acordate de către Oficiul de Gestionare a Programelor de Asistență Externă, în vederea implementării Programului ”Facilități de Creditare a Tinerilor”.
- 3.23. În anul 2022, cuantumul ajutoarelor de minimis acordate sub formă de **garanții de stat** a înregistrat o majorare semnificativă în raport cu anul precedent, și anume de circa 3 ori. Această tendință a fost determinată de creșterea numărului întreprinderilor care au aplicat la garanțiile financiare eliberate prin intermediul Fondului de Garantare a Creditelor, implementată de către ODA. Se remarcă faptul că, în perioada de raportare, a fost introdus un produs nou de garantare dedicat producătorilor eligibili de energie regenerabilă și au fost modificate condițiile specifice de garantare pentru garanțiile financiare.
- 3.24. În perioada de raportare, a fost oferit ajutor sub formă de **investiții ale furnizorului** (dacă rata profitului acestor investiții este mai mică decât cea normală, anticipată de către un investitor privat prudent), în valoare de 798 mii lei. Măsura de sprijin a fost orientată spre obiectiv sectorial, și anume cel sportiv.
- 3.25. Cât privește valoarea ajutorului de minimis acordat sub formă de **reduceri la bunuri și servicii** (inclusiv vânzarea bunurilor și serviciilor sub prețul pieței), aceasta a diminuat nesemnificativ în anul 2022 în raport cu anul 2021 (cu 4.20%).
- 3.26. Circa 65% din valoarea ajutoarelor de minimis sub formă de reduceri la bunuri și servicii (inclusiv vânzarea bunurilor și serviciilor sub prețul pieței), au fost acordate de către incubatoarele de afaceri din Republica Moldova.

- 3.27. În anul 2022, ajutoarele de minimis au fost raportate pentru susținerea IMM, protecția mediului înconjurător, instruirea angajaților și crearea de noi locuri de muncă, dezvoltare regională, obiective sectoriale și pentru promovarea culturii și conservarea patrimoniului cultural.
- 3.28. Valoarea ajutorului de minimis raportat pe obiective este prezentat sintetic în tabelul 12.

Tabelul 12. Valoarea și structura ajutorului de minimis raportat pe obiective în perioada anilor 2020-2022

Nr.	Obiectiv	2020		2021		2022	
		mii lei	%	mii lei	%	mii lei	%
1.	Obiective orizontale	112 788	90.32	121 686	91.63	117 519	89.65
1.1.	Susținerea IMM	110 163	88.22	113 546	85.50	104 550	79.75
1.2.	Pentru protecția mediului înconjurător	2 178	1.74	7 713	5.81	11 007	8.40
1.3.	Pentru instruirea angajaților și pentru crearea de noi locuri de muncă	447	0.36	426	0.32	1 963	1.50
2.	Ajutor pentru dezvoltare regională	936	0.75	950	0.72	1 495	1.14
3.	Obiective sectoriale	11 150	8.93	10 167	7.66	12 076	9.21
3.1.	Promovarea culturii și conservarea patrimoniului cultural	2 582	2.07	5 706	4.30	7 247	5.53
	TOTAL (exceptând ajutorul pentru SIEG)	124 874	100	132 802	100	131 090	100

- 3.29. În anul 2022, ponderea de bază a ajutorului de minimis a fost direcționată pentru **obiective orizontale**, fiind circa 90% din valoarea totală. Totuși, cuantumul ajutorului a diminuat nesemnificativ față de anul 2021, cu circa 3%. Această dinamică a fost derminată de reducerea volumului ajutorului orientat spre susținerea IMM.
- 3.30. La fel, ca în anii precedenți, în anul 2022 cea mai mare pondere din ajutorul de minimis acordat pentru obiective orizontale a fost orientat **spre susținerea IMM** (circa 80%).
- 3.31. În anul 2022, valoarea ajutorului de minimis acordat pentru susținerea IMM s-a micșorat cu 7.92% față de anul 2021 și cu 5.10% comparativ cu anul 2020. Această tendință negativă a ajutorului de minimis a fost generată, în special, de diminuarea volumului schemelor de ajutor de minimis ”Programul de

transformare digitală a IMM” și Programul ”Femei în afaceri”, implementate de către ODA. Ajutoarele de minimis pentru susținerea IMM, constituind circa 86%, preponderent au fost acordate de către ODA. Cele mai semnificative măsuri de sprijin implementate pentru susținerea IMM au constituit ”Programul de atragere a remitențelor în economie ”PARE 1+2””, Programul ”START pentru TINERI: o afacere durabilă la tine acasă” și Programul ”Femei în afaceri”.

- 3.32. Ajutorul de minimis oferit *pentru protecția mediului înconjurător* a constituit circa 8% din valoarea ajutorului de minimis raportat pentru anul 2022. Volumului ajutorului de minimis oferit pentru protecția mediului înconjurător a înregistrat o majorare cu circa 43% în anul 2022 față de anul 2021. Dinamica pozitivă al ajutorului poate fi explicată prin creșterea semnificativă a volumului schemei de ajutor de minimis - Programul de Ecologizare a Întreprinderilor Mici și Mijlocii, administrată de către ODA, ca urmare a majorării numărului beneficiarilor măsurii date de sprijin (de circa 4 ori).
- 3.33. În anul 2022 s-a majorat de circa 5 ori valoarea ajutoarelor de minimis oferite pentru *instruirea angajaților și pentru crearea de noi locuri de muncă* față de anii 2020-2021. Această evoluție a fost generată, în mare parte, de raportarea noilor măsuri de sprijin implementate de către Ministerul Muncii și Protecției Sociale.
- 3.34. Valoarea ajutoarelor de minimis pentru *dezvoltare regională* a înregistrat o creștere semnificativă în anul 2022 față de anul 2021 (cu 57.47%). Această dinamică a fost generată de implementarea noilor măsuri de sprijin, în perioada de raportare. Circa 46% din valoarea ajutoarelor de minimis pentru dezvoltare regională a fost orientată spre rezidenții incubatoarelor de afaceri.
- 3.35. Cât privește valoarea ajutorului de minimis pentru *obiective sectoriale*, aceasta a înregistrat o creștere cu 18.78% în anul 2022 față de anul 2021. Această creștere a fost generată de majorarea volumului ajutorului de minimis orientat spre promovarea culturii și conservarea patrimoniului cultural.

- 3.36. Valoarea ajutorului de minimis pentru *promovarea culturii și conservarea patrimoniului cultural* s-a majorat cu circa 27% în anul 2022 față de anul 2021. Dinamica dată s-a datorat măsurilor de sprijin implementate de către Ministerul Culturii. Aceste măsuri de sprijin au constituit circa 91% din valoarea ajutoarelor de stat acordate pentru promovarea culturii și conservarea patrimoniului cultural.
- 3.37. ***Valoarea ajutorului de minimis a înregistrat o diminuare nesemnificativă în anul 2022 în raport cu anul 2021. Cât privește structura ajutorului de minimis, conform formei de acordare și obiectivului, aceasta nu s-a modificat esențial, fiind respectate recomandările internaționale în domeniul ajutorului de stat.***

3.2. Măsurile de sprijin acordate pentru prestarea serviciilor de interes economic general

- 3.38. **SIEG** - activitate economică ce are o importanță deosebită pentru cetățeni și dacă nu ar fi intervenția statului serviciile nu ar putea fi furnizate consumatorilor. Acestea pot fi: alimentarea cu apă potabilă, evacuarea apelor uzate, colectarea deșeurilor menajere etc.
- 3.39. Obligația de serviciu public este impusă furnizorului prin atribuirea unei sarcini și pe baza unui criteriu de interes general menit să asigure ca serviciul să fie furnizat în condiții care îi permit să își îndeplinească misiunea. Obligațiile ce revin întreprinderilor cărora le este încredințată prestarea unor SIEG au în vedere, în general, aspecte precum: continuitate din punct de vedere cantitativ și calitativ, adaptabilitate la cerințele consumatorilor, accesibilitate egală și nediscriminatorie la serviciul public, transparența decizională și protecția utilizatorilor, asigurarea sănătății și calității vieții etc. Impunerea acestor condiții de către autoritățile publice poate fi acompaniată de măsuri de sprijin a activității desfășurate de întreprinderile respective. Condiția principală pentru acordarea măsurii de sprijin trebuie să țină cont de compensarea totală sau parțială a diferenței dintre costurile rezultate din

prestarea acestui serviciu și veniturile relevante ale companiei, luând în considerare un profit rezonabil în realizarea acestor obligații.

3.40. Valoarea totală a măsurilor de sprijin raportate pentru prestarea SIEG, este prezentată în tabelul 13.

Tabelul 13. Valoarea totală a măsurilor de sprijin raportate pentru prestarea SIEG, în perioada anilor 2020-2022

Nr. ord.	Indicator	2020***	2021***	2022
1.	mii lei, în prețuri curente	1 132 272	2 618 203	1 118 374
2.	mii euro*, în prețuri curente	57 359	125 093	56 200
3.	mii lei**, în prețuri constante la nivelul anului 2022	1 278 968	2 934 988	1 118 374
4.	mii euro**, în prețuri constante la nivelul anului 2022	64 791	140 229	56 200

* calculat pe baza cursului mediu anual al leului în raport cu euro. sursa BNM (anul 2020=19.74, anul 2021= 20.93, anul 2022=19.90)

** calculat în baza indicelui-deflator al PIB, sursa BNS (https://statistica.gov.md/ro/statistic_indicator_details/12)

*** datele sunt actualizate în conformitate cu informația prezentată de furnizorii de ajutor de stat

3.41. Datele raportate pentru perioada anilor 2020-2021 au fost actualizate cu informația prezentată de către furnizori și reieșind din măsurile de sprijin autorizate de către Consiliul Concurenței.

3.42. Valoarea măsurilor de sprijin prezentată în tabelul 13 cuprinde valoarea ajutorului de stat, ajutorului implementat până la intrarea în vigoare a Legii cu privire la ajutorul de stat, ajutorului de minimis și a măsurilor de sprijin aflate în examinare la Consiliul Concurenței, raportate de către furnizori ca ajutor pentru prestarea SIEG. În anul 2022, valoarea măsurilor de sprijin oferite pentru prestarea SIEG (în prețuri curente) a diminuat cu 57.28% față de anul 2021 și cu 1.23% în raport cu anul 2020.

3.43. În prețuri constante, valoarea măsurilor de sprijin oferite pentru prestarea SIEG a diminuat cu 61.90 % în anul 2022 față de anul 2021 și cu 12.56% comparativ cu anul 2020.

3.44. În tabelul 14 este prezentată dinamica valorii ajutorului de stat autorizat, ajutorului implementat până la intrarea în vigoare a Legii cu privire la ajutorul de stat și ajutorului de minimis acordat pentru prestarea SIEG.

Tabelul 14. Valoarea ajutorului de stat și de minimis raportat pentru prestarea SIEG, în perioada anilor 2020-2022

Nr. ord.	Indicator	2020	2021	2022
1.	mii lei, în prețuri curente	1 114 733	1 219 139	971 787
2.	mii euro*, în prețuri curente	56 471	58 248	48 834
3	mii lei**, în prețuri constante la nivelul anului 2022	1 259 157	1 366 646	971 787
4	mii euro**, în prețuri constante la nivelul anului 2022	63 787	65 296	48 834

* calculat pe baza cursului mediu anual al leului în raport cu euro. sursa BNM (anul 2020=19.74, anul 2021= 20.93, anul 2022=19.90)

** calculat în baza indicelui-deflator al PIB, sursa BNS (https://statistica.gov.md/ro/statistic_indicator_details/12)

3.45. Potrivit tabelului 14, se observă o diminuare a valorii ajutorului de stat autorizat, ajutorului existent și a ajutorului de minimis raportat în anul 2022 față de anii precedenți, și anume cu 20.29% în raport cu anul 2021 și cu 12.82% față de anul 2020.

3.46. Cât privește **valoarea ajutorului de stat autorizat** de către Consiliul Concurenței raportat pentru anul 2022, aceasta a constituit 814 941 mii lei. Diferența constituie ajutoarele individuale existente și ajutoarele de minimis.

3.47. În continuare sunt prezentate succint **măsurile de sprijin autorizate** în anul 2022 de către Consiliul Concurenței pentru prestarea SIEG:

➤ **Notificarea parvenită de la Primăria satului Bolohan, raionul Orhei**

Ajutorul de stat acordat Î.M. „Servicii Comunale Bolohan” este necesar în vederea operării în condiții normale de continuitate a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare. Măsura de sprijin a constat în transmiterea în gestiunea economică cu titlu gratuit a bunurilor materiale. Valoarea estimativă a ajutorului de stat pentru anii 2018 – 2023 constituie 2 944.5 mii lei ([Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASO-12 din 16.02.2022](#)).

➤ **Notificarea parvenită de la Ministerul Finanțelor**

Ajutorul de stat acordat S.A. „Termoelectrica” este necesar pentru prestarea serviciilor de producere, distribuție, furnizare a energiei termice și producerea energiei electrice. Măsura de sprijin a constat în acordarea unui împrumut cu dobânzi preferențiale S.A. „Termoelectrica”. Valoarea estimativă actualizată a ajutorului de stat, pentru perioada anilor 2021-2031,

este de 397 082.57 mii lei. ([Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASR-13 din 11.03.2022](#)).

➤ ***Notificarea parvenită de la Primăria comunei Grigorăuca, raionul Sîngerei***

Ajutorul de stat acordat Î.M. „Grigorăuca-Licurici” este necesar pentru furnizarea serviciului public de aprovizionare cu apă potabilă. Măsura de sprijin a constat în transmiterea în gestiunea economică cu titlu gratuit a bunurilor materiale. Valoarea estimativă actualizată a ajutorului de stat, pentru perioada anilor 2017-2027, este de 1 260.35 mii lei ([Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. OTN-14 din 11.03.2022](#)).

➤ ***Notificarea parvenită de la Primăria satului Alexandru Ioan Cuza, raionul Cahul***

Ajutorul de stat este acordat S.A. „Apă-Canal” Cahul pentru a opera în condiții normale de continuitate a serviciului public centralizat de alimentare cu apă. Măsura de sprijin a constat în transmiterea în gestiunea economică cu titlu gratuit a bunurilor materiale. Valoarea estimativă actualizată a ajutorului de stat, pentru perioada anilor 2021-2030, este de 4 495.80 mii lei. ([Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. OTS-15 din 11.03.2022](#)).

➤ ***Notificarea parvenită de la Primăria municipiului Strășeni***

Ajutorul de stat acordat Î.M. „Apă Canal Strășeni” este necesar pentru a opera în condiții normale de continuitate serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare. Valoarea estimativă actualizată a ajutorului de stat, pentru perioada anilor 2020 – 2025, este de 2 974.16 mii lei ([Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASR – 16 din 25.03.2022](#)).

➤ ***Notificarea parvenită de la Primăria municipiului Comrat***

Ajutorul de stat este acordat Î.M. „Su-Canal” în scopul furnizării serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, în conformitate cu obiectivele beneficiarului și exploatarea infrastructurii necesare. Măsura de sprijin constă în acordarea subvențiilor/subsidiilor, precum și transmiterea

bunurilor materiale la balanța Î.M. „Su-Canal”. Valoarea ajutorului de stat acordat, pentru perioada 2014-2022, a constituit 7 503.76 mii lei ([Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. OTG-23 din 26.04.2022](#)).

➤ ***Notificarea parvenită de la Primăria satului Țarigrad, raionul Drochia***

Ajutorul de stat este acordat Î.M. „Gospodăria Comunală s. Țarigrad” în scopul furnizării serviciului public de alimentare cu apă potabilă, în conformitate cu obiectivele beneficiarului și exploatarea sistemelor și a infrastructurii necesare. Măsura de sprijin a constat în transmiterea în gestiune economică cu titlu gratuit a bunurilor materiale. Valoarea estimativă actualizată a ajutorului de stat, pe perioada 2021-2025, este de 2 384.09 mii lei ([Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. OTN-24 din 26.04.2022](#)).

➤ ***Notificarea parvenită de la Primăria comunei Cuhureștii de Sus, raionul Florești***

Ajutorul de stat acordat S.A. „Servicii Comunale Florești” este necesar pentru a opera, în condiții normale de continuitate, serviciul public centralizat de alimentare cu apă. Măsura de sprijin constă în transmiterea în gestiune economică cu titlu gratuit a sistemului de alimentare cu apă potabilă. Valoarea estimativă actualizată a ajutorului de stat acordat, pentru perioada 2022-2030, constituie 6 544.37 mii lei ([Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASR-29 din 31.05.2022](#)).

➤ ***Notificarea parvenită de la Primăria comunei Albota de Jos, raionul Taraclia***

Ajutorul de stat acordat Î.M. „Apa Albota” este necesar în vederea operării în condiții normale de continuitate a serviciului public de alimentare cu apă. Măsura de sprijin a constat în transmiterea în gestiune economică cu titlu gratuit a bunurilor materiale. Valoarea estimativă actualizată a ajutorului de stat, pe perioada 2022 – 2031, constituie 3 902.14 mii lei ([Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. OTS-30 din 31.05.2022](#)).

➤ ***Notificarea parvenită de la Primăria satului Crihana Veche, raionul Cahul***

Ajutorul de stat acordat S.A. „Apă-Canal” Cahul este necesar pentru a opera în condiții normale de continuitate a serviciului public centralizat de alimentare cu apă. Măsura de sprijin a constat în transmiterea în gestiune economică cu titlu gratuit a bunurilor materiale. Valoarea estimativă actualizată a ajutorului de stat, pe perioada 2018-2035, este de 8 266.47 mii lei ([*Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. OTS-31 din 31.05.2022*](#)).

➤ ***Notificarea parvenită de la Primăria satului Tătărești, raionul Cahul***

Ajutorul de stat acordat S.A. „Apă-Canal” Cahul este necesar pentru a opera în condiții normale de continuitate a serviciului public centralizat de alimentare cu apă. Măsura de sprijin a constat în transmiterea în gestiune economică cu titlu gratuit a bunurilor materiale. Valoarea estimativă actualizată a ajutorului de stat, pe perioada anilor 2021-2040, este de 474.73 mii lei ([*Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. OTS-32 din 31.05.2022*](#)).

➤ ***Notificarea parvenită de la Primăria comunei Manta, raionul Cahul***

Ajutorul de stat acordat S.A. „Apă-Canal” Cahul este necesar pentru a opera în condiții normale de continuitate a serviciului public centralizat de alimentare cu apă. Măsura de sprijin a constat în transmiterea în gestiune economică cu titlu gratuit a bunurilor materiale. Valoarea estimativă actualizată a ajutorului de stat, pe perioada anilor 2018-2035, este de 3 182.10 mii lei ([*Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. OTS-33 din 31.05.2022*](#)).

➤ ***Notificarea parvenită de la Primăria comunei Lebedenco, raionul Cahul***

Ajutorul de stat acordat S.A. „Apă-Canal” Cahul este necesar pentru a opera în condiții normale de continuitate a serviciului public centralizat de alimentare cu apă. Măsura de sprijin a constat în transmiterea în gestiune economică cu titlu gratuit a bunurilor materiale. Valoarea estimativă actualizată a ajutorului de stat, urmează a fi calculată din momentul

transmiterii a rețelei către operatorul economic ([Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. OTS-34 din 31.05.2022](#)).

➤ ***Notificarea parvenită de la Primăria satului Novosiolovca, raionul Taraclia***

Ajutorul de stat acordat Î.M. „Serv-Novosiolovca” este necesar pentru a opera în condiții normale de continuitate a serviciului public centralizat de alimentare cu apă. Măsura de sprijin a constat în transmiterea în gestiune economică cu titlu gratuit a bunurilor materiale. Valoarea estimativă actualizată a ajutorului de stat pe perioada 2022 – 2031 este de 1 737.64 mii lei ([Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. OTS-35 din 31.05.2022](#)).

➤ ***Notificarea parvenită de la Primăria satului Doroțcaia, raionul Dubăsari***

Ajutorul de stat acordat Î.M. ”Servcomdor” este necesar pentru prestarea serviciului public de alimentare cu apă. Măsura de sprijin a constat în transmiterea în gestiune economică cu titlu gratuit a bunurilor materiale. Valoarea estimativă actualizată a ajutorului de stat pentru perioada 2022-2032 este de 586.47 mii lei ([Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASR-36 din 09.06.2022](#)).

➤ ***Notificarea parvenită de la Primăria comunei Hrușova, raionul Criuleni***

Ajutorul de stat acordat Î.M. ”Apă-Ciopleni” este necesar pentru a opera, în condiții normale de continuitate, a serviciului public de alimentare cu apă și a serviciilor publice de salubritate. Măsura de sprijin a constat în transmiterea în gestiune economică cu titlu gratuit a bunurilor materiale. Valoarea estimativă actualizată a ajutorului de stat, pentru perioada perioada 2021-2031, este de 2 355.49 mii lei ([Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASR-38 din 15.06.2022](#)).

➤ ***Notificarea parvenită de la Primăria satului Roșu, raionul Cahul***

Ajutorul de stat acordat S.A. ”Apă-Canal” Cahul este necesar pentru furnizarea serviciului public de alimentare cu apă potabilă și de canalizare. Măsura de sprijin a constat în transmiterea în gestiune economică cu titlu gratuit a bunurilor materiale. Valoarea estimativă actualizată a ajutorului de

stat, pe perioada 2021-2038, este de 25 459.26 mii lei ([Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. OTS – 44 din 24.06.2022](#)).

- ***Notificarea parvenită de la Primăria satului Bursuc, raionul Nisporeni***
Ajutorul de stat acordat Î.M. „Bursuc Servicii” este necesar în vederea operării în condiții normale de continuitate a serviciului public de alimentare cu apă. Măsura de sprijin a constat în transmiterea în gestiune economică cu titlu gratuit a bunurilor materiale. Valoarea estimativă actualizată a ajutorului de stat, pentru perioada 2021-2031, este de 2 848. 50 mii lei ([Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASS-47 din 30.06.2022](#)).

- ***Notificarea parvenită de la Primăria satului Tomai, raionul Ceadâr-Lunga***
Ajutorul de stat acordat Î.M. „Tomai-Servis” este acordat în vederea operării în condiții normale de continuitate a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare. Măsura de sprijin a constat în transmiterea în gestiune economică cu titlu gratuit a bunurilor materiale. Valoarea actualizată a ajutorului de stat, pentru perioada 2022-2032, este de 3 813.16 mii lei ([Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. OTG – 48 din 01.07.2022](#)).

- ***Notificarea parvenită de la Primăria comunei Cuhureștii de Jos, raionul Florești***
Ajutorul de stat acordat S.A.”Servicii Comunale Florești” este necesar pentru a opera, în condiții normale de continuitate, serviciul public centralizat de alimentare cu apă. Măsura de sprijin constă în transmiterea în gestiune economică cu titlu gratuit a sistemului de alimentare cu apă potabilă din comuna Cuhureștii de Jos. Valoarea estimativă actualizată a ajutorului de stat acordat pentru perioada anilor 2022-2030, constituie 3 736.27 mii lei ([Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASR-51 din 25.07.2022](#)).

➤ ***Notificarea parvenită de la Primăria comunei Ciobanovca, raionul Anenii Noi***

Ajutorul de stat acordat Î.M. "Cetroserv-com" este necesar în vederea operării, în condiții normale de continuitate, a serviciului public de canalizare. Măsura de sprijin constă în transmiterea în gestiunea economică cu titlu gratuit a stației de epurare. Valoarea actualizată a ajutorului dat în gestiune economică, pentru perioada 2022-2031, este de 872.80 mii lei ([*Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASS-57 din 22.09.2022*](#)).

➤ ***Notificarea parvenită de la Primăria satului Corten, raionul Taraclia***

Ajutorul de stat acordat Î.M. „Cort Com” este necesar pentru a opera, în condiții normale de continuitate, a serviciului public centralizat de alimentare cu apă. Măsura de sprijin a constat în transmiterea în gestiune economică cu titlu gratuit a bunurilor materiale. Valoarea estimativă actualizată a ajutorului de stat, pentru perioada 2022-2030, este de 920.80 mii lei ([*Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. OTS-60 din 28.09.2022*](#)).

➤ ***Notificarea parvenită de la Primăria comunei Ciobalaccia, raionul Cantemir***

Ajutorul de stat acordat Î.M. „Ciobalaccia-Servicii" este necesar în vederea operării, în condiții normale de continuitate, a serviciului public de alimentare cu apă. Măsura de sprijin a constat în transmiterea în gestiune economică cu titlu gratuit a bunurilor materiale. Valoarea estimativă actualizată a ajutorului de stat, pentru perioada 2021-2029, este de 2 322.29 mii lei ([*Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. OTS-61 din 28.09.2022*](#)).

➤ ***Notificarea parvenită de la Primăria comunei Budei, raionul Taraclia***

Ajutorul de stat acordat Î.M. „Izvor Melen” este necesar pentru a opera în condiții normale de continuitate a serviciului public centralizat de alimentare cu apă. Măsura de sprijin a constat în transmiterea în gestiune economică cu titlu gratuit a bunurilor materiale. Valoarea estimativă

actualizată a ajutorului de stat, pentru perioada 2022-2030, este de 61.19 mii lei ([*Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. OTS-62 din 28.09.2022*](#)).

➤ ***Notificarea parvenită de la Primăria comunei Albota de Sus, raionul Taraclia***

Ajutorul de stat acordat Î.M. „Izvorul Albotei” este necesar în vederea operării în condiții normale de continuitate a serviciului public de alimentare cu apă. Măsura de sprijin a constat în transmiterea în gestiune economică cu titlu gratuit a bunurilor materiale. Valoarea estimativă actualizată a ajutorului de stat, pentru perioada anilor 2022 – 2039, urmează a fi calculată după finalizarea procesului de transmitere ([*Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. OTS-63 din 28.09.2022*](#)).

➤ ***Notificarea parvenită de la Consiliul raional Sîngerei***

Ajutorul de stat acordat Î.M. „Indmetalcongaz” este necesar în vederea operării, în condiții normale de continuitate, a serviciului public de alimentare cu apă și canalizare. Măsura de sprijin a constat în transmiterea în gestiune economică cu titlu gratuit a bunurilor materiale. Valoarea estimativă actualizată a ajutorului de stat, pentru perioada 2023-2027, este de 8 652.84 mii lei ([*Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. OTN-68 din 10.11.2022*](#)).

➤ ***Notificarea parvenită de la Primăria satului Sîrma, raionul Leova***

Ajutorul de stat acordat S.A. „Apă-Canal Leova” este necesar în scopul furnizării serviciului public de alimentare cu apă potabilă. Măsura de sprijin a constat în transmiterea în gestiune economică cu titlu gratuit a bunurilor materiale. Valoarea actualizată a ajutorului de stat, pentru perioada 2021-2031, este de 3 264.91 mii lei ([*Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASS-69 din 10.11.2022*](#)).

➤ ***Notificarea parvenită de la Primăria satului Tătărești, raionul Cahul***

Ajutorul de stat acordat S.A. „Apă-Canal” Cahul este necesar pentru a opera în condiții normale de continuitate a serviciului public centralizat de

alimentare cu apă. Măsura de sprijin a constat în transmiterea în gestiune economică cu titlu gratuit a bunurilor materiale. Valoarea estimativă actualizată a ajutorului de stat, pentru perioada 2022-2039, este de 287.69 mii lei ([*Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. OTS-72 din 21.12.2022*](#)).

➤ ***Notificarea parvenită de la Primăria satului Sadîc, raionul Cantemir***

Ajutorul de stat acordat Î.M. „Sadîc-Servis” este necesar în vederea operării în condiții normale de continuitate a serviciului public de alimentare cu apă. Măsura de sprijin a constat în transmiterea în gestiune economică cu titlu gratuit a bunurilor materiale. Valoarea actualizată a ajutorului de stat, pentru perioada 2021-2030, este de 390.54 mii lei ([*Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. OTS-73 din 21.12.2022*](#)).

➤ ***Notificarea parvenită de la Primăria satului Hagimus, raionul Căușeni***

Ajutorul de stat acordat Î.M. „Servcom Hagimus” este necesar pentru a opera în condiții normale de continuitate a serviciului public centralizat de alimentare cu apă. Măsura de sprijin a constat în transmiterea în gestiune economică cu titlu gratuit a bunurilor materiale. Valoarea actualizată a ajutorului de stat este, pentru perioada 2022-2031, de 690.12 mii lei ([*Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. OTS-74 din 21.12.2022*](#)).

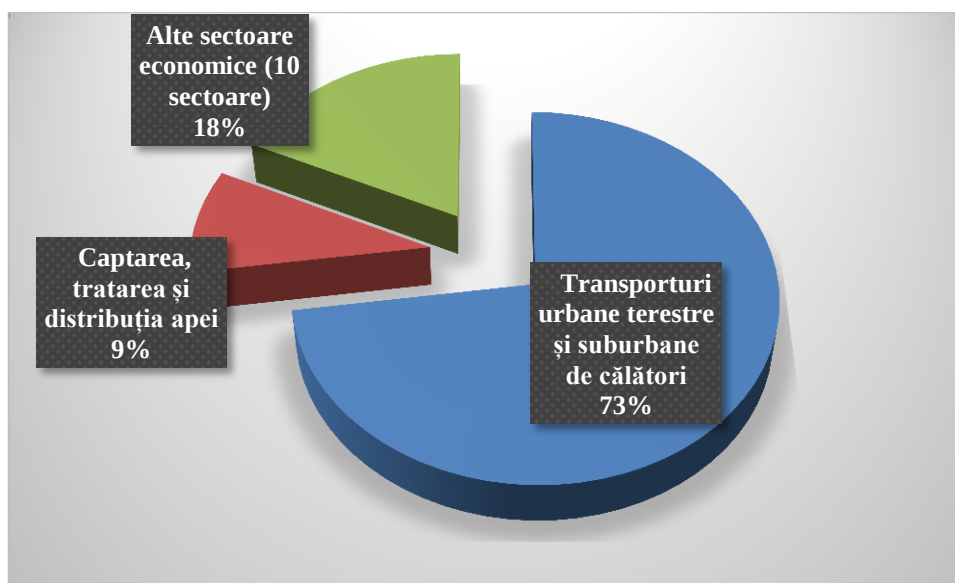
➤ ***Notificarea parvenită de la Primăria satului Corbu, raionul Dondușeni***

Ajutorul de stat acordat Î.M. „Corb-Vic” este necesar pentru a opera în condiții normale de continuitate și siguranță a serviciului public centralizat de alimentare cu apă potabilă și de salubritate. Măsura de sprijin constă în transmiterea în gestiune economică a mijloacelor fixe și bunurilor materiale: sistemul de alimentare cu apă al satului Corbu, raionul Dondușeni și tractorul multifuncțional dotat cu utilaj în scopul prestării serviciului de interes economic general. Valoarea estimativă actualizată a ajutorului de stat pentru perioada anilor. 2021-2031 constituie 5 655.39 mii lei ([*Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASS-75 din 21.12.2022*](#)).

➤ **Notificarea parvenită de la Primăria satului Slobozia, raionul Ștefan Vodă**

Ajutorul de stat acordat Î.M "Servcom-Slobozia" este necesar în vederea operării în condiții normale de continuitate a serviciului public de alimentare cu apă. Măsura de sprijin a constat în transmiterea în gestiune economică cu titlu gratuit a bunurilor materiale. Valoarea estimativă actualizată a ajutorului de stat, pentru perioada 2022-2032, este de 4 616.14 mii lei ([*Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASR-76 din 29.12.2022*](#)).

- 3.48. În anul 2022, ajutoare de stat pentru prestarea SIEG (autorizate de către Consiliul Concurenței și implementate până la intrarea în vigoare a Legii cu privire la ajutorul de stat) au fost acordate către 77 de persoane fizice și juridice care desfășoară activitatea economică.
- 3.49. Din valoarea totală a ajutorului de stat raportat pentru prestarea SIEG, cea mai mare pondere a ajutorului raportat a fost acordat Î.M."Regia Transport Electric", Î.M. "Parcul Urban de Autobuze" și Î.M. " Direcția de troleibuze din Bălți" (circa 73%). Acest fapt a determinat și structura ajutorului conform domeniilor economice, cea mai mare pondere din măsurile de sprijin raportate fiind orientată spre transportul public pentru călători (figura 7).

Figură 7. Ajutorul de stat acordat conform domeniilor economice, conform valorii raportate

- 3.50. Cât privește valoarea **ajutoarelor de minimis** oferite pentru prestarea SIEG, aceasta a marcat o creștere în anul 2022 în raport cu anul 2021, cu circa 34%. Această tendință a cuantumului ajutorului de minimis a fost generată, preponderent, de implementarea noilor măsuri de sprijin de către APL.
- 3.51. În perioada de raportare, întreprinderile prestatoare a SIEG au beneficiat de măsuri de sprijin acordate ca ajutoare individuale și scheme de ajutor de stat/ ajutor de minimis. În anul 2022, cea mai mare pondere din acestea (99 % din numărul total) au fost implementate ca **ajutoare individuale**.
- 3.52. Valoarea anuală a măsurilor de sprijin pentru **prestarea SIEG** (ajutoare de stat autorizate, ajutoare existente și ajutoare de minimis), în funcție de **forma prin care au fost acordate**, este prezentată în tabelul de mai jos.

Tabelul 15. Valoarea și structura măsurilor de sprijin pentru SIEG raportate (ajutoare de stat autorizate, ajutoare implementate până la intrarea în vigoare a Legii cu privire la ajutorul de stat și ajutoare de minimis), în funcție de forma de acordare, în perioada anilor 2020- 2022

Nr.	Forma de acordare	2020		2021		2022	
		mii lei	%	mii lei	%	mii lei	%
1.	Subvenții și/sau subsidii	731 432	65.61	929 077	76.21	703 118	72.35
2.	Alocații bugetare	147 104	13.20	768	0.06	26 011	2.68
3.	Scutiri și/sau reduceri la plata impozitelor, a taxelor și a altor plăți obligatorii	6 800	0.61	14 205	1.17	8 408	0.87
4.	Împrumuturi în condiții preferențiale	98 375	8.82	98 785	8.10	98 068	10.09
5.	Garanții de stat, garanții acordate de autorități/instituții publice și persoane asimilate autorităților publice, întreprinderi de stat/municipale și de către societățile comerciale cu capital integral sau majoritar public	32 600	2.92	31 490	2.58	30 242	3.11
6.	Investiții ale furnizorului, dacă rata profitului acestor investiții este mai mică decât cea normală, anticipată de către un investitor privat prudent	12 653	1.14	61 935	5.08	15 555	1.60
7.	Renunțare la veniturile de pe urma resurselor de stat sau resurselor unităților administrativ-teritoriale acordate preferențial	4 554	0.41	7 262	0.60	13 902	1.43
8.	Reduceri de preț la bunurile și serviciile furnizate, inclusiv vânzare a unor bunuri mobile și imobile sub prețul pieței	81 216	7.29	75 616	6.20	76 483	7.87
	TOTAL	1 114 733	100	1 219 139	100	971 787	100

- 3.53. În anul 2022, ponderea măsurilor de sprijin oferite pentru prestarea SIEG, sub formă de **subvenții și/sau subsidii și alocații bugetare**, au cumulat circa 75% din valoarea raportată de către furnizori.

- 3.54. Cuantumul ajutorului acordat pentru prestarea SIEG, sub formă de subvenții și/sau subsidii, a diminuat cu 24.32% în anul 2022 față de anul precedent. Volumul ajutorului oferit sub forma nominalizată s-a redus, în special, ca urmare a finalizării perioadei de implementare a unor măsuri de sprijin oferite Î.M. "Parcul Urban Autobuze" în anul 2021.
- 3.55. Circa 82% din valoarea ajutorului raportat sub formă de subvenții și/sau subsidii a fost oferit Î.M. "Parcul Urban Autobuze" și Î.M. "Regia Transport Electric" în vederea asigurării prestării serviciilor de transport public de pasageri în municipiul Chișinău (autorizate prin [Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASR-51 din 15.10.2021](#) și prin [Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASR-10 din 07.04.2023](#)).
- 3.56. În anul 2022, se observă o majorare semnificativă a valorii ajutorului acordat sub formă **alocații bugetare**. Astfel, cuantumul ajutorului raportat sub formă de alocații bugetare s-a majorat de circa 3.3 ori în anul 2022 față de anul 2021. Această dinamică a ajutorului a fost generată, preponderent, de implementarea măsurii de sprijin acordate Î.S. "Radiocomunicații" în vederea funcționării integrale a Multiplexului național A. Această măsură de sprijin a deținut cea mai mare pondere din valoarea ajutorului oferit sub formă de alocații bugetare (autorizată prin [Decizia Plenului Consiliului Concurenței ASO - 57 din 28.11.2023](#)).
- 3.57. În anul 2022, a diminuat cu circa 41% valoarea ajutoarelor oferite sub formă de **scutiri, reduceri, amânări sau eşalonări la plata impozitelor, taxelor și a altor plăți obligatorii** în raport cu anul 2021, totodată, fiind în creștere cu 24% față de anul 2020. Tendința negativă a valorii ajutorului înregistrată în anul 2022 în raport cu anul 2021 a fost determinată, în special, de reducerea volumului ajutorului acordat sub forma de scutirea de la plata T.V.A. aplicată la importul autobuzelor pentru Î.M. "Parcul Urban de Autobuze" din mun. Chișinău (autorizată prin [Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASR-10 din 07.04.2023](#)). Cu toate acestea, măsură de sprijin a deținut, în continuare, cea mai mare pondere din valoarea ajutoarelor oferite sub formă de

de scutiri, reduceri, amânări sau eşalonări la plata impozitelor, taxelor și a altor plăți obligatorii.

- 3.58. Valoarea ajutorului acordat sub formă de *împrumuturi în condiții preferențiale*, în anul 2022, s-a modificat nesemnificativ în raport cu anii 2020-2021. Se remarcă faptul că, toate măsurile de sprijin au fost oferite ca urmare a accesării fondurilor externe oferite de organizațiile internaționale. În perioada de raportare, au continuat a fi acordate împrumuturi la dobânzi preferențiale în cadrul măsurilor de sprijin autorizate de către Consiliul Concurenței, și anume pentru: 1) îmbunătățirea eficienței sistemului de alimentare centralizată cu energie termică, destinația împrumutului fiind îmbunătățirea eficienței sistemului de alimentare centralizată cu energie termică – beneficiar S.A. "Termoelectrica" (autorizat prin [Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASS-75 din 24.12.2015](#)); 2) realizarea Proiectului "Sistemul termoelectric al mun. Bălți (S.A."Cet-Nord"), cu scopul de a îmbunătăți eficiența energetică, reduce costurile operaționale și de a îmbunătăți furnizarea serviciilor de alimentare cu energie termică în mun. Bălți - beneficiar S.A. "Cet-Nord" (autorizat prin [Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASS-31 din 23.04.2015](#)).
- 3.59. Valoarea ajutoarelor de stat și minimis oferite, în anul 2022, sub formă de *garanții în condiții preferențiale* a înregistrat, la fel, o diminuare nesemnificativă față de anul 2021 (4%). Au fost acordate, în continuare, măsuri de sprijin către S.A. "Apă-Canal Chișinău" în cadrul implementării programului de investiții prioritare prevăzut de Studiul de Fezabilitate la Programul de alimentare cu apă și tratare a apelor uzate în municipiul Chișinău (autorizat prin [Decizia Plenului Consiliului Concurenței ASER-02 din 22.01.2015](#)) și Î.M. "Direcția de Troleibuze din Bălți" în vederea modernizării transportului public electric (autorizat prin [Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASR-45 din 17.09.2020](#)).
- 3.60. În anul 2022, s-a înregistrat o diminuare semnificativă a valorii ajutorului oferit sub formă de *investiții ale furnizorului* (dacă rata profitului acestor investiții

este mai mică decât cea normală, anticipată de către un investitor privat prudent), în raport cu anul 2021, fiind circa 75%. Această evoluție a ajutorului a fost determinată, în mare parte, de reducerea cuantumului ajutorului acordat de către Primăria municipiului Chișinău, la majorarea capitalului statutar al Î.M. "Parcul Urban de Autobuze" în scopul achiziționării autobuzelor de parcurs (autorizată [Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASR-18 din 26.05.2023](#)). Măsura dată de sprijin a constituit circa 83% din valoarea ajutorului oferit sub formă de investiții ale furnizorului.

- 3.61. Circa 1% din valoarea ajutorului acordat pentru prestarea SIEG a fost oferit sub formă de *renunțare la veniturile de pe urma resurselor de stat sau resurselor unităților administrativ-teritoriale acordate preferențial*. Măsurile de sprijin au fost oferite Î.M. "Parcul Urban de Autobuze" și Î.M. "Regia Transport Electric" de către Primăria municipiului Chișinău, în vederea asigurării prestării serviciului de transport public de pasageri (autorizate prin [Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASR-51 din 15.10.2021](#) și prin [Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASR-10 din 07.04.2023](#)).
- 3.62. Valoarea ajutoarelor oferite sub formă de *reduceri de preț la bunurile și serviciile furnizate* s-a majorat nesemnificativ în anul 2022 față de anul 2021, cu circa 1%, dar a diminuat cu circa 6% comparativ cu anul 2020. Această diminuare a fost determinată, inclusiv de finalizarea aplicării unor măsuri de sprijin. Măsurile de sprijin au constat în transmiterea în gestiune economică a rețelei de apeduct, canalizare, fântâni arteziene și alte mijloace fixe și bunuri, cât și transmiterea în folosință a încăperilor și suprafețelor amenajate etc. Beneficiari de bază ai acestor măsuri de sprijin sunt întreprinderile care prestează servicii de alimentare cu apă și canalizare, salubritate, poștale, transport public etc.
- 3.63. În anul 2022, *369 de autorități publice centrale și locale* au acordat măsuri de sprijin pentru prestarea SIEG. Se remarcă faptul că, atât după numărul de măsuri de sprijin raportate, cât și după valoarea ajutorului, cea mai mare pondere a fost oferită de către APL. Astfel, din numărul total de măsuri de

sprijin raportate circa 98% au fost oferite de către APL. Ca pondere valorică circa 89% din valoarea ajutorului raportată pentru SIEG a fost acordat de către APL.

- 3.64. *Ajutoarele oferite pentru prestarea SIEG continuă a fi una din direcțiile prioritare ale statului spre care sunt orientate măsurile de sprijin în vederea corectării unor eșecuri a pieței.*

3.3. Ajutoarele de stat destinate remedierii pagubelor cauzate de calamități naturale sau de alte situații excepționale

- 3.65. Potrivit art. 4 din Legea cu privire la ajutorul de stat, ajutoarele destinate remedierii pagubelor cauzate de calamități naturale sau de alte situații excepționale sunt considerate a fi compatibile cu mediul concurențial normal și sunt exceptate de la obligația de notificare către Consiliul Concurenței.
- 3.66. *Valoarea măsurilor de sprijin* raportate a constituit 1 048 177 mii lei, fiind circa 31% din valoarea ajutorului de stat raportat pentru anul 2022 sau 0.38% din PIB.

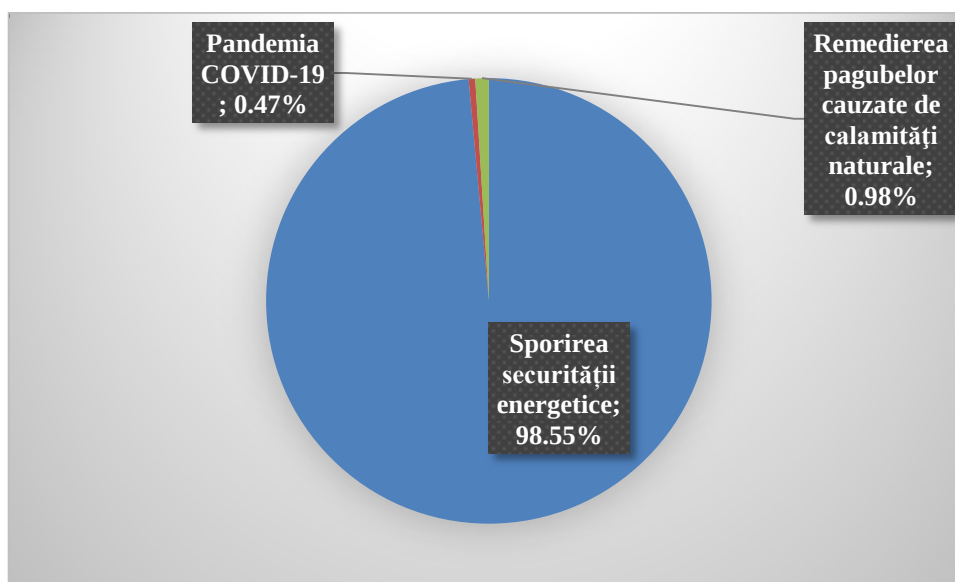
Tabelul 16. *Ajutorul de stat destinat remedierii pagubelor cauzate de calamități naturale sau de alte situații excepționale raportat în perioada anilor 2020-2022*

Nr.	Indicatorii	2020	2021	2022
1.	Valoarea ajutorului de stat, exprimat în:			
1.1.	mii lei, în prețuri curente	91 431	326 836	1 048 177
1.2.	mii euro**, în prețuri curente	4 632	15 616	52 672
1.3.	mii lei***, în prețuri constante la nivelul anului 2022	103 277	366 381	1 048 177
1.4.	mii euro***, în prețuri constante la nivelul anului 2022	5 232	17 505	52 672
2.	Ponderea în PIB, %	0.05	0.14	0.38

- 3.67. Valoarea ajutorului de stat pentru remedierea pagubelor cauzate de calamități naturale sau de alte situații excepționale a sporit semnificativ în anul 2022 în raport cu anul 2021, de circa 3 ori. Această majorare a fost determinată de valoarea măsurilor de sprijin acordate S.A. "Energocom".
- 3.68. Circa 99% din valoarea ajutorului raportat, în anul 2022, pentru remedierea pagubelor cauzate de calamități naturale sau de alte situații excepționale a fost

acordat S.A. "Energocom" în vederea sporirii securității energetice a Republicii Moldova.

- 3.69. Furnizorii de ajutor de stat au raportat **3 măsuri de sprijin** oferite pentru remedierea pagubelor cauzate de calamități naturale sau de alte situații excepționale (figura 8). Toate măsurile de sprijin au fost acordate de către APC.

Figură 8. Structura ajutorului raportat pentru remedierea pagubelor cauzate de calamități naturale sau de alte situații excepționale

- 3.70. De măsurile date de sprijin **au beneficiat 438 de întreprinderi**, din care 99.5% au obținut ajutor în cadrul schemei de ajutor de stat "COVID-19 -răspuns de urgență și suport pentru Întreprinderi Micro, Mici și Mijloci: susținerea IMM pentru crearea și păstrarea locurilor de muncă viabile, atenuarea impactului crizei asupra IMM" implementată de către Oficiul de Gestionare a Programelor de Asistență Externă.
- 3.71. Potrivit **modalității de implementare** a ajutoarelor de stat, circa 67% din măsurile de sprijin raportate pentru remedierea pagubelor cauzate de calamități naturale sau de alte situații excepționale au fost acordate prin intermediul schemei de ajutor de stat. Din perspectiva valorii, cea mai mare pondere a ajutorului a fost acordată ca ajutor individual (circa 99%).
- 3.72. Conform **forme de acordare** a ajutorului de stat pentru remedierea pagubelor cauzate de calamități naturale sau de alte situații excepționale, circa 99% din

valoarea totală a fost raportată sub formă investiții ale furnizorului (dacă rata profitului acestor investiții este mai mică decât cea normală, anticipată de către un investitor privat prudent). Aceasta a fost determinată de cuantumul resurselor publice oferite S.A. "Energocom".

- 3.73. La fel, în anul 2022 au fost acordate ajutoare sub formă de subvenții și/sau subsidii și împrumuturi cu dobânzi preferențiale (cumulativ circa 1% din valoarea totală).
- 3.74. ***Ajutorul de stat oferit pentru remedierea pagubelor cauzate de calamități naturale sau de alte situații excepționale a constituit unul din instrumentele utilizate de către stat în vederea susținerii întreprinderilor. Preponderent, a fost acordat ajutor pentru sporirea securității energetice.***

CAPITOLUL IV. Monitorizarea ajutoarelor de stat autorizate

- 4.1. Monitorizarea ajutoarelor de stat în derulare este una din atribuțiile Consiliului Concurenței. Potrivit art.20 din Legea cu privire la ajutorul de stat și pct.84 din Regulamentul privind forma de notificare, procedura de examinare și adoptare a deciziilor cu privire la ajutorul de stat (aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr.1/2013), Consiliul Concurenței monitorizează, atât ajutoarele de stat în derulare, pentru a verifica respectarea prevederilor actelor juridice în baza cărora acestea au fost acordate, cât și deciziile de autorizare pe care acesta le-a emis.
- 4.2. În acest sens, au fost monitorizate măsuri de sprijin autorizate de către Plenul Consiliului Concurenței, în perioada 2014-2022, fiind în derulare în anul 2022. Pentru efectuarea monitorizării ajutoarelor de stat autorizate au fost solicitate informații de la furnizori.
- 4.3. În continuare vor fi prezentate principalele constatări privind ajutoarele de stat autorizate și supuse monitorizării în anul 2022, ținând cont și de riscul acestora de a distorsiona mediul concurențial.

1) Ajutor de stat pentru dezvoltare regională

- 4.4. Monitorizarea ajutorului de stat pentru dezvoltare regională a fost efectuată în conformitate cu criteriile de evaluare prezentate în Regulamentul privind ajutorul de stat pentru dezvoltare regională (aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr. 4/2013)⁹ și de condițiile stabilite în deciziile de autorizare a ajutorului
- 4.5. Pentru anul 2022 au fost supuse monitorizării 11 ajutoare de stat autorizate pentru dezvoltare regională.

Ajutor de stat acordat pentru crearea/dezvoltarea parcurilor industriale (PI "Trivineta Cavi Development", PI "Edineț", PI „FAIP”, PI "Comrat" și PI "CAAN")

⁹ Regulamentului privind evaluarea ajutorului de stat pentru dezvoltare regională, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliul Concurenței nr. 2/2020

4.6. Indicatori de rezultat obținuți de către administratorii PI (beneficiarii ajutorului de stat), ținând cont de prevederile Regulamentului privind evaluarea ajutorului de stat pentru dezvoltare regională, sunt prezentați în tabelul 17.

Tabelul 17. Indicatorii de rezultat obținuți de la data acordării ajutorului de stat până la data de 31.12.2022

Nr. ord	Denumirea întreprinderii	Denumirea PI	Volumul investițiilor realizate în cadrul PI, mii lei	Contribuția beneficiarului, %	Intensitatea ajutorului, %
1.	S.R.L. "La Triveneta Cavi Development"	PI "Triveneta Cavi Development"	535 398	91.91	8.09
2	S.R.L. "Eco-Garant"	PI "Edineț"	67 575*	3.85	Nu poate fi determinată
3.	S.R.L. "Venador-Prim"	PI „FAIP”	25 155	51.19	25.60
4.	ÎM „Gospodăria Locativ –Comunală”	PI "Comrat"	414*	0*	100*
5.	S.A. "CAAN"	PI "CAAN"	36 375	10.40	12.97

Sursa: Scrisoarea nr. 09-2014 din 07.07.2023 și scrisoarea nr. 09-2369 din 08.08.2023 ale Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării

*Informația a fost corectată de către Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizare prin scrisorile nominalizate, Consiliul Concurenței urmează să întreprindă acțiuni suplimentare de verificare a circumstanțelor în acest sens

4.7. Reieșind din informația prezentată în tabelul 17, se constată unele carențe identificate în implementarea Regulamentului privind ajutorul de stat pentru dezvoltare regională și a deciziilor de autorizare a ajutoarelor de stat. În acest sens, Consiliul Concurenței realizează o analiză mai detaliată a implementării măsurilor de sprijin nominalizate prin prisma Legii cu privire la ajutorul de stat și a actelor normative care vin în aplicarea acesteia.

Creditul de asistență oferit Guvernului Republicii Moldova de către Guvernul Republicii Polone pentru realizarea proiectelor în domeniul agriculturii, procesării produselor alimentare, inclusiv infrastructura aferentă acestora și altele (Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr.ASO-4 din 23.02.2017)

4.8. Oficiul de gestionare a Programelor de Asistență Externă a informat despre continuarea în anul 2022 a finanțărilor pentru beneficiarii selectați în cadrul proiectelor: B.C. "Victoriabank" S.A. și S.R.L. "Euroforța". Împrumuturile

acordate acestora au fost utilizate conform Manualului Operațional al Programului, ceea ce a fost confirmat prin documentele prezentate de către furnizor.

Măsura de sprijin acordată de Comitetul executiv al Găgăuziei - Î.M., Vitapharm-Com” S.R.L. (Deciziile Plenului Consiliului Concurenței nr.ASR-15/18-55 din 05.07.2018 și nr.ASR-35 din 23.05.2019)

- 4.9. Î.M. „Vitapharm-Com” S.R.L. a efectuat modificări semnificative în vederea reconstrucției bazei de producere și instalarea echipamentelor necesare pentru activitatea de producere după standardele GMP. Totodată, beneficiarul ajutorului de stat a creat locuri noi de muncă.
- 4.10. Intensitatea maxim admisibilă pentru ajutoarele de stat pentru dezvoltare regională, în condițiile cumulului de ajutoare de stat pentru același beneficiar, nu a fost depășită de către beneficiar.

Schema de ajutor de stat “Moldova IT Park” (Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr.ASS-17 din 29.03.2018)

- 4.11. În anul 2022, rezidenții parcului au efectuat investiții în activitatea sa în valoare de 258 milioane lei, din care 99% sunt reprezentate de investiții în active imobilizate.
- 4.12. La finele anului 2022, numărul angajaților s-a majorat cu 3 620 de persoane sau cu 24% față de finele anului 2021. Aceasta creștere s-a datorat atât majorării locurilor de muncă de către rezidenții din anul 2021 – cu 1 458 de persoane (contribuția de 40%), cât și a rezidenților noi care au aderat pe parcursul anului 2022 - cu 2 162 de persoane (contribuția de 60%). Numărul angajaților implicați direct în activitățile eligibile prevăzute în art.8 a Legii nr. 77/2016 cu privire la parcurile pentru tehnologia informației, la finele anului 2022 au constituit 16 721 de persoane. Astfel, aceștia reprezintă 89% din numărul total al persoanele angajate în companiile rezidente.

Schema de ajutor de stat privind stimularea investițiilor pentru dezvoltarea infrastructurii postrecoltare și procesare (Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr.ASS-73 din 11.10.2018)

4.13. În anul 2022, de măsuri de sprijin prin intermediul schemei date de ajutor de stat au beneficiat 223 de întreprinderi, cuantumul total al subvențiilor constituind 82 854 mii lei. Valoarea investițiilor efectuate în dezvoltarea infrastructurii post-recoltare și procesare a constituit circa 190.2 mil. lei. Totodată, au fost create 1 975 de locuri permanente și 192 de locuri de muncă sezoniere.

Acordarea ajutorului de stat sub forma de subsidii investiționale investitorilor care vor implementa în UTA Găgăuzia proiecte investiționale regionale care în sensul Legii UTA Găgăuzia nr. 73/2016 cu privire la investiții (Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASO-25 din 25.04.2019)

4.14. În anul 2022, de măsura de sprijin autorizată a beneficiat 1 întreprindere, care urmează să beneficieze de ajutor de stat în tranșe până în anul 2026. Astfel, intensitatea ajutorului de stat acordat a constituit 30%. La fel, întreprinderea a creat 24 de locuri de muncă noi în perioada de raportare.

2) Ajutor de stat pentru prestarea SIEG

4.15. Monitorizarea ajutoarelor de stat pentru prestarea SIEG se efectuează ținând cont de criteriile de evaluare din Regulamentul privind ajutorul de stat acordat beneficiarilor ce prestează servicii de interes economic general, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr.11/2013 (publicat în MO Nr.243-247 din 01.11.2013).

4.16. Ajutorul de stat pentru prestarea SIEG a fost acordat în vederea asigurării/îmbunătățirii infrastructurii pentru prestarea serviciilor publice de transport de pasageri, serviciului de alimentare cu apă, canalizare, salubritate, îmbunătățirea calității apelor, furnizarea serviciului public de radiodifuziune, fiind necesare pentru a opera în condiții normale de continuitate și siguranță a serviciilor date. Ajutoarele de stat oferite pentru prestarea SIEG, în special,

cele direcționate spre asigurarea/îmbunătățirea infrastructurii, implică riscuri mai mici de a distorsiona mediul concurențial comparativ cu ajutoarele acordate pentru alte obiective.

4.17. Pentru anul 2022 au fost supuse monitorizării 46 de decizii privind acordarea măsurilor de sprijin pentru prestarea SIEG. Prevalent ajutoarele de stat supuse monitorizării au fost oferite în vederea prestării serviciului de alimentare cu apă și canalizare. De asemenea, ajutoare de stat au fost oferite pentru evacuarea deșeurilor, transport public, furnizarea serviciului public de radiodifuziune și alte servicii publice.

4.18. Se precizează faptul că, toate măsurile de sprijin au fost raportate Consiliului Concurenței, în conformitate cu art.19 din Legea cu privire la ajutorul de stat.

3) Ajutor de stat pentru instruirea angajaților și crearea de noi locuri de muncă

4.19. Monitorizarea ajutoarelor de stat pentru instruirea angajaților și pentru crearea de noi locuri de muncă se efectuează ținând cont de criteriile de evaluare din Regulamentul privind ajutorul de stat pentru instruirea angajaților și pentru crearea de noi locuri de muncă, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr. 5/2013 (publicat MO Nr. 228-232 art. 1531 din 18.10.2013).

Schema de ajutor de stat privind acordarea subvențiilor pentru instruirea angajaților și pentru crearea de noi locuri de muncă, în baza prevederilor Legii nr.105/2018 cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj (Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr.ASR-14 din 29.04.2020)

4.20. Ca urmare a implementării schemei de ajutor de stat privind acordarea subvențiilor pentru instruirea angajaților și pentru crearea de noi locuri de muncă, în baza prevederilor art.33, 34, 36, 38 și 40 din Legea nr.105/2018 cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj, au fost obținute următorii indicatori de rezultat, conform tabelului de mai jos.

Tabelul 18. Indicatorii de rfigurezultat a implementării schemei de ajutor de stat

Nr. ord.	Scopul măsurii de sprijin	Suma alocată, mii lei	Indicatorii
1.	Instruirea la locul de muncă în cadrul unității (art. 33)	652.8	Au fost încheiate contracte cu privire la instruirea la locul de muncă în cadrul unității cu 36 agenți economici, fiind înmatriculați 114 de șomeri. În anul 2022 au fost plasați în câmpul muncii 21 de absolvenți ai programului.
2.	Stagiul profesional (art. 34)	1 379.4	Au fost încheiate contracte cu 147 de întreprinderi pentru antrenarea la formarea profesională prin stagiul profesional a 270 de șomeri, dintre care 84 șomeri-stagiari s-au angajat în câmpul muncii.
3.	Subvenționarea locurilor de muncă (art.36)	6 494.4	Au beneficiat de subvenții 185 întreprinderi, respectiv, au fost angajați în câmpul muncii 416 de șomeri, dintre care 220 femei. Din numărul total al șomerilor angajați: 338 (81,2%) sunt persoane cu vârstă de 50 de ani și peste, 56 (13,5%) – persoane cu dizabilități, 5 (1,2%) – persoane eliberate din locurile de detenție și 17 (4,1%) – tineri cu vârsta cuprinsă între 16 și 24 de ani: din familii defavorizate, orfani, rămași fără îngrijirea părinților, aflați sub tutelă sau curatelă.
4.	Subvenții pentru crearea sau adaptarea locurilor de muncă pentru persoanele cu dezabilități (art. 38)	188	Au beneficiat de ajutor 5 întreprinderi pentru crearea sau adaptarea locurilor de muncă și angajarea a 5 persoane cu dezabilități.
5.	Susținerea proiectelor de inițiative locale (art. 40)	2 638.3	Au beneficiat de subvenții 30 întreprinderi în baza planurilor de afaceri eligibile, astfel au fost create în total 48 locuri de muncă noi în mediul rural.

4.21. În anul 2022, valoarea totală a ajutorului de stat acordat conform art. 33, 34, 36, 38 și 40 din Legea nr. 105/2018 cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj a constituit 11 352.9 mii lei.

4) Ajutor de stat pentru protecția mediului

- 4.22. Monitorizarea ajutoarelor de stat destinate protecției mediului înconjurător a fost efectuată ținând cont de criteriile de evaluare¹⁰ din Regulamentul privind ajutorul de stat pentru protecția mediului (aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr. 9/2013) și, ulterior, din Regulamentul privind evaluarea ajutorului de stat pentru protecția mediului înconjurător, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr.03/2020 (publicat în MO 42-50 din 12.02.2021).
- 4.23. Pentru anul 2022 au fost supuse monitorizării 4 scheme de ajutor de stat, inclusiv 3 scheme de ajutor de stat au fost implementate de către Agenția pentru Eficiență în Energetică și 1 schemă de ajutor de stat a fost gestionată de către Serviciul Vamal.
- 4.24. Măsurile de sprijin implementate de către Agenția pentru Eficiență în Energetică au fost orientate spre domeniul eficienței energetice și valorificării resurselor regenerabile.
- 4.25. Ca urmare a implementării schemei de ajutor de stat ”Apel de propuneri de proiect nr. 1 în domeniul eficienței energetice și valorificării surselor de energie regenerabilă” (Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASO-43 din 09.09.2020) și ”Apel de propuneri de proiect nr. 3 în domeniul eficienței energetice și valorificării surselor de energie regenerabilă adresat solicitanților de finanțare din sectorul public” (Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASO - 09 din 15.03.2016), s-a economisit energie - 2 269 626 kWh/an și reducerea emisiilor de CO₂ - cu 497.63 t/an.
- 4.26. Prin schema de ajutor de stat ”Proiecte-pilot în domeniul eficienței energetice și valorificării surselor regenerabile de energie” (Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASO-19 din 22.05.2017), gestionată de către Agenția pentru Eficiență Energetică, au fost finanțate 2 proiecte care sunt în curs de execuție. Intensitatea ajutorului acordat pentru un proiect a constituit 75%, alt proiect este în derulare.

¹⁰ Ținând cont de regulamentul în vigoare la momentul adoptării deciziei de autorizare

4.27. La implementarea schemei de ajutor de stat ”Scutiri la plata accizei pentru autoturismele cu motor hybrid”, administrată de către Serviciul Vamal (Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASO-52 din 28.10.2021), nu au fost identificate abateri de la deciziile de autorizare a acestora. Totodată, în perioada de raportare, prin intermediul schemei de ajutor de stat nominalizate, au fost acordate facilități fiscale în valoare de 38 430 mii lei.

5) Ajutor de stat pentru cercetare, dezvoltare și inovare

4.28. Monitorizarea ajutoarelor de stat pentru cercetare, dezvoltare și inovare se efectuează ținând cont de criteriile de evaluare din Regulamentul privind ajutorul de stat pentru cercetare, dezvoltare și inovare, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr.8/2013 (publicat în MO 276-280 din 29.11.2013).

4.29. Ajutoarele pentru proiectele de cercetare, dezvoltare și inovare sunt considerate compatibile cu mediul concurențial normal, cu condiția îndeplinirii criteriilor privind categoriile de cercetare, intensitatea ajutoarelor, costurile eligibile, valoarea ajutorului și forma acordării.

Subvenții pentru proiectele de inovare și transfer tehnologic a organizațiilor din domeniile cercetării și inovării care desfășoară activitate economică (Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr.ASO-15 din 13.05.2021)

4.30. În cadrul monitorizării prezentei scheme de ajutor de stat, s-a constatat că de această măsură de sprijin au beneficiat 9 entități, în valoare totală de 5 202 mii lei. Intensitatea ajutorul de stat nu a depășit 50% din valoarea proiectului astfel fiind respectate condițiile stabilite în decizia de autorizare.

6) Ajutorul acordat ÎMM

4.31. Monitorizarea ajutoarelor de stat acordate ÎMM se efectuează ținând cont de criteriile de evaluare din Regulamentul privind ajutorul de stat acordat întreprinderilor mici și mijlocii, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr.10/2013 (publicat în MO 252-257 din 08.11.2013).

Programul de creștere a competitivității întreprinderilor mici și mijlocii și internaționalizare a acestora (Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr.ASO-46 din 30.06.2022)

- 4.32. Ajutorul s-a acordat ÎMM prin intermediul Business Voucher și prin schemă de Grant. În anul 2022, ODA a acordat ajutor de stat către 37 beneficiari în valoare totală de 14 358 mii lei.

Programului de re tehnologizare și eficiență energetică a întreprinderilor mici și mijlocii (Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr.ASO-66 din 02.11.2022)

- 4.33. În anul 2022, ODA a acordat ajutor de stat la 12 beneficiari, în valoare totală de 6 141 mii lei.

7) Ajutor de stat pentru salvarea beneficiarilor aflați în dificultate

- 4.34. Monitorizarea ajutoarelor de stat pentru salvarea beneficiarilor se efectuează prin prisma prevederilor din Regulamentul privind ajutorul pentru salvarea beneficiarilor aflați în dificultate, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr.6/2013 (publicat în MO Nr.243-247 din 01.11.2013).

Ajutor de stat acordat S.A. "Banca de Economii", B.C. "Banca Socială" S.A. și B.C. "Unibank" S.A. (Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASER-68 din 11.12.2015)

- 4.35. În anul 2022 a continuat monitorizarea implementării Deciziei Plenului Consiliului Concurenței nr. ASER-68 din 11.12.2015 privind recuperarea ajutorului de stat de către BNM și Ministerul Finanțelor.
- 4.36. Potrivit informației prezentate de către BNM, de la data retragerii licenței și până la data de 31.12.2022, de la cele 3 bănci comerciale au fost încasate mijloace bănești în sumă totală de 2 821 613.3 mii lei, inclusiv: S.A. "Banca de Economii" – 1 740 119.9 mii lei, B.C. "Banca Socială" S.A. – 883 761.8 mii lei și B.C."UNIBANK" S.A. – 197 731.6 mii lei. Decizia urmează a fi monitorizată în continuare de către Consiliul Concurenței, până la recuperarea totală a ajutorului de stat de către BNM și Ministerul Finanțelor.

Măsura de sprijin acordată de Comitetul Executiv al Găgăuziei – Î.M. ”Marigold” S.R.L. (Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASR-14/18-50 din 28.06.2018)

- 4.37. În anul 2022, instanța de judecată a dispus retragerea planului procedurii de restructurare a Î.M. “Marigold” S.R.L și inițierea procedurii de faliment a întreprinderii.
- 4.38. Conform informației din declarația privind valoarea ajutorului de minimis, Î.M. ”Marigold” S.R.L. nu a beneficiat de un alt ajutor de stat pentru restructurare, fiind respectate astfel prevederile pct.9 din Regulamentul privind ajutorul pentru salvarea beneficiarilor aflați în dificultate, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr.6/2013.

8) Ajutor de stat pentru obiectivele sectoriale

Ajutor de stat acordat Î.S. ”Calea Ferată din Moldova” în vederea achiziției locomotivelor și restructurării infrastructurii feroviare (Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr.ASS-44 din 02.07.2015)

- 4.39. În anul 2022, valoarea ajutorului de stat acordat Î.S. ”Calea Ferată din Moldova” a constituit 15 825 mii lei. Măsura de sprijin autorizată urmează a fi implementată într-o perioadă mai îndelungată.

Ajutor de stat acordat Întreprinderii de Stat Publicația Periodică – Ziarul „БЕСТИ ГАГАУЗИИ” (Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASO-96 din 19.12.2019)

- 4.40. În anul 2022, ajutorul de stat acordat Întreprinderii de Stat Publicația Periodică - Ziarul „БЕСТИ ГАГАУЗИИ” a fost direcționată către editarea buletinului oficial “Ekspres-Kanon”. Astfel, în perioada de raportare au fost publicate 48 denumere de revistă, care constituie de facto 145 de numere de revistă. Subvențiile acordate au fost utilizate pentru tiparul a 193 716 de coloane cu costul per unitate de 4.97 lei.

Schema de ajutor de stat acordat în vederea finanțării producției de filme de toate genurile, dezvoltării proiectelor cinematografice, distribuirii filmelor, participării filmelor autohtone și a cineaștilor din Republica Moldova la festivaluri

internaționale, organizării festivalurilor și a evenimentelor cinematografice în Republica Moldova (Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr.ASS-01 din 18.01.2019)

4.41. Intensitatea ajutorului de stat acordat pentru producția filmelor a constituit până la 50% din bugetul producției filmelor.

4.42. În anul 2022, au fost finanțate următoarele proiecte cinematografice: 2 proiecte la categoria dezvoltare; 4 proiecte la categoria scurtmetraj; 1 proiect la categoria debut ficțiune lungmetraj; 3 proiecte la categoria documentar lungmetraj; 4 proiecte la categoria coproducții minoritare.

4.43. În patrimoniul Centrului Național al Cinematografiei au fost transmise 6 filme (2 filme de ficțiune lungmetraj, 3 filme documentar lungmetraj și 1 film animație scurtmetraj).

Schema de ajutor de stat privind acordarea subvențiilor teatrelor, circurilor și organizațiilor concertistice de stat (Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr.ASS-100 din 19.12.2019)

4.44. Subvențiile prevăzute în schema de ajutor de stat monitorizată sunt destinate teatrelor, organizațiilor concertistice și circurilor în scopul acoperirii cheltuielilor salariale, contribuțiilor sociale și medicale. În anul 2022, de măsura de sprijin au beneficiat 16 entități, în valoare totală de 219 088 mii lei. Circa 70% din valoarea ajutorului de stat raportat a fost direcționată teatrelor.

Schema de ajutor de stat privind finanțarea redacțiilor publicațiilor periodice de stat destinate copiilor de vârstă preșcolară și școlară (Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr.ASR-31 din 25.06.2021)

4.45. În anul 2022, publicațiile periodice beneficiare au obținut debursări din bugetul de stat în valoare de 2 406 mii lei.

4.46. ***Măsurile de sprijin urmează a fi monitorizate de către Consiliul Concurenței sub aspectul respectării prevederilor actelor normative din domeniul ajutorului de stat și a deciziilor de autorizare. În acest sens, necesită a fi aplicate instrumentele prevăzute de legislația în vigoare.***

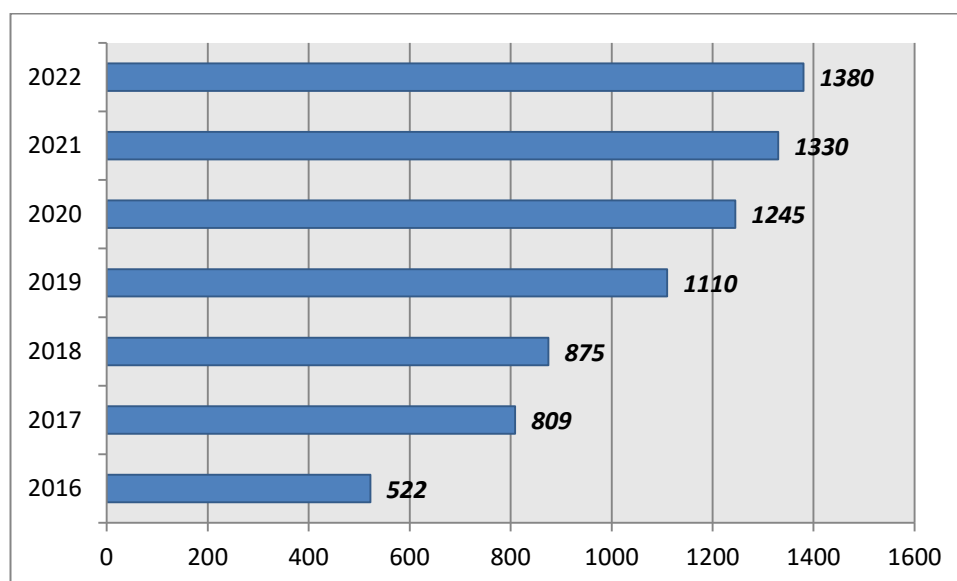
CAPITOLUL V. Implementarea Sistemului Informațional Automatizat "Registrul ajutoarelor de stat"

- 5.1. În vederea realizării angajamentului asumat prin art. 342 din Acordul de Asociere și de necesitatea creșterii transparenței în operațiunile de acordare a ajutorului de stat a fost instituit SIRASM.
- 5.2. SIRASM reprezintă totalitatea mijloacelor software, hardware, informaționale și organizaționale a sistemelor de transmitere a datelor, tehnologiilor de utilizare a lor, normelor de drept și infrastructurii pentru susținerea informațională a notificării, evidenței, monitorizării și raportării ajutoarelor de stat. Principalele funcții ale SIRASM pot fi divizate în următoarele grupuri: introducerea și actualizarea informațiilor, inclusiv furnizarea informațiilor către terțe persoane.
- 5.3. În anul 2022 a continuat implementarea noii versiuni a SIRASM, actualizată cu suportul Băncii Mondiale, având ca scop eficientizarea procesului de notificare și raportare a ajutoarelor de stat și de minimis ca: depunerea notificărilor on-line a ajutorului de stat, raportarea ajutoarelor de stat și de minimis; remiterea de către furnizori a schemelor de ajutor de minimis; evidența ajutoarelor de minimis acordate; comunicarea on-line între Consiliul Concurenței și furnizori; sistematizarea informației privind ajutoarele de stat și de minimis acordate după diferite criterii; prezentarea informației/generarea rapoartelor statistice în baza de criterii sub diferite modalități privind ajutoarele acordate (tabel, grafice) etc. Un alt avantaj este interoperabilitatea cu alte baze de date (ex: Registrul actelor APL, Registrul întreprinderilor etc).

Figură 9. Interfața SIRASM

- 5.4. Pe parcursul perioadei de raportare a fost acordat acces la 50 de utilizatori de ajutor de sta astfel încât în anul 2022- 1 380 de utilizatori de ajutor de stat erau conectați la sistemul SIA RAS (figura 10).

Figură 10. *Furnizorii care utilizează SIRASM*

- 5.5. La fel ca în anii anteriori, în anul 2022, toți furnizorii de ajutor de stat și de minimis au raportat măsurile de sprijin prin intermediul sistemului on-line.
- 5.6. Implementarea eficientă a SIRASM, în procesul de notificare și raportare a ajutoarelor de stat de către furnizorii de ajutor de stat, va contribui și în continuare la: a) asigurarea cu date de acces a furnizorilor ajutoarelor de stat și oferirea în regim permanent a suportului informațional în vederea utilizării SIRASM în mod eficient; b) promovarea utilizării SIRASM de către furnizorii ajutoarelor de stat, în procesul de notificare și raportare a ajutoarelor de stat, astfel încât să fie eficientizat procesul de implementare a legislației cu privire la ajutorul de stat; c) actualizarea în timp util a informației din Registrul ajutoarelor de stat.

DIRECȚII DE PERFEȚIONARE A POLITICII CONCURENȚIALE ÎN DOMENIUL AJUTORULUI DE STAT

Cu referire la evoluția ajutorului de stat raportată pentru anul 2022 și ținând cont de angajamentele asumate de către Republica Moldova prin Acordul de Asociere, direcțiile prioritare pentru următoarea perioadă vor fi:

- întreprinderea acțiunilor privind alinierea schemelor de ajutor de stat existente instituite în temeiul Legii cu privire la zonele economice libere nr. 440/2001
- elaborarea și modificarea actelor normative ce vin în aplicarea Legii nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat, în conformitate cu legislația UE în domeniu
- promovarea culturii concurențiale în partea ce ține de ajutor de stat, atât în cadrul autorităților publice, cât și a întregii societăți

Acordarea ajutorului de stat în corespundere cu prevederile legislației în domeniul ajutorului de stat va contribui la corectarea eșecurilor pieței, la creșterea competitivității întreprinderilor și la crearea unui mediu concurențial normal.

ANEXA NR. 1. ANEXA TEHNICĂ

Anexa tehnică oferă informații cu caracter general privind sfera de cuprindere a raportului, modul de încadrare a ajutoarelor de stat și de minimis pe obiective, categorii și forme, metode de evaluare a ajutoarelor de stat, precum și sursele de obținere a datelor care au fost utilizate.

Informațiile menționate au fost grupate pe Capitole:

- I. Sfera ajutoarelor de stat și ajutoarelor de minimis analizate în raport
- II. Obiectivele ajutorului de stat și ajutoarelor de minimis
- III. Sursele obținerii datelor și metodele de evaluare a elementului de ajutor

I. Sfera ajutoarelor de stat și ajutoarelor de minimis analizate în raport

Raportul privind ajutoarele de stat acordate în Republica Moldova a fost elaborat pe baza „Registrului ajutoarelor de stat”, întocmit conform raportărilor transmise de furnizorii de ajutor de stat, în conformitate cu Hotărârea Guvernului nr.1112/2016 pentru aprobarea Regulamentului privind modalitatea de ținere a Registrului ajutoarelor de stat.

Ajutoarele de stat și de minimis raportate, care fac obiectul prezentului raport, intră sub incidența:

- Legii cu privire la ajutorul de stat
- Hotărârii Guvernului nr.1112/2016 pentru aprobarea Regulamentului privind modalitatea de ținere a Registrului ajutoarelor de stat
- Regulamentului privind ajutorul de minimis, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr.01 din 06.08.2020
- Regulamentului privind Registrul ajutorului de stat, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr.3 din 30.08.2013

II. Obiectivele ajutorului de stat și ajutoarelor de minimis

Încadrarea pe obiective a ajutorului de stat (atât a alocărilor efectuate în cadrul schemelor de ajutor, cât și a ajutoarelor individuale), s-a efectuat în conformitate cu obiectivul principal al acordării acestora.

III. Sursele obținerii datelor și metodele de evaluare a elementului de ajutor

Sursele obținerii datelor

Cifrele sunt exprimate în prețuri curente și constante pentru moneda națională și în prețuri curente și constante pentru Euro. Cifrele au fost exprimate în prețuri constante din anul 2022 utilizând deflatorul PIB.

Cursul mediu anual de schimb utilizat leu/euro a fost preluat de pe pagina web oficială a BNM.

Pentru prezentarea informației privind ajutoarelor de stat și ajutoarele de minimis acordate în perioada de referință au fost utilizate actele normative care conțin scheme de ajutor de stat și/ sau ajutoare individuale și scheme de ajutor de minimis și/ sau ajutoare individuale de minimis raportate de furnizori.

Raportările au fost solicitate în formă standard, conform Anexei nr.1 și Anexei nr.2 la Regulamentul privind modalitatea de ținere a Registrului ajutoarelor de stat, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1112/2016 și au cuprins următoarele elemente:

- Titlul ajutorului
- Baza legală
- Numărul ajutorului (*pentru raportarea ajutorului de stat*)
- Categoria ajutorului (*pentru raportarea ajutorului de stat*)
- Perioada în care se acordă ajutoare de stat în baza acestei măsuri (*pentru raportarea ajutorului de stat*)
- Data la care a încetat acordarea ajutorului (*pentru raportarea ajutorului de minimis*)
- Obiectivele acordării ajutorului de stat/minimis
- Regiunea
- Originea ajutorului
- Forma de acordare a ajutorului de stat/minimis
- Descrierea formei de acordare a ajutorului de stat/minimis
- Tipul ajutorului de stat/minimis

- Condiții de acordare
- Beneficiarii și cuantumul ajutorului de stat/minimis
- Date privind modul de determinare a cuantumului ajutorului de stat/minimis
- Observații (*pentru raportarea ajutorului de stat*)
- Alte informații și comentarii (*pentru raportarea ajutorului de minimis*)
- Declarație (*pentru raportarea ajutorului de minimis*)

Informații de pe paginile web oficiale a BNS și BNM:

- PIB
- numărul populației
- cursul mediu anual de schimb leu/euro
- deflatorul -PIB

Metodele de evaluare a elementului de ajutor

Cuantumul ajutorului de stat a fost determinat conform prevederilor din actele normative prin care s-a instituit o schemă de ajutor de stat/minimis sau s-a acordat un ajutor individual, totodată ținându-se cont de legislația secundară, respectiv, Regulamentul privind forma de notificare, procedura de examinare și adoptare a deciziilor cu privire la ajutorul de stat (aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr.1 din 30.08.2013).

**ANEXA NR. 2. LISTA ACTELOR JURIDICE ÎN BAZA CĂRORA AU FOST ACORDATE
AJUTOARELE DE STAT RAPORTATE ÎN BAZA CADRULUI GENERAL PENTRU
ANUL 2022**

1. Codul fiscal nr.1163/1997, art. 49, lit. a); Legea nr.440/2001 cu privire la zonele economice libere.
2. Codul fiscal nr.1163/1997, art. 49, lit. b); Legea nr.440/2001 cu privire la zonele economice libere.
3. Codul fiscal nr.1163/1997, art. 49, lit. c); Legea nr.440/2001 cu privire la zonele economice libere.
4. Codul fiscal nr.1163/1997, art. 49, lit. d); Legea nr.440/2001 cu privire la zonele economice libere.
5. Codul fiscal nr.1163/1997, art. 53¹.
6. Codul fiscal nr.1163/1997, art. 53³.
7. Codul fiscal nr.1163/1997, art. 103, alin.(1), pct.10); Legea nr.1380/1997 cu privire la tariful vamal, art. 28 lit. z¹); Hotărârea Guvernului nr.1165/2016 pentru aprobarea listelor materiei prime medicamentoase, materialelor, articolelor, ambalajului primar și secundar, utilizate la prepararea și producerea medicamentelor.
8. Codul fiscal nr.1163/1997, art. 103, alin.(1), pct.26); Legea nr. 1380/1997 cu privire la tariful vamal, art. 28, lit. o) și pct.2 al Notei la Anexa nr.2; Legea nr.11/2013 privind importul echipamentului sportiv; Legea nr.100/2012 privind importul utilajului, inventarului și echipamentului sportiv; Legea nr.210/2012 privind importul de utilaj sportiv; Legea nr.119/2011 privind importul unor bunuri.
9. Codul fiscal nr.1163/1997 art. 124, alin.(18).
- 10.Codul fiscal nr.1163/1997; Legea nr.77/2016 cu privire la parcurile pentru tehnologia informației.
- 11.Codul nr. 259/2004 cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova; Hotărârea Guvernului nr.382/2019 cu privire la aprobarea Metodologiei de finanțare a proiectelor din domeniile cercetării și inovării; Hotărârea

- Guvernului nr.381/2019 cu privire la aprobarea Programului național în domeniile cercetării și inovării pentru anii 2020-2023 și a Planului de acțiuni privind implementarea acestuia.
12. Legea nr. 1380/1997 cu privire la tariful vamal, art. 28, lit. l).
 13. Legea presei nr.243/1994; Legea nr.205/2021 bugetului de stat pentru anul 2022.
 14. Legea nr.1421/2002 cu privire la teatre, circuri și organizații concertistice; Legea nr.205/2021 bugetului de stat pentru anul 2022.
 15. Legea cinematografiei nr.116/2014; Legea nr.205/2021 bugetului de stat pentru anul 2022.
 16. Legea nr.276/2017 cu privire la principiile de subvenționare în dezvoltarea agriculturii și mediului rural, art. 24-26; Hotărârea Guvernului nr.455/2017 cu privire la modul de repartizare a mijloacelor Fondului Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural, pct. 57-67.
 17. Legea nr.205/2021 bugetului de stat pentru anul 2022; Hotărârea Guvernului nr.49/2021 pentru aprobarea Regulamentului privind subvenționarea locurilor de muncă.
 18. Legea nr.1515/1993 cu privire la protecția mediului înconjurător, art. 85.
 19. Legea nr.182/2010 cu privire la parcurile industriale, art. 12; Hotărârea Guvernului nr.440/2011 cu privire la acordarea titlului de parc industrial Societății pe Acțiuni „Tracom”.
 20. Legea nr.105/2018 cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj; Hotărârea Guvernului nr.1276/2018 pentru aprobarea procedurilor privind accesul la măsurile de ocupare a forței de muncă; Acord de implementare nr.40323207 din 02.01.2021 între Organizația Internațională a Muncii și Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă.
 21. Legea nr.22/2015 privind ratificarea Acordului de împrumut dintre Republica Moldova și Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare

- în vederea realizării Proiectului de achiziție a locomotivelor și de restructurare a infrastructurii feroviare.
22. Legea nr.10/2016 cu privire la promovarea utilizării energiei din surse regenerabile; Hotărârea Guvernului nr. 45/2019 cu privire la organizarea și funcționarea Agenției pentru Eficiență Energetică; Hotărârea Guvernului nr. 401/2012 cu privire la Fondul pentru Eficiență Energetică.
23. Legea nr.134/2015 pentru ratificarea Acordului dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Republicii Polone privind obținerea unui credit de asistență; Hotărârea Guvernului nr.1133/2016 pentru aprobarea Manualului de operațiuni privind implementarea creditului de asistență oferit de Guvernul Republicii Polone.
24. Legea nr.60/2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități; Legea nr.205/2021 bugetului de stat pentru anul 2022.
25. Hotărârea Guvernului nr.439/2020 cu privire la aprobarea Programului de susținere a afacerilor cu potențial înalt de creștere și internaționalizare a acestora.
26. Hotărârea Guvernului nr.515/2022 cu privire la aprobarea Programului de re tehnologizare și eficiență energetică a întreprinderilor mici și mijlocii.
27. Legea UTA Găgăuzia nr.21-C3/VII din 11.11.2022 cu privire la bugetul pe anul 2022; Hotărârea Adunării Populare a Găgăuziei nr.18-VIII/I din 25.01.1996 privind înființarea ziarului regional al Găgăuziei; Hotărârea Prezidiului Adunării Populare a Găgăuziei nr.23-XX/II din 26.09.2000 privind publicarea suplimentului la ziarul „ВЕСТИ ГАГАУЗИИ” – „Buletinul actelor oficiale ale Găgăuziei”.
28. Legea UTA Găgăuzia nr.73 din 09.08.2016 cu privire la investiții; Hotărârea Comitetului Executiv al Găgăuziei nr.14/4 din 10.07.2017 privind aprobarea strategiei de dezvoltare social-economică a Găgăuziei pentru anii 2017-2022; Hotărârea Comitetului Executiv al Găgăuziei nr.5/10 din 04.02.2019 privind aprobarea Regulamentului cu privire la Fondul de susținere a antreprenoriatului Găgăuziei în redacție nouă.

29.Decizia Consiliului orășenesc Edineț nr.19/20 din 23.08.2013 cu privire la crearea Parcului Industrial Edineț.

30.Contract de arendă a pământului nr.166 din 15.12.2014 a Primăriei municipiului Comrat.

ANEXA NR. 3.

VALOAREA AJUTORULUI DE STAT RAPORTAT PE OBIECTIVE ȘI FORME DE ACORDARE, ÎN BAZA CADRULUI GENERAL

Obiectivul	2020					2021					2022				
	Subvenții și/sau subsidii	Alocații bugetare	Scutirile, reducerile, amânările sau eşalonările la plata impozitelor, taxelor și altor plăți obligatorii	Acordarea unor împrumuturi cu dobânzi preferențiale	Reduceri de preț la bunurile și serviciile furnizate, inclusiv vânzarea unor bunuri mobile și imobile sub prețul pieței	Subvenții și/sau subsidii	Alocații bugetare	Scutirile, reducerile, amânările sau eşalonările la plata impozitelor, taxelor și altor plăți obligatorii	Acordarea unor împrumuturi cu dobânzi preferențiale	Reduceri de preț la bunurile și serviciile furnizate, inclusiv vânzarea unor bunuri mobile și imobile sub prețul pieței	Subvenții și/sau subsidii	Alocații bugetare	Scutirile, reducerile, amânările sau eşalonările la plata impozitelor, taxelor și altor plăți obligatorii	Acordarea unor împrumuturi cu dobânzi preferențiale	Reduceri de preț la bunurile și serviciile furnizate, inclusiv vânzarea unor bunuri mobile și imobile sub prețul pieței
A	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Obiective orizontale	46170	5512	45340	0	15311	28579	6743	197631	0	9698	51793	5202	39726	0	0
Cercetare-dezvoltare și inovare	0	5512	0	0	0	0	6743	0	0	0	0	5202	0	0	0
Protecția mediului	15353	0	23235	0	4676	12559	0	189885	0	4676	11871	0	38431	0	0
Susținerea ÎMM	0	0	0	0	10635	380	0	0	0	5022	20499	0	0	0	0
Înstruirea angajaților și pentru crearea de noi locuri de muncă	30817	0	22104	0	0	15640	0	7746	0	0	19422	0	1295	0	0
Ajutor sectorial, în funcție de sectoarele de activitate ale economiei naționale	195654	0	27722	3632	36	206694	0	39450	15264	58	231125	0	39687	15825	51
Ajutor de stat pentru dezvoltare regională	157189	0	285518	146	1172	90515	0	401033	113	1172	83336	0	587051	110	1172
TOTAL	399012	5512	358579	3777	16519	325788	6743	638114	15377	10928	366253	5202	666464	15935	1223

VALOAREA AJUTORULUI DE STAT RAPORTAT PE FORME DE ACORDARE ȘI FURNIZORI, ÎN BAZA CADRULUI GENERAL

Furnizorii de ajutor de stat	2020					2021					2022				
	Subvenții și/sau subsidii	Alocații bugetare	Scutirile, reducerile, amânările sau eşalonările la plata impozitelor, taxelor și altor plăți obligatorii	Acordarea unor împrumuturi cu dobânzi preferențiale	Reduceri de preț la bunurile și serviciile furnizate, inclusiv vânzarea unor bunuri mobile și imobile sub prețul pieței	Subvenții și/sau subsidii	Alocații bugetare	Scutirile, reducerile, amânările sau eşalonările la plata impozitelor, taxelor și altor plăți obligatorii	Acordarea unor împrumuturi cu dobânzi preferențiale	Reduceri de preț la bunurile și serviciile furnizate, inclusiv vânzarea unor bunuri mobile și imobile sub prețul pieței	Subvenții și/sau subsidii	Alocații bugetare	Scutirile, reducerile, amânările sau eşalonările la plata impozitelor, taxelor și altor plăți obligatorii	Acordarea unor împrumuturi cu dobânzi preferențiale	Reduceri de preț la bunurile și serviciile furnizate, inclusiv vânzarea unor bunuri mobile și imobile sub prețul pieței
A	1	2	3	4	5	7	6	7	8	9	10	11	12	13	14
AIPA	157189	0	0	0	0	90515	0	0	0	0	82854	0	0	0	0
Agencia Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă	2525	0	0	0	0	8137	0	0	0	0	11463	0	0	0	0
Agencia Națională pentru Cercetare și Dezvoltare*	0	5512	0	0	0	0	6743	0	0	0	0	5202	0	0	0
Agencia Proprietății Publice	0	0	0	0	10635	0	0	0	0	5022	0	0	0	0	0
Agencia pentru Eficiență Energetică	8621	0	0	0	0	7856	00	0		0	3679	0	0	0	0
Ministerul Mediului	6732	0	00	0	0	4703	0	0	00	0	8192	0	0	0	0
Ministerul Economiei și Infrastructurii	0	0	0	0	1125	0	0	0	0	1125	0	0	0	0	1125
Ministerul Culturii	194660	0	0	0	0	205700	0	0	0	0	230160	0	0	0	0
Ministerul Finanțelor	21240	0	0	3632	0	0	0	0	15264	0	0	0	0	15825	0
Ministerul Muncii și Protecției Sociale	7052	0	00	0	00	7053	0	0	0	0	7959	0	00	0	0
Oficiul de Gestionare a Programelor de Asistență Externă	0	0	0	146	0	0	0	0	113	0	0	0	0	110	0
ODA	0	0	0	0	0	380	0	0	0	0	20499	0	0	0	0
Serviciul Fiscal de Stat	0	0	268969	0	0	0	0	386899	0	0	0	0	570757	0	0
Serviciul Vamal	0	0	89610	0	0	0	0	251215	0	0	0	0	95706	0	0

Furnizorii de ajutor de stat	2020					2021					2022				
	Subvenții și/sau subsidii	Alocații bugetare	Scutirile, reducerile, amânările sau eşalonările la plata impozitelor, taxelor și altor plăți obligatorii	Acordarea unor împrumuturi cu dobânzi preferențiale	Reduceri de preț la bunurile și serviciile furnizate, inclusiv vânzarea unor bunuri mobile și imobile sub prețul pieței	Subvenții și/sau subsidii	Alocații bugetare	Scutirile, reducerile, amânările sau eşalonările la plata impozitelor, taxelor și altor plăți obligatorii	Acordarea unor împrumuturi cu dobânzi preferențiale	Reduceri de preț la bunurile și serviciile furnizate, inclusiv vânzarea unor bunuri mobile și imobile sub prețul pieței	Subvenții și/sau subsidii	Alocații bugetare	Scutirile, reducerile, amânările sau eşalonările la plata impozitelor, taxelor și altor plăți obligatorii	Acordarea unor împrumuturi cu dobânzi preferențiale	Reduceri de preț la bunurile și serviciile furnizate, inclusiv vânzarea unor bunuri mobile și imobile sub prețul pieței
A	1	2	3	4	5	7	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Consiliul Municipal Chișinău	0	0	0	0	4676	0	0	0	0	4676	0	0	00	0	0
Direcția Generală de Finanțe a Găgăuziei	994	0	0	0	0	994	0	0	0	0	964	0	0	0	0
Direcția Dezvoltare Economică a Găgăuziei	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	482	0	0	0	0
Primăria mun. Comrat	0	0	0	0	44	0	0	0	0	65	0	0	0	0	59
Primăria mun. Edineț	0	0	0	0	39	0	0	0	0	39	0	0	0	0	39
TOTAL	399012	5512	358579	3777	16519	325788	6743	638114	15377	10928	366253	5202	666464	15935	1223

VALOAREA AJUTORULUI DE STAT ACORDAT PENTRU PRESTAREA SIEG PE FORME DE ACORDARE ȘI FURNIZORI

Furnizorii de ajutor de stat	2020								2021								2022							
	Subvenții și/sau subsidii	Alocații bugetare	Scutirile, reducerile, amânările sau eşalonările la plata impozitelor, taxelor și altor plăți obligatorii	Acordarea unor împrumuturi cu dobânzi preferențiale	Renunțarea la veniturile de pe urma resurselor de stat sau resurselor unităților administrativ-teritoriale acordate preferențial	Investiții ale furnizorului, dacă rata profitului i acestor investiții este mai mică decât cea normală, anticipat de către un investitor privat prudent	Garanții de stat, garanții acordate de autorități/instituții publice și persoane asimilate autorităților publice, întreprinderi de stat/municipale și de către societățile comerciale cu capital integral sau majoritar public	Reduce rile de preț la bunurile și serviciile furnizate, inclusiv vânzare a unor bunuri mobile și imobile sub prețul pieței	Subvenții și/sau subsidii	Alocații bugetare	Scutirile, reducerile, amânările sau eşalonările la plata impozitelor, taxelor și altor plăți obligatorii	Acordarea unor împrumuturi cu dobânzi preferențiale	Renunțarea la veniturile de pe urma resurselor de stat sau resurselor unităților administrativ-teritoriale acordate preferențial	Investiții ale furnizorului, dacă rata profitului i acestor investiții este mai mică decât cea normală, anticipat de către un investitor privat prudent	Garanții de stat, garanții acordate de autorități/instituții publice și persoane asimilate autorităților publice, întreprinderi de stat/municipale și de către societățile comerciale cu capital integral sau majoritar public	Reduce rile de preț la bunurile și serviciile furnizate, inclusiv vânzare a unor bunuri mobile și imobile sub prețul pieței	Subvenții și/sau subsidii	Alocații bugetare	Scutirile, reducerile, amânările sau eşalonările la plata impozitelor, taxelor și altor plăți obligatorii	Acordarea unor împrumuturi cu dobânzi preferențiale	Renunțarea la veniturile de pe urma resurselor de stat sau resurselor unităților administrativ-teritoriale acordate preferențial	Investiții ale furnizorului, dacă rata profitului i acestor investiții este mai mică decât cea normală, anticipat de către un investitor privat prudent	Garanții de stat, garanții acordate de autorități/instituții publice și persoane asimilate autorităților publice, întreprinderi de stat/municipale și de către societățile comerciale cu capital integral sau majoritar public	Reduce rile de preț la bunurile și serviciile furnizate, inclusiv vânzare a unor bunuri mobile și imobile sub prețul pieței
A	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
Ministerul Economiei	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	24837	0	0	0	0	0	0
Ministerul Finanțelor	0	0	0	98375	0	0	0	0	0	0	0	98785	0	0	0	0	0	0	0	98068	0	0	0	0
Ministerul Muncii și Protecției Sociale	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ministerul Sănătății	41052	0	0	0	0	0	0	936	26592	0	0	0	0	0	0	1936	0	0	0	0	0	0	0	901
Serviciul Vamal	0	0	0	0	0	0	0	0	0		10693	0	0	0	0	0	0		4123	0	0	0	0	0
Primăria municipiului Chișinău	638752	146933	4943	0	3083	10000	23719	38101	811654	0	2877	0	7262	54600	23355	23994	574737	800	2870	0	13143	14675	22576	19629
Chișinău, Primăria or. Cricova	0	0	0	0	0	0	0	170	0	0	0	0	0	0	0	143	0	0	0	0	0	0	0	126
Primăria municipiului Bălți	40013	0	0	0	0	0	5776	2185	45146	0	0	0	0	0	5620	1258	44904	0	0	0	0	0	5570	849
Anenii Noi, Primăria com. Chetrosu	0	0	0	0	0	0	0	79	0	0	0	0	0	0	0	68	0	0	0	0	0	0	0	62
Anenii Noi, Primăria s. Floreni	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	174	0	0	0	0	0	0	0	257
Anenii Noi, Primăria s. Ciobanovca	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	187
Anenii Noi Primăria s. Șerpeni	0	0	0	0	0	0	0	1509	0	0	0	0	0	0	0	1375	0	0	0	0	0	0	0	1197
Briceni, Primăria s. Corjeuți	0	0	0	0	0	0	0	121	0	0	0	0	0	0	0	98	0	0	0	0	0	0	0	83

Furnizorii de ajutor de stat	2020								2021								2022							
	Subvenții și/sau subsidii	Alocații bugetare	Scutirile, reducerile, amânările sau eşalonările la plata impozitelor, taxelor și altor plăți obligatorii	Acordarea unor împrumuturi cu dobânzi preferențiale	Renunțarea la veniturile de pe urma resurselor de stat sau resurselor unităților administrativ-teritoriale acordate preferențial	Investiții ale furnizorului, dacă rata profitului i acestor investiții este mai mică decât cea normală, anticipată de către un investitor privat prudent	Garanții de stat, garanții acordate de autorități/instituții publice și persoane asimilate autorităților publice, întreprinderi de stat/municipale și de către societățile comerciale cu capital integral sau majoritar public	Reducerea prețului bunurilor și serviciilor furnizate, inclusiv vânzarea unor bunuri mobile și imobile sub prețul pieței	Subvenții și/sau subsidii	Alocații bugetare	Scutirile, reducerile, amânările sau eşalonările la plata impozitelor, taxelor și altor plăți obligatorii	Acordarea unor împrumuturi cu dobânzi preferențiale	Renunțarea la veniturile de pe urma resurselor de stat sau resurselor unităților administrativ-teritoriale acordate preferențial	Investiții ale furnizorului, dacă rata profitului i acestor investiții este mai mică decât cea normală, anticipată de către un investitor privat prudent	Garanții de stat, garanții acordate de autorități/instituții publice și persoane asimilate autorităților publice, întreprinderi de stat/municipale și de către societățile comerciale cu capital integral sau majoritar public	Reducerea prețului bunurilor și serviciilor furnizate, inclusiv vânzarea unor bunuri mobile și imobile sub prețul pieței	Subvenții și/sau subsidii	Alocații bugetare	Scutirile, reducerile, amânările sau eşalonările la plata impozitelor, taxelor și altor plăți obligatorii	Acordarea unor împrumuturi cu dobânzi preferențiale	Renunțarea la veniturile de pe urma resurselor de stat sau resurselor unităților administrativ-teritoriale acordate preferențial	Investiții ale furnizorului, dacă rata profitului i acestor investiții este mai mică decât cea normală, anticipată de către un investitor privat prudent	Garanții de stat, garanții acordate de autorități/instituții publice și persoane asimilate autorităților publice, întreprinderi de stat/municipale și de către societățile comerciale cu capital integral sau majoritar public	Reducerea prețului bunurilor și serviciilor furnizate, inclusiv vânzarea unor bunuri mobile și imobile sub prețul pieței
A	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
Cahul, Consiliul Raional	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3868	0	0	0	0	0	0	0	3117
Cahul, Primăria com. Lebedenco	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2157
Cahul, Primăria com. Manta	0	0	0	0	0	0	0	339	0	0	0	0	0	0	0	464	0	0	0	0	0	0	0	464
Cahul, Primăria s. Alexandru Ioan Cuza	0	0	0	0	0	0	0	839	0	0	0	0	0	0	0	801	0	0	0	0	0	0	0	797
Cahul, Primăria s. Badicul Moldovene sc	0	0	0	0	0	0	0	453	0	0	0	0	0	0	0	480	0	0	0	0	0	0	0	475
Cahul, Primăria s. Cișlija-Prut	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	547	0	0	0	0	0	0	0	521
Cahul, Primăria s. Crihana Veche	0	0	0	0	0	0	0	1279	0	0	0	0	0	0	0	1221	0	0	0	0	0	0	0	1221
Cahul, Primăria s. Roșu	0	0	0	0	0	0	0	268	0	0	0	0	0	0	0	2320	0	0	0	0	0	0	0	2227
Cahul, Primăria s. Slobozia Mare	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	651	0	0	0	0	0	0	0	606
Cahul, Primăria s. Tătărești	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	140
Călărași, Primăria or. Călărași	0	0	0	0	0	0	0	670	0	0	0	0	0	0	0	542	0	0	0	0	0	0	0	462
Cantemir, Primăria com. Antonești	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	528	0	0	0	0	0	0	0	468
Cantemir, Primăria com. Cîțiu	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	333	0	0	0	0	0	0	0	317

Furnizorii de ajutor de stat	2020								2021								2022							
	Subvenții și/sau subsidii	Alocații bugetare	Scutirile, reducerile, amânările sau eşalonările la plata impozitelor, taxelor și altor plăți obligatorii	Acordarea unor împrumuturi cu dobânzi preferențiale	Renunțarea la veniturile de pe urma resurselor de stat sau resurselor unităților administrativ-teritoriale acordate preferențial	Investiții ale furnizorului, dacă rata profitului i acestor investiții este mai mică decât cea normală, anticipat de către un investitor privat prudent	Garanții de stat, garanții acordate de autorități/instituții publice și persoane asimilate autorităților publice, întreprinderi de stat/municipale și de către societățile comerciale cu capital integral sau majoritar public	Reducerea prețului bunurilor și serviciilor furnizate, inclusiv vânzarea unor bunuri mobile și imobile sub prețul pieței	Subvenții și/sau subsidii	Alocații bugetare	Scutirile, reducerile, amânările sau eşalonările la plata impozitelor, taxelor și altor plăți obligatorii	Acordarea unor împrumuturi cu dobânzi preferențiale	Renunțarea la veniturile de pe urma resurselor de stat sau resurselor unităților administrativ-teritoriale acordate preferențial	Investiții ale furnizorului, dacă rata profitului i acestor investiții este mai mică decât cea normală, anticipat de către un investitor privat prudent	Garanții de stat, garanții acordate de autorități/instituții publice și persoane asimilate autorităților publice, întreprinderi de stat/municipale și de către societățile comerciale cu capital integral sau majoritar public	Reducerea prețului bunurilor și serviciilor furnizate, inclusiv vânzarea unor bunuri mobile și imobile sub prețul pieței	Subvenții și/sau subsidii	Alocații bugetare	Scutirile, reducerile, amânările sau eşalonările la plata impozitelor, taxelor și altor plăți obligatorii	Acordarea unor împrumuturi cu dobânzi preferențiale	Renunțarea la veniturile de pe urma resurselor de stat sau resurselor unităților administrativ-teritoriale acordate preferențial	Investiții ale furnizorului, dacă rata profitului i acestor investiții este mai mică decât cea normală, anticipat de către un investitor privat prudent	Garanții de stat, garanții acordate de autorități/instituții publice și persoane asimilate autorităților publice, întreprinderi de stat/municipale și de către societățile comerciale cu capital integral sau majoritar public	Reducerea prețului bunurilor și serviciilor furnizate, inclusiv vânzarea unor bunuri mobile și imobile sub prețul pieței
A	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
Canemir, Primăria com. Ciobalaccia	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	425	0	0	0	0	0	0	0	405
Canemir, Primăria com. Sadic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	96	0	0	0	0	0	0	0	87
Canemir, Primăria s. Tartaul	0	0	0	0	0	0	0	424	0	0	0	0	0	0	0	385	0	0	0	0	0	0	0	333
Căușeni, Primăria com. Fîrlădeni	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	127
Căușeni, Primăria s. Cîmățeni	0	0	0	0	0	0	0	1273	0	0	0	0	0	0	0	1100	0	0	0	0	0	0	0	687
Căușeni, Primăria s. Hagimus	0	0	0	0	0	0	0	239	0	0	0	0	0	0	0	214	0	0	0	0	0	0	0	230
Cimișlia, Primăria or. Cimișlia	0	0	0	0	0	0	0	720	0	0	0	0	0	0	0	864	0	0	0	0	0	0	0	0
Criuleni, Primăria s. Hrușova	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	557	0	0	0	0	0	0	0	328
Criuleni, Primăria s. Măgdăcești	0	0	0	0	0	0	0	483	0	0	0	0	0	0	0	398	0	0	0	0	0	0	0	312
Criuleni, Primăria s. Mașcăuți	0	0	0	0	0	0	0	321	0	0	0	0	0	0	0	292	0	0	0	0	0	0	0	265
Donduseni, Primăria s. Corbu	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	701
Drochia, Primăria s. Tarigrad	0	0	0	0	0	0	0	523	0	0	0	0	0	0	0	499	0	0	0	0	0	0	0	480
Dubăsari, Primăria s. Dorotcaia	0	0	0	0	0	0	0	353	0	0	0	0	0	0	0	330	0	0	0	0	0	0	0	306
Edineț, Primăria com. Burlănești	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	281	0	0	0	0	0	0	0	254

Furnizorii de ajutor de stat	2020								2021								2022							
	Subvenții și/sau subsidii	Alocații bugetare	Scutirile, reducerile, amânările sau eşalonările la plata impozitelor, taxelor și altor plăți obligatorii	Acordarea unor împrumuturi cu dobânzi preferențiale	Renunțarea la veniturile de pe urma resurselor de stat sau resurselor unităților administrativ-teritoriale acordate preferențial	Investiții ale furnizorului, dacă rata profitului i acestor investiții este mai mică decât cea normală, anticipată de către un investitor privat prudent	Garanții de stat, garanții acordate de autorități/instituții publice și persoane asimilate autorităților publice, întreprinderi de stat/municipale și de către societățile comerciale cu capital integral sau majoritar public	Reducerea prețului bunurilor și serviciilor furnizate, inclusiv vânzarea unor bunuri mobile și imobile sub prețul pieței	Subvenții și/sau subsidii	Alocații bugetare	Scutirile, reducerile, amânările sau eşalonările la plata impozitelor, taxelor și altor plăți obligatorii	Acordarea unor împrumuturi cu dobânzi preferențiale	Renunțarea la veniturile de pe urma resurselor de stat sau resurselor unităților administrativ-teritoriale acordate preferențial	Investiții ale furnizorului, dacă rata profitului i acestor investiții este mai mică decât cea normală, anticipată de către un investitor privat prudent	Garanții de stat, garanții acordate de autorități/instituții publice și persoane asimilate autorităților publice, întreprinderi de stat/municipale și de către societățile comerciale cu capital integral sau majoritar public	Reducerea prețului bunurilor și serviciilor furnizate, inclusiv vânzarea unor bunuri mobile și imobile sub prețul pieței	Subvenții și/sau subsidii	Alocații bugetare	Scutirile, reducerile, amânările sau eşalonările la plata impozitelor, taxelor și altor plăți obligatorii	Acordarea unor împrumuturi cu dobânzi preferențiale	Renunțarea la veniturile de pe urma resurselor de stat sau resurselor unităților administrativ-teritoriale acordate preferențial	Investiții ale furnizorului, dacă rata profitului i acestor investiții este mai mică decât cea normală, anticipată de către un investitor privat prudent	Garanții de stat, garanții acordate de autorități/instituții publice și persoane asimilate autorităților publice, întreprinderi de stat/municipale și de către societățile comerciale cu capital integral sau majoritar public	Reducerea prețului bunurilor și serviciilor furnizate, inclusiv vânzarea unor bunuri mobile și imobile sub prețul pieței
A	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
Făleşti, Primăria com. Ișcălu	0	0	0	0	0	0	0	610	0	0	0	0	0	0	0	548	0	0	0	0	0	0	0	468
Florești, Consiliul Raional	0	0	0	0	0	0	0	1002	0	0	0	0	0	0	0	911	0	0	0	0	0	0	0	791
Florești, Primăria s. Cuhurești de Sus	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1180
Florești, Primăria s. Cuhurești de Jos	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	674
Florești, Primăria s. Sănătăuca	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	688	0	0	0	0	0	0	0	607
Hîncești, Primăria com. Bozieni	0	0	0	0	0	0	0	457	0	0	0	0	0	0	0	403	0	0	0	0	0	0	0	345
Hîncești, Primăria com. Mingir	0	0	0	0	0	0	0	1317	0	0	0	0	0	0	0	1245	0	0	0	0	0	0	0	1245
Hîncești, Primăria s. Ciuculeni	0	0	0	0	0	0	0	245	0	0	0	0	0	0	0	245	0	0	0	0	0	0	0	231
Ialoveni, Primăria com. Răzeni	0	0	0	0	0	0	0	225	0	0	0	0	0	0	0	171	0	0	0	0	0	0	0	80
Leova, Consiliul Raional	0	0	0	0	0	0	0	5068	0	0	0	0	0	0	0	5025	0	0	0	0	0	0	0	4826
Leova, Primăria or. Leova	0	0	0	0	0	0	0	3526	0	0	0	0	0	0	0	3205	0	0	0	0	0	0	0	2785
Leova, Primăria s. Sirma	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	506
Leova, Primăria com. Hănăsenii Noi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2

Furnizorii de ajutor de stat	2020								2021								2022							
	Subvenții și/sau subsidii	Alocații bugetare	Scutirile, reducerile, amânările sau eşalonările la plata impozitelor, taxelor și altor plăți obligatorii	Acordarea unor împrumuturi cu dobânzi preferențiale	Renunțarea la veniturile de pe urma resurselor de stat sau resurselor unităților administrativ-teritoriale acordate preferențial	Investiții ale furnizorului, dacă rata profitului i acestor investiții este mai mică decât cea normală, anticipată de către un investitor privat prudent	Garanții de stat, garanții acordate de autorități/instituții publice și persoane asimilate autorităților publice, întreprinderi de stat/municipale și de către societățile comerciale cu capital integral sau majoritar public	Reducerea prețului bunurilor și serviciilor furnizate, inclusiv vânzarea unor bunuri mobile și imobile sub prețul pieței	Subvenții și/sau subsidii	Alocații bugetare	Scutirile, reducerile, amânările sau eşalonările la plata impozitelor, taxelor și altor plăți obligatorii	Acordarea unor împrumuturi cu dobânzi preferențiale	Renunțarea la veniturile de pe urma resurselor de stat sau resurselor unităților administrativ-teritoriale acordate preferențial	Investiții ale furnizorului, dacă rata profitului i acestor investiții este mai mică decât cea normală, anticipată de către un investitor privat prudent	Garanții de stat, garanții acordate de autorități/instituții publice și persoane asimilate autorităților publice, întreprinderi de stat/municipale și de către societățile comerciale cu capital integral sau majoritar public	Reducerea prețului bunurilor și serviciilor furnizate, inclusiv vânzarea unor bunuri mobile și imobile sub prețul pieței	Subvenții și/sau subsidii	Alocații bugetare	Scutirile, reducerile, amânările sau eşalonările la plata impozitelor, taxelor și altor plăți obligatorii	Acordarea unor împrumuturi cu dobânzi preferențiale	Renunțarea la veniturile de pe urma resurselor de stat sau resurselor unităților administrativ-teritoriale acordate preferențial	Investiții ale furnizorului, dacă rata profitului i acestor investiții este mai mică decât cea normală, anticipată de către un investitor privat prudent	Garanții de stat, garanții acordate de autorități/instituții publice și persoane asimilate autorităților publice, întreprinderi de stat/municipale și de către societățile comerciale cu capital integral sau majoritar public	Reducerea prețului bunurilor și serviciilor furnizate, inclusiv vânzarea unor bunuri mobile și imobile sub prețul pieței
A	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
Nisporeni, Primăria com. Iurcenii	0	0	0	0	0	0	0	342	0	0	0	0	0	0	0	276	0	0	0	0	0	0	0	223
Nisporeni, Primăria s. Bursuc	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	382
Orhei, Consiliul Raional	0	0	0	0	0	0	2431	0	0	0	0	0	0	0	2265	0	0	0	0	0	0	0	1986	0
Orhei, Primăria s. Bolohan	0	0	0	0	0	0	0	176	0	0	0	0	0	0	0	169	0	0	0	0	0	0	0	144
Orhei, Primăria s. Peresecina	0	0	0	0	0	0	0	330	0	0	0	0	0	0	0	1126	0	0	0	0	0	0	0	1529
Rezina, Primăria or. Rezina	0	0	0	0	0	0	0	120	0	0	0	0	0	0	0	103	0	0	0	0	0	0	0	260
Rezina, Primăria s. Cuișăuca	0	0	0	0	0	0	0	224	0	0	0	0	0	0	0	330	0	0	0	0	0	0	0	0
Rîșcani, Primăria s. Șaptebani	0	0	0	0	0	0	0	123	0	0	0	0	0	0	0	102	0	0	0	0	0	0	0	89
Sîngerei, Consiliul Raional	0	0	0	0	0	0	0	1272	0	0	0	0	0	0	0	1096	0	0	0	0	0	0	0	0
Sîngerei, Primăria com. Grigoriu	0	0	0	0	0	0	0	207	0	0	0	0	0	0	0	224	0	0	0	0	0	0	0	224
Șoldănești, Primăria com. Dobrușa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	936	0	0	0	0	0	0	0	835
Soroca, Primăria com. Ocolina	0	0	0	0	0	0	0	394	0	0	0	0	0	0	0	225	0	0	0	0	0	0	0	192
Ștefan Vodă, Primăria s. Slobozia	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	553
Strășeni, Primăria	0	0	0	0	0	0	0	647	0	0	0	0	0	0	0	566	0	0	0	0	0	0	0	520

Furnizorii de ajutor de stat	2020								2021								2022							
	Subvenții și/sau subsidii	Alocații bugetare	Scutirile, reducerile, amânările sau eşalonările la plata impozitelor, taxelor și altor plăți obligatorii	Acordarea unor împrumuturi cu dobânzi preferențiale	Renunțarea la veniturile de pe urma resurselor de stat sau resurselor unităților administrativ-teritoriale acordate preferențial	Investiții ale furnizorului, dacă rata profitului i acestor investiții este mai mică decât cea normală, anticipată de către un investitor privat prudent	Garanții de stat, garanții acordate de autorități/instituții publice și persoane asimilate autorităților publice, întreprinderi de stat/municipale și de către societățile comerciale cu capital integral sau majoritar public	Reducerea prețului bunurilor și serviciilor furnizate, inclusiv vânzarea a unor bunuri mobile și imobile sub prețul pieței	Subvenții și/sau subsidii	Alocații bugetare	Scutirile, reducerile, amânările sau eşalonările la plata impozitelor, taxelor și altor plăți obligatorii	Acordarea unor împrumuturi cu dobânzi preferențiale	Renunțarea la veniturile de pe urma resurselor de stat sau resurselor unităților administrativ-teritoriale acordate preferențial	Investiții ale furnizorului, dacă rata profitului i acestor investiții este mai mică decât cea normală, anticipată de către un investitor privat prudent	Garanții de stat, garanții acordate de autorități/instituții publice și persoane asimilate autorităților publice, întreprinderi de stat/municipale și de către societățile comerciale cu capital integral sau majoritar public	Reducerea prețului bunurilor și serviciilor furnizate, inclusiv vânzarea a unor bunuri mobile și imobile sub prețul pieței	Subvenții și/sau subsidii	Alocații bugetare	Scutirile, reducerile, amânările sau eşalonările la plata impozitelor, taxelor și altor plăți obligatorii	Acordarea unor împrumuturi cu dobânzi preferențiale	Renunțarea la veniturile de pe urma resurselor de stat sau resurselor unităților administrativ-teritoriale acordate preferențial	Investiții ale furnizorului, dacă rata profitului i acestor investiții este mai mică decât cea normală, anticipată de către un investitor privat prudent	Garanții de stat, garanții acordate de autorități/instituții publice și persoane asimilate autorităților publice, întreprinderi de stat/municipale și de către societățile comerciale cu capital integral sau majoritar public	Reducerea prețului bunurilor și serviciilor furnizate, inclusiv vânzarea a unor bunuri mobile și imobile sub prețul pieței
A	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
mun. Strășeni																								
Taraclia, Primăria com. Albota de Jos	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	841
Taraclia, Primăria com. Albota de Sus	0	0	0	0	0	0	0	344	0	0	0	0	0	0	0	332	0	0	0	0	0	0	0	569
Taraclia, Primăria com. Budăi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	18
Taraclia, Primăria s. Corten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	255
Taraclia, Primăria s. Novosiolovca	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	372
Telenești, Primăria or. Telenești	0	0	0	0	0	0	0	1612	0	0	0	0	0	0	0	1462	0	0	0	0	0	0	0	1270
Ungheni, Primăria com. Boghenii Noi	0	0	0	0	0	0	0	48	0	0	0	0	0	0	0	36	0	0	0	0	0	0	0	28
Ungheni, Primăria s. Chirileni	0	0	0	0	0	0	0	135	0	0	0	0	0	0	0	101	0	0	0	0	0	0	0	80
Direcția Generală de Finanțe al Găgăuzia	6242	0	0	0	0	0	0	0	6592	0	0	0	0	0	0	0	7209	0	0	0	0	0	0	0
UTA Găgăuzia, Ceadir-Lunga, Consiliul Raional Ceadir-Lunga	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7245	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Furnizorii de ajutor de stat	2020								2021								2022							
	Subvenții și/sau subsidii	Alocații bugetare	Scutirile, reducerile, amânările sau eşalonările la plata impozitelor, taxelor și altor plăți obligatorii	Acordarea unor împrumuturi cu dobânzi preferențiale	Renunțarea la veniturile de pe urma resurselor de stat sau resurselor unităților administrativ-teritoriale acordate preferențial	Investiții ale furnizorului, dacă rata profitului i acestor investiții este mai mică decât cea normală, anticipat de către un investitor privat prudent	Garanții de stat, garanții acordate de autorități/instituții publice și persoane asimilate autorităților publice, întreprinderi de stat/municipale și de către societățile comerciale cu capital integral sau majoritar public	Reducerea prețului bunurilor și serviciilor furnizate, inclusiv vânzarea unor bunuri mobile și imobile sub prețul pieței	Subvenții și/sau subsidii	Alocații bugetare	Scutirile, reducerile, amânările sau eşalonările la plata impozitelor, taxelor și altor plăți obligatorii	Acordarea unor împrumuturi cu dobânzi preferențiale	Renunțarea la veniturile de pe urma resurselor de stat sau resurselor unităților administrativ-teritoriale acordate preferențial	Investiții ale furnizorului, dacă rata profitului i acestor investiții este mai mică decât cea normală, anticipat de către un investitor privat prudent	Garanții de stat, garanții acordate de autorități/instituții publice și persoane asimilate autorităților publice, întreprinderi de stat/municipale și de către societățile comerciale cu capital integral sau majoritar public	Reducerea prețului bunurilor și serviciilor furnizate, inclusiv vânzarea unor bunuri mobile și imobile sub prețul pieței	Subvenții și/sau subsidii	Alocații bugetare	Scutirile, reducerile, amânările sau eşalonările la plata impozitelor, taxelor și altor plăți obligatorii	Acordarea unor împrumuturi cu dobânzi preferențiale	Renunțarea la veniturile de pe urma resurselor de stat sau resurselor unităților administrativ-teritoriale acordate preferențial	Investiții ale furnizorului, dacă rata profitului i acestor investiții este mai mică decât cea normală, anticipat de către un investitor privat prudent	Garanții de stat, garanții acordate de autorități/instituții publice și persoane asimilate autorităților publice, întreprinderi de stat/municipale și de către societățile comerciale cu capital integral sau majoritar public	Reducerea prețului bunurilor și serviciilor furnizate, inclusiv vânzarea unor bunuri mobile și imobile sub prețul pieței
A	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
UTA Găgăuzia, Ceadir-Lunga, Primăria s. Baurci	0	0	0	0	0	0	0	427	0	0	0	0	0	0	0	389	0	0	0	0	0	0	0	346
UTA Găgăuzia, Ceadir-Lunga, Primăria s. Cazacchia	0	0	0	0	0	0	0	795	0	0	0	0	0	0	0	719	0	0	0	0	0	0	0	617
UTA Găgăuzia, Ceadir-Lunga, Primăria s. Tomai	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	261
UTA Găgăuzia, Comrat, Primăria mun. Comrat	429	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
TOTAL	726488	146933	4943	98375	3083	10000	31925	71931	923685	0	13570	98785	7262	61845	31240	66870	697762	25637	6993	98068	13143	14675	30132	64125